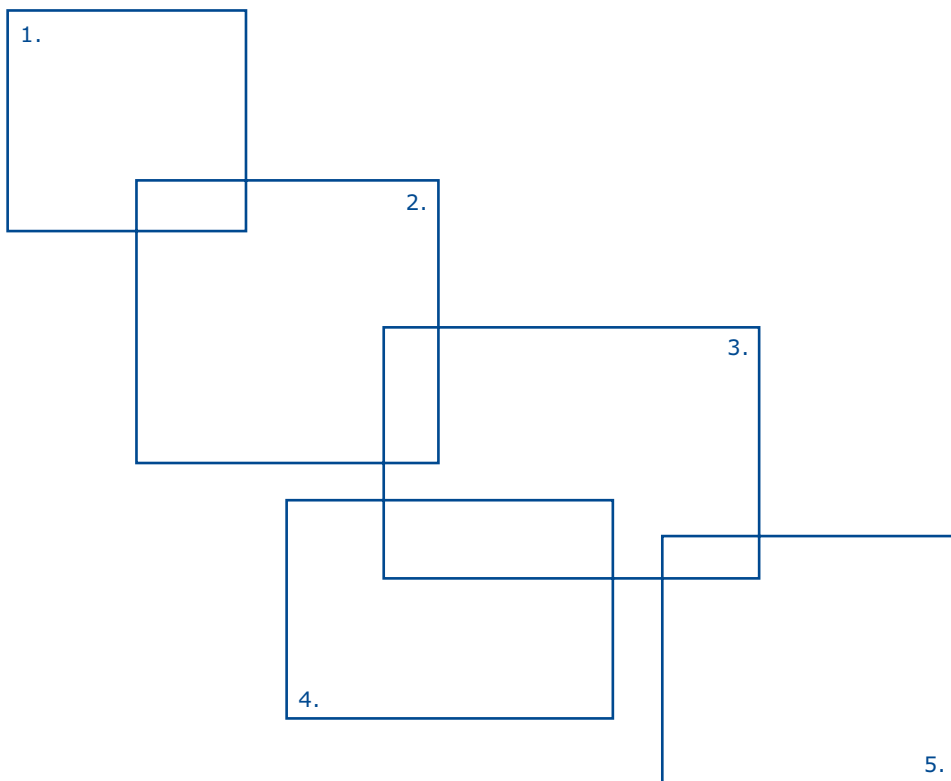

Ukiumoortumik nalunaarut Årsberetning 2002

Pinngortitaleriffik
Grønlands Naturinstitut

1. Aalisakkamik utoqqaassusilii-niarmi aalisakkat siunnaat ator-neqartarput. Qalerallip siunnaa uani peerneqarpoq.

Øresten fra fisk bruges til at bestemme fiskens alder. Her udtages øresten fra en hellefisk.

2. Pullatit qaqqineqarput pisallu misissorneqassapput.

Tejnerne hives ind, og bagefter starter arbejdet med at undersøge fangsten.

3. Appat niisallu Nuummi Kalaa-liaqqami pisiassaapput.

Der er både lomvier og marsvin til salg på brættet i Nuuk.

4. Pinngortitaleriffik, tunuani illo-qarfiup ilisarnaataa Sermitsiaq.

Naturinstituttet med det karakteristiske fjeld, Sermitsiaq, i baggrunden.

5. Timmisartumiit arfernik kisitsi-nermi assiliiviit digitaliusut Pinngortitaleriffimmit ator-neqartarput.

Instituttet bruger digitale kameraer under flytællinger af hvaler.

Pinngortitaleriffik,
Grønlands Naturinstitut
Postboks 570
DK-3900 Nuuk
Kalaallit Nunaat/Grønland
Tlf. +299 32 10 95
Fax. +299 32 59 57
E-post info@natur.gl
www.natur.gl

Maj 2003

Allaaserinera, aaqqissornera
ilusilersorneralu/
Tekst, redigering og layout:

Kirsten Rydahl

Kalaallisuunngortinnera/
Grønlandsk oversættelse:

Sofia Geisler

Assileqqinnera naqinneralu/
Repro og tryk:

Oddi Printing Ltd., Reykjavik,
Island

Amerlassusii/
Oplag:

500

ISBN 87-90024-97-4

ISSN 1397-6109

Ukiumoortumik nalunaarut Årsberetning 2002

Pinngortitaleriffik
Grønlands Naturinstitut

Indhold

Forord	6
Grønlands Naturinstitut - lidt om året der gik	8
Eco-Green – Forskningsprogram om økosystemet ved Vestgrønland	8
Stor interesse for torsk	10
Rejemøde i Nuuk	14
Kulturnatten en stor succes	16
Erik Smidt	18
Fagligt arbejde	26
Afdelingen for fisk og rejer	26
Afdelingen for pattedyr og fugle	28
Informationssekretariatet	30
Grønlands Naturinstituts rammer	32
Formål	32
Arbejdsopgaver	32
Organisation	32
Finansiering	34
Samarbejde	36
Fysiske rammer	38
Personale	40
Aktiviteter i 2002	42
Internationale møder	42
Nationale møder	43
Feltarbejde	44
Udgivelser	45
Anden formidling	47
Erik Smidts publikationer	50

L. Witting

Imai

Aallaqqaasiut	7
Pinngortitaleriffik	
– ukiumit qaangiuttumit oqaatigisassamerngit	9
Pinngortitap ilaata Kitaaniittup ilisimatusarfiginissaanut pilersaarut – Eco-Green ...	9
Saarullik soqutigineqarluarpoq	11
Raajat pillugit Nuummi ataatsimiinneq	15
Unnuk kulturisiorfik iluatsilluarpoq	17
Erik Smidt	19
Suliffeqarfimmi ingerlatat	27
Immikkoortortaq aalisakkat raajallu pillugit sulialik	27
Immikkoortortaq uumasut miluumasut timmissallu pillugit sulialik	29
Paasissutissiinermik suliaqarneq	31
Pinngortitaleriffimmi atugassarititaasut	33
Siunertaa	33
Suliassat	33
Aaqqissugaanera	33
Aningaasaliissutit	35
Suleqatit	37
Illuutit/angallatit	39
Sulisut	40
2002-mi suliat	42
Ataatsimiinnerit nunarsuarmioqatigiinnit peqataaffigineqartut	42
Nunatsinni ataatsiminnerit	43
Sumiiffinni assigiinngitsuni ingerlatat	44
Saqqummersitat	45
Allatigut paasissutissiineq	47
Saqqummersitat	50

C. Egevang

Forord

Hermed foreligger Grønlands Naturinstituts årsberetning for 2002. Beretningen indeholder en kort præsentation af udvalgte begivenheder ved instituttet, en kort beskrivelse af instituttets faglige og formidlingsmæssige arbejde, generelle oplysninger om instituttets fysiske rammer, økonomi, samarbejdsprojekter og personale samt en liste over aktiviteter – møder, feltarbejde, foredrag, udgivelser m.m. Endelig er der en nekrolog over Erik Smidt, der gennem en menneskealder har beskæftiget sig både fagligt og menneskeligt med den arktiske natur og det arktiske samfund.

2002 var året hvor den biologiske rådgivning vedrørende rejer og rensdyr var rekordstor. De seneste år er bestanden af rensdyr vokset eksplosivt, og udviklingen skal stoppes hvis langvarige skader på vegetationen skal undgås. Den eksplosive vækst skyldes bl.a. en skæv fordeling af hanner og hunner i bestanden, en meget høj reproduktionsrate samt gode livsbetingelser og dermed lille naturlig dødelighed. Derfor anbefalede Naturinstituttet en fangst på godt 30.000 rensdyr i 2002 samt at fangsten i højere grad blev målrettet hunner.

Bestanden af rejer ved Vestgrønland er ligeledes inde i en positiv udvikling. Der er god rekruttering til bestanden og tilstrækkeligt med hunner til at sikre de næste årgange. Der til kommer at biologerne har fået et mere sikkert grundlag for rådgivningen. Naturinstituttet har gennem en årrække arbejdet på udviklingen af en ny model til beregning af rejebestanden ved Vestgrønland. Modellen og den store, stabile bestand af rejer ved Vestgrønland er baggrunden for at NAFO anbefalede et rekordstort fiskeri på 100.000 tons ved Vestgrønland i 2003 og 2004.

Arbejdet med den nye fuglebekendtgørelse fortsatte i 2002. Instituttet var bl.a. repræsenteret i en politisk nedsat arbejdsgruppe med repræsentanter fra brugere, forvaltere

og biologer. På baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger blev der udarbejdet et forslag til ny bekendtgørelse vedrørende fugle i Grønland. Naturinstituttet bistod bl.a. med faglige oplysninger om status for bestandene, udviklingstendenser m.m. Derudover var instituttet medarrangør af et offentligt møde om fugle, som blev afholdt i februar måned i kulturhuset i Nuuk. Arbejdsgruppen har nu afsluttet sit arbejde.

Et nyt, stort 5-årigt forskningsprogram om det vestgrønlandske økosystem er nu for alvor ved at tage form. Formålet med forskningsprogrammet er at få større viden og forståelse af samspillet mellem det vestgrønlandske økosystem, klimaet og befolkningens levevilkår. Denne forståelse skal udgøre grundlaget for en mere økosystemorienteret forvaltning af de levende ressourcer ved Vestgrønland. I det forgangne år har Grønlands Naturinstitut, Danmarks Fiskeriundersøgelser og Danmarks Miljøundersøgelser udarbejdet en mere udførlig beskrivelse af projektet som er fremsendt til EU i håb om at det bliver muligt at søge økonomiske midler til forskningsprogrammet i 2003.

Naturinstituttets bestyrelse forventer at fastlægge en ny strategiplan vedrørende instituttets faglige arbejde og institutionsmæssige udvikling gældende for 2003-07.

Der er flere oplysninger om instituttets faglige arbejde og organisation på instituttets hjemmeside www.natur.gl.

F.R., Merkel

C. Egevang

Mitit. Allermi mitit ullui mannillit.

Ederfugle. Nederst en ederfuglerede med et dværgæg.

Aallaqqaasiut

Pinngortitaleriffiup 2002-mut nalunaarutaa matumuuna saqqummiunneqarpoq. Nalunaarutip imarivai; pisimasut assigiinngitsut immikkut oqaatigiumasat naatsumik oqaluttuarinerat, suliffeqarfiup suliaasa paasisutisiinermullu ingerlataasa naatsumik oqaluttuarinerat, illuutit/angallataatit pillugit paasisutissat, aningaasaqarneq, suleqateqarluni ingerlatat, sulisut kiisalu ingerlatat nalunaarsornerat, taakku tassaallutik ataatsimiinnerit, sumiiffinni assigiinngitsuni misissuinerit, oqalugiarterit, saqqummersitsinerit il.il. Aamma ilanngunneqarpoq Erik L.B. Smidtimut eqqaaniut. Taassuma ukiorpassuarni issittumi pinngortitaq tassanilu najugaqartut sammisimavai.

Tuttut raajallu pillugit biologit 2002-mut siunnersuineranni aatsaat taama amerlatigisunik pisassiisoqarnissaa innersuussutigineqarpoq. Ukiut kingulliit ingerlaneranni tuttu aatsaat taama amerlatigilersimapput, taakkulu nerisaat innarlerneqassanngippata amerliartornerat unitsittariaqarpoq. Amerliartupiloornerannut peqqutaavoq kulavaat pannerillu uumasogatigiinni amerlassutsimikkut nikinganerujussuat, piaqqiortut amerlanerunerat, nerisassaqluarnerat toquinnartartullu ikinerit. Taamaamat Pinngortitaleriffiup siunnersuutigaa tuttu 30.000-it 2002-mi pisarinqarsinnaasut aammalu kulavaat pisarineqartartut amerlanerusariaqartut.

Kitaani raajat aamma amerliartorput. Aalisarneqarsinnaalersut amerliartorput arnavissallu ukiut tulliiunut pilersuisussat naamattumik amerlassusillit tamaaniipput. Ilangunneqassaaq siunnersuinissamut biologit tunngavissaqarlularnerulersimanagerat. Kitaani raajat qanoq amerlatiginerannik naatsorsuinissamut periusissaq nutaaq ukiuni arlallinni Pinngortitaleriffimmit ineriartortinneqarpoq. Periuttip malittarineqarnera raajallu amerlassutsimikkut nikerannginnerat patisaapput 2003-mi 2004-milu pisassat aatsaat taama amerlatigitillugit 100.000 tonsiunissaannik NAFO-p siunnersuuteqarneranut.

Timmissat pillugit nalunaarut 2002-mi nangillugu suliarineqarpoq. Atuisut, aqutsisut biologillu peqataaffigisaanni suleqatigiiffimmi politikerit pilersitaanni Pinngortitaleriffik suleqataavoq. Suleqatigiiffiup innersuussutai naapertorlugit nunatsinni timmissat pillugit nalunaarusiassamut nutaamut siunnersuut suliarineqarpoq. Siunnersuinermut atatillugu Pinngortitaleriffimmit tunniunneqarput timmissat qanoq inissisimanerannik naliliinernut aammalu ukiut ingerlaneranni qanoq allanngoriartornerannut tunngasut paasisutissat. Innuttaasunik ataatsimiisitsinerimut Nuummi februarimi ingerlanneqartumut Pinngortitaleriffik suleqataavoq. Suleqatigiit suliarfik naammassisimalereerpaat.

Kitaani pinngortitap immikkoortuini uumasusillit imminnut sunneeqatigiittarnerat pillugu ukiuni tallimani ilisimatusaatigalugu ingerlatassap ilusissaa maanna inissilerpoq. Ilisimatusaatigalugu misissuinissami siunertarineqarpoq ilisimasat annertunerulernisaat, kiisalu Kitaani pinngortitap immikkoortuata, silaannaap inooriaatsillu akornanni qanoq sunneeqatigiittarnerup paasisaqarfiginerunissaa. Pinngortitap immikkoortuisa qanoq innerat aallaavigalugu Kitaani pisuussutit atornissaannut aqutsinissamut ilisimatusearnikkut paasisat tunngaviliisinnaapput. Ilisimatusaatigalugu 2003-mut ingerlatsinissamut aningaasanik atugassanik tapiiffigineqarnissaaq siunertaralugu Pinngortitaleriffik, Danmarks Fiskeriundersøgelser aamma Danmarks Miljøundersøgelser suleqatigiillutik pilersaarut pillugu nalunaarusiorput EU-mut nassiuunneqartumik.

Pinngortitaleriffiup suliai suliffeqarfiullu 2003-07-mut ineriartornissaanut anguniagasatut pilersaarummik Pinngortitaleriffiup siulersuisuisa aalajangersaanissartik naatsorsuutigaat.

Suliffeqarfiup aaqqissugaanerannik sunillu suliaqarnerannik paasisutissat uani takuneqarsinnaapput www.natur.gl-mi.

C. Cuyler

Grønlands Naturinstitut

- lidt om året der gik

Eco-Green – Forskningsprogram om økosystemet ved Vestgrønland

Grønlands Naturinstitut (GN), Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) og Danmarks Fiskeriundersøgelser (DFU) er drivkræfterne bag et nyt stort 5-årigt tværfagligt forskningsprogram om det vestgrønlandske økosystem – Eco-Green. Formålet er at få en større forståelse af samspillet mellem det vestgrønlandske økosystem, menneske og klima. I 2002 har forskerne lavet en udførlig beskrivelse af projektet til EU med henblik på at søge økonomiske midler til forskningsprogrammet.

Arbejdet startede allerede i 2001, hvor Naturinstituttet inviterede forskere fra Danmark, Norge, Island, Canada og Tyskland til en workshop med titlen "Økosystem Vestgrønland".

Siden er der udarbejdet en mere udførlig beskrivelse af projektet. Det overordnede formål med forskningsprogrammet er at etablere det videnskabelige grundlag for en langsigtet økosystembaseret forvaltning af levende ressourcer eksemplificeret ved det marine økosystem ved Vestgrønland. Gennem forskningsprogrammet vil forskerne søge at

- øge den eksisterende viden om de fysiske rammer dyr og planter lever i og om, hvordan de biologiske og de fysiske processer påvirker hinanden
- øge og forbedre forståelsen af, hvordan økosystemet ser ud, hvor omfattende økosystemet er og hvordan det virker i forhold til og sammenhæng med de økosystemer, det grænser op til.
- at undersøge og beskrive hvordan mennesket udnytter naturen (fiskeri, fangst, fritid) og hvordan samfundet har mulighed for at regulere og styre denne udnyttelse.
- undersøge og beskrive hvordan og hvor meget menneskelige aktiviteter påvirker økosystemet.

C.S. Simonsen

Kitaata avannaani qaleraqeqassuseq biologinit malittarineqarpoq. Uani ningit-takkat amuarneqarput pisallu misissorne-qassapput.

Biologerne følger udviklingen i bestanden af hellefisk i Nordvestgrønland. Her hales langlinen ind, og efterfølgende skal fangsten så undersøges.

Baggrunden for forskningsprogrammet er den stigende menneskelige indflydelse på de marine økosystemer og et globalt klima under forandring. Denne kombination gør det stadig mere nødvendigt at forvalte de levende ressourcer ud fra en helhedsbetragtning – en økosystembaseret forvaltning. Der er imidlertid kun begrænset viden om sammenhænge mellem klimatiske forandringer, levende ressourcer, den menneskelige udnyttelse og forvaltningen af naturen. Konsekvensen er, at der er et utilstrækkeligt grundlag for at gennemføre en økosystembaseret forvaltning.

Det vestgrønlandske økosystem er velegnet til udvikling af modeller til brug for økosystembaseret forvaltning. Det hænger bl.a. sammen med at det arktiske biologiske system og det grønlandske samfundsmæssige system er mindre kompliceret end mange andre steder i verden. Samtidig foregår der naturligt i Vestgrønland betydelige og hurtige kli-

Pinngortitaleriffik

– ukiumit qaangiuttumit oqaatigisassamerngit.

Pinngortitap ilaata Kitaaniittup ilisimatusarfiginissaanut pilersaarut – Eco-Green

Pinngortitap immikkoortuata Kitaaniittup ukiuni 5-ni ilisimatusarfiginissaanut Pinngortitaleriffik, Danmarkimi avatangiisinik misissuisoqarfik (DMU) kiisalu Danmarkimi aalisakkanik misissuisoqarfik (DFU) aqutsisuus-sapput. Siunertaavoq pinngortitap ilaata Kitaaniittup, silaannaap inuillu akornanni sunneeqatigiittarnerup annertunerusumik paasisaqarfiginissaa. Ilisimatusaatigalugu ingerlattassamut atugassanik aningaasanik qinnuteqarnissaq siunertaralugu pilersaarut pillugu ilisimatuut nalunaarusiorput EU-mut nas-siunneqartumik.

Suliaq 2001-mili aallartinneqarpoq isumasioqatigiinneq "Økosystem Vestgrønland" Pinngortitaleriffimmi ingerlanneqarluni qaaq-quneqarpullu ilisimatuut Danmarkimeersut, Norgemeersut, Islandimeersut, Canadameersut Tysklandimeersullu.

Matuma kingorna pilersaarut sukumiisumik nassuiarneqarluni tunngavissiorneqarpoq. Siunertavoq pinngortitap qanoq innera aallaavigalugu Kitaata imartaani pisuussutinik atuinissamut ilisimatuussutsikkut tunngaviliinissaq. Ilisimatusaatigineqartoq iluaqutigalugu ilisimatuut angujumasaat tassaavoq.

- Uumasut naasullu avatangiisiisa ilisimasaqarfiginerulernissaat kiisalu uumasut avatangiisillu imminnut qanoq sunneeqatigiittarnerisa paasisaqarfiginerunissaat
- Pinngortitap immikkoortuata uumasunik sunik uumasuuffigineqarnerata, qanoq annertutiginerata pinngortitallu immikkoortuinut qanittunit qanoq sunnerneqartarnerata paasisaqarfiginerunissaat
- Inuit pinngortitamik qanoq atuinersut, atuinerlu taanna qanoq aqunneqarsinnaanersoq paasisaqarfigissallugu
- Pinngortitap immikkoortuanut tamaanga inuit qanoq iliornerisa qanoq sunniuteqartarnerata paasisaqarfiginissaa. Imaatigut angallanneq, piniarneq, aalisarneq, uuliasiorneq, takornariartitsineq il.il. pinngortitamut qanoq sunniuteqartarpat?

Ilisimatusaatigalugu ingerlatsinissamut tunuliaqutaavoq imaani uumasooqassutsimut avatangiisaanullu inuit sunniuteqariartuinarnerat kiisalu nunarsuatsinni silaannaap allanngoriartornera. Tamaattoqarneratigut pingaaruteqaleraluttuinnarpoq immikkuualuttut kisiisa isiginagit pisuussutinik uumasusilinnik atuinissaq – tassa uumassusillit avatangiisaasalu imminnut ataqatigiinnerat aallaavigalugu aqutsineq. Illuatungaani silaannaap allanngoriartornerata, uumasut, inuit atuinerisa pinngortitamillu nakkutiginninnerup imminnut ataqatigiinnerat annikitsuinnarmik ilisimasaqarfigineqarpoq. Tama-

Kitaani uumasooqarnera tatisimaneqariartuinnaraluartoq inuit silaannaallu uumasooqarneranut qanoq sunniisarnerat annikitsuinnarmik ilisimasaqarfigaarput.

Presset på specielt dyrelivet ved Vestgrønland stiger, men vi ved for lidt om, hvordan mennesker og klima påvirker dyrelivet.

C. Cuyler

L. Witting

maendringer som følge af ændringer i havstrømme. Disse faktorer gør det vestgrønlandske økosystem til et ideelt værkstedsområde for international forskning, og betydningen af resultaterne rækker langt ud over Grønland

For Grønland er det endvidere af betydning, at området er sårbart overfor menneskelige aktiviteter og er meget følsomt over for klimatiske ændringer. Det vestgrønlandske økosystem er meget produktivt, og fiskeriet her bidrager med ca. 95% af Grønlands samlede eksportindtægter. Økosystemet er spisekammer for mange havpattedyr om sommeren, og mange havfugle har deres vinteropholdsområde ved Vestgrønland. Det grønlandske samfund er næsten 100% afhængig af disse marine ressourcer

Den menneskelige udnyttelse af de levende ressourcer ved Vestgrønland er mangeartet – erhvervs- og fritidsmæssig jagt og fiskeri og et kommercielt fiskeri med alt fra joller til topmoderne trawlere. Et forvaltningssystem skal kunne håndtere dette komplekse system af mangeartede former for påvirkninger, videnskabeligt baserede informationer og offentlige meninger.

I første omgang vil de deltagende institutioner søge EU's 6. rammeprogram om penge til forskningsprogrammet. Derfor er der indsendt "Expression of interest". Såfremt forskningsprogrammet vil kunne komme i be-

C. Egevang

Saattuarniartut amerlasuut umiatsiaaqaniit aalisartarput, taakku ilaat una Qeqertarsuup Tunuani aalisarpoq.

Mange fisker efter krabber fra joller som her en af de lokale fiskere fra Disko Bugt.

tragtning til EU's 6. rammeprogram for 2004 vil institutionerne lave en egentlig ansøgning om støtte til programmet. Dette afklares i løbet af 2003.

I alt 23 institutioner og 36 forskere fra Danmark, Grønland, Norge, Tyskland, Island, Canada, USA, Sverige, Frankrig, Finland og England deltager i forskningsprogrammet. De væsentligste drivkræfter bag programmet er:

Danmarks Miljøundersøgelser
Danmarks Fiskeriundersøgelser
Grønlands Naturinstitut
Danmarks Meteorologiske Institut
Institut for Fiskeriforvaltning og Kystsamfundsudvikling

Saarulleeraq uuttortarneqartoq.

Ungtorsk på målebrættet.

L. Hellmann

Stor interesse for torsk

I efteråret var Naturinstituttet vært ved et velbesøgt arrangement om torsken i Grønland. Her præsenterede tyske og grønlandske biologer dugfriske oplysninger om bestandene af torsk ved Øst- og Vestgrønland. Bestandene er steget de seneste år, men de er fortsat meget små sammenlignet med de mængder af torsk, der var i 1960'erne og slutningen af 1980'erne. Biologerne anbefaler derfor at vente med at fiske på bestandene, hvis man ville opnå et større og bæredygtigt fiskeri.

Både Grønlands Naturinstitut og Bundesforschungsanstalt für Fischerei fra Tyskland følger udviklingen i bestanden af torsk ved Grønland nøje. Naturinstituttet følger bl.a. udviklingen for at kunne rådgive Hjemmestyret bedst muligt om størrelsen af de kommende bestande. Dertil kommer at begge institutioner er interesserede i de mere grundlæggende biologiske aspekter - bl.a. hvilke forhold der skal være tilstede for at torsken vender tilbage, klimaets indflydelse på dette, hvor stor en andel af bestanden der stammer fra de islandske torsk og hvilket samspil der er mellem fjord/kysttorskene og banketorske-

tuma kinguneraa uumassusillit avatangii-saasalu imminnut ataqatigiinnerat aallaavigalugu aqutsinermi tunngavissat annikip-pallaarnerat.

Uumassusillit avatangiisaasalu imminnut ataqatigiinnerat aallaavigalugu aqutsinermi periusissanik ineriartortitsinissamut pingortitap ilaa Kitaaniittoq aallaavissaqqip-poq. Tamatumunnga peqqutaavoq issittumi pingortitap aammalu nunatsinni inuiaqatigiit aaqqissuussaanerisa nunarsuatta sin-neranut sanilliullugu pisariinnerunera. Taa-maaqaataani imaani sarfat allanngorarneri-sa malitsigisaanik Kitaani silaannaap allan-gortarnera malunnaateqarnerusarlunilu sukkanerusumik pisarpoq. Tamakkuupput pingortitap immikkoortuata Kitaaniitup nunanit allanit peqataaffigineqartumik ilisi-matusarfigineqarnissamut naleqquttuul-luarneranut tunngaviliilluartut, ilisimatu-sarnerullu inerneru nunatta avataanut aam-ma pingaaruteqarluinnassapput.

Nunatsinnut pingaaruteqarneranut ilaavor-taaq pingortitap inuit qanoq iliornerannik sunnertiasuummat silaannaallu allanngor-neranik malussajasuulluni. Kitaata pingor-titaq piniagassaqarluarpoq tamaanilu aali-sarnikkut qaqitat avammut tunisat 95 pro-centeraat. Sumiiffik pineqartoq taanna aasaa-nerani imarmiut miluumasut neriniarfigi-sarpaat, timmissallu amerlasuut Kitaani ukiisarput. Tamakku imarmiut inuiaqatigiit pingitsoorsinnaanngilluinnarpaat.

Kitaani pisuussutinik inuit atuinerat assigiin-giiaarpoq. Inuussutissarsiorfiuvoq, sunngif-fimmi piniarfigineqarluni aalisarfigineqar-lunilu kiisalu umiatsiaaqqaniit kilisaassuar-nut aalisarfiulluni. Sunniinnerit tamakku as-sigiinngiiaartut, ilisimatusarnikkut pisunik paasissutissiinerit, inuiaqatigiinnilu isum-mersornerit aqutsinermi eqqarsaatigineqar-tariaqartut ilagaat.

Suliffeqarfiit peqataasussat aningaasanik qin-nuteqarnerminni saaffigisaat siulleq tassaa-voq EU-p 6. rammeprogrammia tassungalu nassiunneqarpoq "Expression of interest". Ilisimatusaatigalugu ingerlatassaq EU-p 6. programmiani 2003-mi ilanngunneqassappat qinnuteqaativik peqataasussanit suliarine-qassaaq. Tamanna 2003-p ingerlanerani na-lunarunnaassaaq.

Suliffeqarfiit 23-it ilisimatuullu 36-it Dan-markimeersut, Kalaallit Nunaanneersut, Nor-gemeersut, Tysklandimeersut, Islandimeersut, Canadameersut, USAmeersut, Sverigemeer-sut, Frankrigimeersut, Finlandimeersut Tu-luillu Nunaanneersut ilisimatusarnermut peqataassapput. Ingerlatsinermi siuttuusut tassaapput:

Danmarks Miljøundersøgelser
Danmarks Fiskeriundersøgelser
Pingortitaleriffik
Danmarks Meteorologiske Institut
Institut for Fiskeriforvaltning og Kystsam-fundsudvikling

Saarullik soqutigineqarluarpoq

Nunatta eqqaani saarulleqarnera pillugu Pin-gortitaleriffiup ukiarmi aaqqissuussinera soqutigineqarluarpoq. Tunumi Kitaanilu saarulliit pillugit paasissutissat kingullerpaat biologit nunatsinneersut Tysklandimeersullu saqqummiuppaat. Ukiut kingulliit ingerla-nerini saarulliit amerliartorput, taamaanne-rali 1960-kkut 1980-kkullu naajartorerannut sanilliullugu annikinneralaarsuulluni. Taa-maammatt aalisakkat amerlinissaat piujar-tisumillu tunngaveqartumik aalisarfigine-qarnissaat anguneqassappat aalisagaqatigiit aalisarfigineqalernissaat utaqqimaartaria-qartoq biologit siunnersuutigaat.

Pingortitaleriffiup aamma Tysklandimeer-sut Bundesforschungsanstalt für Fischerei-p saarulliit nunatta eqqaaniittut qanoq inner-at qanimut malinnaaffigaat. Pingortitalerif-fiup malinnaanermigut siunertaraa saarulliit ukioqatigiiaat takkuttussat pillugit Nammi-nersornerullutik Oqartussanut pitsaanerpaam-ik siunnersuinissaaq. Tamatuma saniati-gut suliffeqarfiit taaneqartut marluk soquti-gisaraat pingortitamut tunngassuteqarluin-nartut – tassa saarulliit uteqqissappata pin-gortitap qanoq ittuusariaqarnerisooq, tama-tumunnga silaannaap qanoq sunniuteqar-nera, saarulliit ilaasa qanoq amerlatigisut Is-

L. Hellmann

L. Heilmann

Saarulleeqqat qassutinik pisarineqartut ukiunut siuliinut sanilliullugu ukiormanna amerlaneroqaat.

Der var betydelig flere ungtorsk i garnene i år sammenlignet med de foregående år.

ne. Spørgsmål der på sigt vil kunne resultere i en mere nuanceret rådgivning.

Det tyske undersøgelseskib Walther Herwig III har indsamlet oplysninger om torsken udenskærs ved Øst- og Vestgrønland siden 1982. Naturinstituttet har opmålinger af bestanden fra de udenskærs områder tilbage fra 1992, og derudover har instituttet oplysninger om de indenskærs bestande ved Vestgrønland tilbage fra 1985.

Dertil kommer vigtige oplysninger fra selve fiskeriet. Det drejer sig om oplysninger fra logbøger og fra de prøver Naturinstituttet indsamler når torsken indhandles.

Endelig har Naturinstituttet oplysninger om havtemperaturer og saltholdighed fra mange års undersøgelser, så det er muligt at sammenligne de klimatiske forhold fra tidligere torskeperioder med de nuværende.

Flere torsk - men der er langt til tidligere tiders torskeeventyr

De seneste par år har biologerne fanget flere torsk på de årlige undersøgelser. Antallet af torsk er steget både udenskærs og indenskærs. Mængden af ungtorsk er steget kraftigt i de indenskærs områder ved Sisimiut. Udenskærs er det især i området vest for Nuuk, hvor de øgede fangster er blevet registreret. De biologiske undersøgelser viser, at der i 2002 var det højeste antal torsk regi-

streret ved Grønland i de seneste 10 år. Det gælder både den indenskærs og udenskærs bestand af torsk. Dertil kommer at de fysiske forhold er gode for rekruttering.

Fremgangen i bestanden ses da også i oplysningerne fra fiskeriet. I 2001 var indhandlingen ved Sisimiut på godt 1.000 tons - det højeste siden starten af 1990'erne. Den samlede indhandling i 2001 var på ca. 2.000 tons, og biologerne forventer at fangsten vil være på ca. 4.000 tons i 2002 - godt dobbelt så stor sammenlignet med 2001.

Det er imidlertid vigtigt at huske, at selv en meget beskeden stigning i bestanden kan se voldsom ud, når der praktisk talt ikke har været nogen torsk i de sidste 10 år. De forventede 4.000 tons skal sammenlignes med de op mod 500.000 tons, der blev fisket årligt i glansperioden i 1960'erne eller de omkring 100.000 tons i 1990, hvor der sidst var torsk i mængder af betydning.

Vent med at fiske til bestanden er større

Rådgivningen til Landsstyret kommer fra det Internationale Havforskningsråd (ICES), som Grønland er medlem af. Her fremlægger biologerne resultaterne af Naturinstituttets undersøgelser og sammenholder dem med resultater fra tilsvarende forskningsinstitutioner i de øvrige medlemslande. Et videnskabeligt råd udarbejder den biologiske rådgivning, som Naturinstituttet fremlægger for Landsstyret.

Oplysningerne viser at bestandene stadig er meget små og at de er langt fra den størrelse man så i midten af 1980'erne. Bestanden i 2002 svarer til mindre end 1 procent af den bestand, der var ved Vestgrønland i 1986. Der er kun få årgange i bestanden og det gør den mere sårbar, bl.a. fordi torsk ved Grønland gyder i en senere alder end ved mere sydlige himmelstrøg. De begynder først at gyde ved 5-årsalderen.

Biologerne vurderer at det er vigtigt at bestanden får mulighed for at etablere sig og når en vis størrelse inden et større fiskeri kan gå i gang. Derfor har Naturinstituttet anbefalet Landsstyret at vente med at tillade et fiskeri på bestandene indtil bestanden og rekrutteringen er forbedret væsentligt.

landimeersuunerat kiisalu kangerlunni/sine-rissap qanittuani aammalu ikkannersuarni saarulliit imminnut sunneeqatigiittarsinna-nerat paasisaqarfiginerussallugu. Apeqqutit tamakku akissutissarsinerisigut siunnersui-neq tamatigoornerusoq anguneqarsinnaa-voq.

Tyskit misissuutaata Walther Hervig-ip Tu-mumi Kitaanilu saarulliit 1982-miilli misis-suiiffigai. Aalisagaqatigiit avataaniittut 1992-miilli Pinngortitaleriffimmit misissuiiffigine-qartarput tamatumalu saniatigut aalisaga-qatigiit sinerissamut qanittumiittut pillugit paasissutissat 1985-imiit pigineqarput.

Aalisarnermit paasissutissat pingaarutillit aamma pigineqarput. Tassaapput pisanik nalunaarsuiiffinneersut kiisalu saarulliit tu-nineqarneranni misissugassanngorlugit Pin-gortitaleriffiup katersugai.

Ukiopassuannngortuni imaata nillissusianik tarajoqassusianillu misissukkat Pinngortita-leriffimmit pigineqarputtaaq taamaasilluni ukiut saarulleqarfiulluarsimasut maanna-mut sanilliunneqarsinnaallutik.

Saarulliit amerlanerusut – kisianni qanga saarulleqarluarne-ranut sanilliullugu ikinnerullutik

Biologit ukiumoortumik misissuisarnerini ukiuni kingulliunerusuni ingerlanneqartartu-ni saarulliit amerlanerusut pisarineqartarput. Saarulliit avataaniittut sinerissallu qanittua-niittut amerliartorput. Sisimiut eqqaanni si-nerissamut qanittumiittut saarulleqqat ma-lunnaatilimmik amerlisimapput. Nuup kitaa-ni avasissumi saarulliit pisarineqartut amerli-nerat maluginiarneqarnerpaavoq. Biologit mi-sissuinerisa takutippaat ukiut 10-it kingulliit ingerlaneranni saarullit aatsaat taama 2002-mi amerlatigisut. Taamaapporlu sinerissamut qanittumi avataanilu, ilanngullugulu malu-giniarneqarpoq saarulliit aalisarneqarsin-naalersussat amerliartornissaannut atugas-sarititaasut pitsaasuusut.

Saarulliit amerliartornerat aalisarnermit paa-sissutissani takuneqarsinnaavoq. 2001-mi Si-simiunut tunineqarput 1.000 tonsit missaat, 1990-kkut aallartinneranniit aatsaat taama amerlatigalutik. 2001-mi tunineqartut katil-lugit 2.000 tonsiupput. Biologit naatsorsuu-tigaat 2002-mi pisarineqartut 4.000 tonsit

missaanniissasut, 2001-mut sanilliullugu marloriaatinngorsimassallutik.

Pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu aalisaga-qatigiit annikitsuinnarmilluunniit amerlippa-ta tamanna qaffariarujussuarnertut isikkoqar-sinnaammat, tassa ukiut 10-it kingulliit saa-rulleqanngingajassimammat. Pisarineqarsi-masutut tagginneqartut 4.000 tonsit sanil-liunneqassapput. saarulleqarluarallarmat ukiumut pisarineqartarsimasunut, 1960-kkunni ukiumut pisarineqartartunut 500.000 tonsinut imaluunniit 1990-mi kingullermik saarulleqarluarmat pisarineqartartunut 100.000 tonsit missaanniittunut.

Saarulliit amerlatseqqaarlugit aalisalernerqarlik

Naalackersuisunut siunnersuineq nunatta ilaasortaaffigisaanit Internationale Hav-forskningsrådimit, ICES-mit, pisarpoq. Pin-gortitaleriffiup misissuinerinit inernerit ICES-imut saqqummiunneqartarput, nunani ilaasortaasuni allani misissuinerit inernerit sanilliunneqartarlutik. Ilisimatuut siun-nersuisoqatigiiffiata biologit siunnersuinerat suliarisarpa, tamannalu Pinngortitalerfim-mit Naalackersuisunut ingerlateqqinneqar-tarluni.

Paasissutissat takutippaat 1980-ikkut qiteq-qunneranni saarulleqassutsimut sanilliullu-gu maanna saarulleqassuseq annertugisas-saannngivissoq. Aalisagaqatigiit Kitaaniittut 2002-mi amerlassusaat 1986-mi amerlassu-serisimasaasa 1 procentiat inorpaa. Ukioqa-tigiiat ikittuinnaapput tamannalu sunner-tiassutiginerulersarpaat tassa nunatta eqqa-niittut saarulliit kujasinnerusumiittunut sa-nilliullugit kingusinnerusukkat suffisarmata. Saarulliit aatsaat suffisinnalersarput ukiu-nik tallimanik utoqqaassuseqaleraangamik.

Biologit nalilerpaat pingaaruteqartoq saarul-liit aaliangersimasumik amerlassuseqaler-teqqaarlugit aalisarneqartariaqaraluartut. Taamaattumik Pingortitaleriffik Naalacker-suisunut siunnersuiuvoq saarulliit aalisarfi-gineqalernissaat utaqqimaarneqassasoq aalisagaqatigiit amerlanerulernissaat ukioqa-tigii aallu aalisarneqarsinnaalersussanik pin-gortitsissussat amerlanerulernissaat utaq-qeqqaarneqartariaqaraluarluni.

Saarullearaq misissorne-qarnissaminut piareerpoq.

Ungtorsk klar til at blive under-søgt.

L. Hellmann

L. Hellmann

Rejemøde i Nuuk

For første gang i Den Nordvest Atlantiske Fiskeri Organisation, NAFO's, historie blev den biologiske rådgivning for rejer udarbejdet under et møde i Grønland. Det skete i november, hvor NAFO's videnskabelige komite gæstede Nuuk. Oplysningerne om rejebestandene viser, at der lige nu er en meget stor og sund bestand ved Vestgrønland og en god rekruttering. Dertil kommer at biologerne har fået et bedre grundlag for at vurdere bestandene. Det er baggrunden for at biologerne anbefaler et større fiskeri efter rejer i 2003.

Rammerne i Naturinstituttets nye gæstehus var perfekte for de 13 medlemmer af NAFO's videnskabelige komite vedrørende rejer. Biologerne repræsenterede Canada, Island, Rusland, Grønland, Færøerne og USA, og flere af dem var i Grønland for første gang.

Deltagerne havde et stramt program. De skulle fremlægge og vurdere oplysninger om rejebestandene fra de respektive lande og på baggrund heraf udarbejde den biologiske rådgivning for fiskeriet efter rejer i 2003 ved både Vest- og Østgrønland, på Flemish Cap og ved Østcanada.

Grundlaget for rådgivningen

Biologerne bruger både oplysninger fra egne undersøgelser og oplysninger fra fiskeriet som grundlag for vurderingen af bestandene. De har bl.a. brug for oplysninger om bestandens størrelse (antallet af rejer), rekrutteringen (hvor mange unge rejer der er), reproduktionen (om der er tilstrækkeligt med hunner til at føre arten videre) og alderssammensætningen (fordelingen af rejer i forskellige størrelser).

NAFO-p ilisimatuussutsikkut ataatsimiit-tartoqatigiivisa Nuummiinnerannit. Taamani 2003-mi raajarniarneq pillugu siunnersuineq suliarineqarluni saqqummiunneqarpoq.

NAFO's videnskabelige råd på arbejde i Nuuk. Her blev den endelige rådgivning for fiskeriet efter rejer i 2003 fastsat.

Derudover har biologerne på Grønlands Naturinstitut gennem en årrække arbejdet på at udvikle en ny model til beregning af rejebestanden ved Vestgrønland. Modellen beregner hvor stor risikoen er for at en given årlig fangstmængde gennem 10 år vil medføre, at bestanden udnyttes for kraftigt. Det er med andre ord muligt med rimelig sikkerhed at vurdere, om et fiskeri er for stort eller kunne være større. Modellen tager også højde for samspillet mellem rejer og torsk idet en tilbagevenden af torsk i større mængder kan have effekt for rejebestanden da torsk spiser rejer.

NAFO's videnskabelige råd vurderede modellen på mødet i Nuuk og konkluderede, at den ville forbedre kvaliteten af den biologiske rådgivning væsentligt.

Som noget nyt kan biologerne nu fremover præsentere beregninger, der viser risikoen for at fiskeriet ikke udvikler sig bæredygtigt over en 10-års periode. Beregningerne viser, at der er en mærkbar større risiko, hvis fangsterne i de næste 10 år er på mere end 100.000 tons pr. år. Hvis torsken vender tilbage i samme mængder som i slutning af 1980'erne, kan den spise samme mængde rejer, som der fanges i øjeblikket. I så fald vil det være nødvendigt at revidere rådgivningen. Langtidsprognosen bliver justeret hvert år ud fra den nye viden, der vil være til rådighed.

Raajat pillugit Nuummi ataatsimiinneq

Atlantikup avannaata kitaani aalisarnermut suleqatigiiffiup, NAFO-p, oqaluttuarisaanerani raajat pillugit siunnersuineq aatsaavisuaq Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarpoq. Tamanna pivoq novemberimi NAFO-p ilisimatuunut ataatsimiititaliaata Nuummi tikeraarnerani. Raajat pillugit paasissutissat takutippaat raajat Kitaaniittut amerlasoorujussuusut, peqqilluartut aalisarneqarsinnaalersussanillu pilersorneqarluartut. Tamatumunnga ilaavoq aalisagaqatigiit qanoq innerisa nalilersornissaannut biologit tunngavissaqarlualersimanagerat. Tamakkuupput 2003-mi pisarineqarsinnaasut amerlaneruinnaanerannik biologit innersuussinerannut tunngaviliisut.

NAFO-p raajat pillugit ilisimatuunut ataatsimiititaliaannut ilaasortat 13-it naapinneranni Pinnngortitaleriffiup tikeraanut inissiaataa nutaaq tulluulluinnarpoq. Biologit Canada-miit, Islandimiit, Ruslandimiit, Kalaallit Nunaanniit, Savalimmiuniit USA-miillu aggerput taakkulu ilaasa arlallit nunarput aatsaat takornarpaat.

Peqataasut nunanit aggerfimminni raajat pillugit paasissutissat saqqummiuppaat nalilersorlugillu, tamannalu aallaavigalugu siunnersuursorput Kitaani, Tunumi, Flemish Capimi Canadallu kangiani 2003-mi raajartassat qanoq amerlatigisariaqarnerannik imalimik.

Siunnersuinermit tunngaviusut

Aalisagaqatigiit nalilersorneranni tunngaviupput biologit namminneq misissuinermik takutippaat paasisaat aammalu paasissutissat aalisarnermit nalunaarsuutineersut. Paasissutissat pisariaqartinneqartut tassaapput aalisagaqatigiit amerlassusaat (raajat qassiunerat), aalisarneqarsinnaalersussaannik pilersuisussat (raajat arnavissat mikisut qassiunersut), kinguaassiortussat (arnavissat kinguaassiortussat naammannersut) aammalu ukioqatigiiaat agguataarnerat (raajat angisutsimikkut agguataarnerat).

Kitaani raajat qanoq amerlatiginerannik naatsorsuinissamut tunngavissaq periuseq Pinnngortitaleriffimmi biologinit ukiuni arla-

linni ineriartortinneqarpoq. Periuseq taanna atorlugu naatsorsorneqarsinnaavoq ukiut 10-it ingerlaneranni pisat aalajangersimasumik annertussusileraanni tamanna aalisarpallaarnermik kinguneqarsinnaanersoq. Taamaasilluni nalorninaatsumik nalilerneqarsinnaalerpoq pisassiissutit amerlavallaarner-sut amerlaneruinnaanersulluunniit. Raajat saarullillu akornanni qanoq sunneeqatigiit-tarneq naatsorsueriaatsikkut aamma misissorneqarsinnaavoq. Tassa saarullit amerliar-tortillugit, taakku raajanik nerisaqartuun-erit pissutigalugu, raajanut aalisagaqatigiin-nut qanoq sunniuteqarsinnaanersoq misissorneqarsinnaalerpoq.

NAFO-p ilisimatuuja siunnersuisoqatigiiffiata Nuummi ataatsimiinnermini naatsorsueriaaseq nalilersorpaa inerniliivorlu biologit siunnersuisarnerannik mikinnngitsumik pitsannngoriartitsissasoq.

Naatsorsueriaatsinik ineriartortitsisimane-rup kingunerisaannik biologit nutaatut saq-qummiuppaat assersuutigalugu raajarniar-neq ukiut qulit ingerlanerini aaliangersima-sumik annertussuseqarpat ilumut tamanna piujuartitsinermik tunngaveqarner-soq takutinniarlugu naatsorsueriaatsit. Naatsorsu-nerit takutippaat ukiut 10-lit tullit ingerla-neranni pisassat 100.000 tonsinik amerlane-ruppata tamanna aalisarnermut pitsaan-ngitsumik kinguneqassasoq. 1980-kkut naa-jartornerannisut amerlatigalutik saarullit uteqqissagunik raajat maanna pisarineqar-tartut amerlaqataannik nerisaqassapput. Taamaattoqassappat siunnersuinerup nali-leqqinnissaa pisariaqarpoq. Siunissamut ungasissumut isigaluni missiliuussineq paa-sisat nutaat takkussuutsillugit nutarterne-qartarpoq.

Kitaani raajarniarneq

2003-mut siunnersuineq naatsumik ima oqaa-tigineqarsinnaavoq:

- 2003-mi pisat 100.000 tonsit sinnerpatigit tamanna siunissaq ungasissoq isigalugu piujuartitsinermik tunngaveqassanngi-laq. NAFO siunnersuivoq 2003-mi pisari-neqartut 100.000 tonsit sinnissanngik-kaat.

K. Sünksen

Raajat kusarnatut angisuut pisareqqammitat.

Flotte, store rejer på båndet.

Fiskeriet efter rejer ved Vestgrønland

Rådgivningen for 2003 kan kort refereres således:

- Hvis fangsterne i 2003 overstiger 100.000 tons er der en risiko for at udnyttelsen ikke vil være bæredygtig i det lange løb. NAFO rådgiver derfor, at de totale fangster i 2003 ikke overstiger 100.000 tons.
- Rådgivningen indeholder desuden beregninger for hvilken risiko der er forbundet med fangster på 80.000, 90.000, 100.000, 110.000 og 120.000 tons gennem en 10-års

periode. Disse beregninger er foretaget under forudsætning af at bestanden af torsk er på samme niveau som i 2002. Hvis torskebestanden ændre sig vil de biologiske undersøgelser opfange signalet og rådgivningen må herefter revurderes.

Fiskeriet efter rejer ved Østgrønland

Rådgivningen for fiskeriet efter rejer ved Østgrønland var den samme som året før. Den videnskabelige komite anbefalede at fiskeriet i 2003 ikke oversteg 9.600 tons.

Kulturnatten en stor succes

Der var trængsel på Naturinstituttet da Kulturnatten 2002 løb af stablen i starten af februar. Næsten 600 børn og voksne kiggede forbi, og de fik en både spændende og lærerig aften ud af besøget. De kunne både høre om hvalrossen "Fede Johns" livretter, om hanrejer der bliver til hunrejer, om grønlandssælens sexliv og finde ud af hvor gammelt det rensdyr var, de nedlagde i efteråret.

Det var første gang Grønlands Naturinstitut var med ved Kulturnatten, og det bliver bestemt ikke den sidste! Det var planlagt at holde åbent fra 19.00 – 20.30, men der blev ved med at komme folk, og dørene blev først lukket kl. 22.00.

Publikum var meget engagerede og havde masser af spørgsmål til instituttets medarbejdere. De deltog livligt i de forskellige konkurrencer og kom med deres bud på hvor længe sælerne er drægtige og hvordan man kan se forskel på en han- og en hunederfugl.

I den følgende udgave af den landsdækkende avis AG stod der bl.a.:

Pulaartit ilaata aalisakkat assigiinngitsut misissorpai. Asseq 2003-mi Unnuk Kulturi-siorfimmi assilisaavoq.

En af gæsterne er ved at føle sig frem til forskellige arter af fisk. Billedet er fra kulturnatten i 2003.

"Rejer og en død grønlandssæl. Umiddelbart skulle man tro, at Naturinstituttet, beliggende „langt ude på landet“, ville blive „stedbarn“ i Kulturnatten, som bød på så mange andre oplevelser i „Nuuk City“. Men nej! Allerede to timer henne på natten fyldte knapt 400 mennesker, heraf rigtig mange børn, godt op i Naturinstituttets mange lokaler."

"En opsprættet ung grønlandssæl var et rigtigt tilløbsstykke, og hvis man efter besøget ikke havde fået alt, hvad man ønskede, at vide om dette spændende dyr, var det i hvert fald ikke Naturinstituttets Christian Isaksen skyld. Christine Cuyler fortalte levende om rensdyr, med charmerende norsk accent, og så har vi endda kun nævnt nogle af Naturinstituttets mange tilbud til naturinteresserede og videbegærlige voksne og børn i Kulturnatten."

M. Storr-Paulsen

- Siunnersuinermut ilaapput naatsorsuinerit ukiut 10-lit ingerlaneranni pisassat 80.000 tonsinut, 90.000 tonsinut, 100.000 tonsinut, 110.000 tonsinut 120.000 tonsinullu annertussusileraanni tamatuma qanoq kinguneqarsinnaanerani imallit. Naatsorsuinerit taakku aallaavigaat saarullit 2002-mi amerlassusilerneqarnerata taamaaginnarnissaa. Saarullit amerlassusaat allangussappat biologit misissuisarnerisa tamanna malugissavaat siunnersuinerlu nalilersoqqinneqassaaq.

Tunumi raajarniarneq

Tunumi raajarniarnermut atatillugu siunnersuineq ukiup siulianut sanilliullugu allangunngilaq. Ilisimatuut innersuussutigaa pisarineqartut 9.600 tonsinik amerlanerussanngitsut.

K. Sünksen

Unnuk kulturisiorfik iluatsilluarpoq

2002-mi Unnuk kulturisiorfik ingerlanneqar-mat Pinngortitaleriffimmut pulaartut imaaginnavipput. Meeqqat inersimasullu 600-t missaat iserput pissangartunik ilisimasaqarnerulertitsisunillu misigisaqarlutik. Tusa-gaannut ilaapput aarrup "Fede John"-ip nerisannaavinut tunngasut, rejet angutivissat arnavianngartarnerannut tunngasut, aataat atoqatigiittarnerannut tunngasut aamma paasivaat ukiaammat tututartik qanoq utoqqaatiginersaq.

Kulturisiornermut Pinngortitaleriffik aatsaat peqataavoq taamaaliornerlu kingulliugunangilaq. Pilersaarutaasimavoq 19.00-miit 20.30-p tungaanut ammanissaq inuilli takkussuuttuarmata aatsaat 22.00 matu parnaaneqarpoq.

Pulaartit soqutiginnilluarput sulisunut apequtissarpasuaqarlutik. Unammisitsiner-nut assigiinngitsunut peqataalluarput, puisit qanoq sivistigisumik piaqqiorsinnaaner-at eqqoriartarlugu aammalu mitit arnavissat angutivissallu assigiinngissutaat qanoq takuneqarsinnaanersaq eqqoriartarpaat.

AG-mi kinguinngua saqqummersumi ilaati-gut ima allaqqavoq:

"Raajat aataarlu toqungasoq. Isuma-qarnasagalarpoq Pinngortitaleriffik avinngasusi-maqisoq Kulturisiornermi pisoqarfioqisumi ornigarneqarpiarnavianngitsoq. Taamaann-gilarli. Akunnerit marlussuit qaangiutiin-

M. Storr-Paulsen

"Aqqartartup" silataani qanoq innera takujumallugu amerlasuut ornigupput. Asseq 2003-mi Unnuk Kulturisiorfimi assilisaavoq.

Mange var henne for at se, hvordan der så ud udenfor "ubåden". Billedet er fra kulturnatten i 2003.

nartut inuit 400/t missaat, taakku ilarpassui meeraallutik, illorsuarmi isersimalereerput."

"Ataavaraq ammaannagaq soqutigineqar-luarpoq, uumasorlu taanna pillugu paasisat naammassimangippata tamanna sulisuu-sup Christian Isaksenip pisuussutigisinaann-gilaa. Christine Cuylerip norgemiorpaluilluni soqutiginarluartumik tutut oqa-luttuarai. Tassa Kulturisiorluni unnussior-nermi Pinngortitaleriffimi pisorpassuit ta-makku ilaannarai.

Erik Smidt

25. august 1915 - 1. juni 2002

Af Sv. Aa. Horsted

fhv. direktør for Grønlands Fiskeriundersøgelser, Fredensvej 32, 3060 Espergærde.

Fra Vadehavet og havnevand til Grønlands dybe fjorde. Erik Smidt kom vidt omkring i sin marinbiologiske forskning og var tillige - indtil sit otium dog lidt i det skjulte - naturfilosof og samfundsanalytiker.

Ved Erik Smidts død har Grønlands Fiskeriundersøgelser (nu Grønlands Naturinstitut) mistet en gennem næsten et halvt århundrede engageret og skattet medarbejder, som tillige var det sidste direkte bindeled til skaberen af de grønlandske fiskeriundersøgelser, Adolf S. Jensen (1866-1953).

Adolf Jensen var Smidts professor i zoologi i hans første del af studiet, og Smidt nærrede med rette stor beundring for hans undervisning og forskning såvel som hans varme samfundsengagement. Smidt skriver i sine erin-

dringer at da Adolf Jensen ved sin pensionering som 70-årig kunne kaste de tyngende undervisnings- og navnlig administrative pligter fra sig, blev han i sit otium særdeles produktiv. Det er fristende at drage en parallel til Smidt selv. Også han var produktiv i sit otium, dels med en del opfølgende videnskabeligt arbejde, men navnlig ved at give eftertiden et værdifuldt indblik i sit liv og ikke mindst i sin samtid, specielt samfundsudviklingen i Grønland.

Erik Lauritz Balslev Smidt blev født i Nakskov, hvor hans far var ingeniør på sukkerfabrikken. Han blev student samme sted i 1933 og valgte straks konferensstudiet zoologi ved Københavns Universitet. Her blev han magister i 1941, og doktorgraden erhvervedes i 1951.

Allerede i studietiden blev Smidts professionelle løbebane ledt over mod marinbiologien, da han i 1936 af Gunnar Thorson blev engageret til at deltage i en undersøgelse af Øresunds fauna under Thorsons ledelse og fra dennes nyoprettede laboratorium på Hven. Sideløbende hermed gav Smidt sig i 1938 til at undersøge planktonet i Københavns Havn, først fra en udlejningsjolle i Frederiksholms Kanal, senere i større dele af havnen. Det kom der interessante iagttagelser og en stor, praktisk konferensopgave ud af (publiceret 1944).

Ligeledes i 1938 deltog Smidt i et togt med "Dana" til Færøerne og rundt om Island. Det blev en yderst dramatisk oplevelse da det nybyggede skib viste sig at have fatale mangler mht. sødygtighed og efter togtet måtte ombygges. Undersøgelserne havde bl.a. til formål at belyse driften af torskelarver fra islandske til grønlandske farvande. Dette blev siden hen en ofte tilbagevendende opgave på Smidts mange togter.

Efter konferensen i 1941 blev Smidt engageret af Harald Thamdrup ved det nyetablerede Naturhistoriske Museum i Århus med henblik

"Adolf Jensen"-mi, 1948. Saamerlermiit Erik L.B. Smidt, Eli Absalonsen, Paulus Zethsen, Mortensen, Johan Berthelsen, dr. Paul Marinus Hansen.

Ombord på "Adolf Jensen", 1948. Fra venstre er det Erik L. B. Smidt, Eli Absalonsen, Paulus Zethsen, Mortensen, Johan Berthelsen, dr. Paul Marinus Hansen.

Erik Smidt

25. august 1915 - 1. juni 2002

All. Sv. Aa. Horsted

Pisortaasimasoq, Grønlands Fiskeriundersøgelser, Fredensvej 32, 3060 Espergærde.

Vadehavemiit Kalaallit Nunaanni kangerlunnut qinngortuunut. Imaani ilisimatusarnerminut atatillugu tikitai ikinngillat, ilaavorlu soraarninngoreernermini pinngortitaq pillugu eqqarsaasersortarnera inuiaqatigiinilu pisunik nalilersuisarnera.

Erik Smidtip toquneratigut aalisakkanik misissuivik, Grønlands Fiskeriundersøgelser, (maannalu Pinngortitaleriffik), ukiut 50-it missaanni tunniusimalluni nuannarineqarlunilu suleqataasimasumik annaasaqarpoq. Erik Smidt aamma taannaavoq Kalaallit Nunaanni aalisakkanik misissuineramik aallarniisumut Adolf S. Jensenimut (1866-1953) attaveqataasoq kingulleq.

Smidtip ilinniarnerrata aallartinnerani Adolf Jensen uumasulerinermi zoologimi professoriuvoq, ilinniartitseriaasia, ilisimatusarnera inuiaqatigiinilu pisunik soqutiginnilluni malinnaanera Smidtimut assut nuannaartorineqarluni. Eqqaamasalikkeersaarutimini Smidt allappoq Adolf Jensen 70-inik ukioqarluni soraarninngorami ilinniartitsinermut allaffissornermullu pisussaaffini qimassinnaalerlugit allarpassuarnik suliaqalersimasoq. Smidt pillugu aamma taama oqartoqarsinnaagunarpoq. Soraarninngoreeraluarluni suliarpassuaqarpoq, ilaatigut ilisimatusaatalugulu suliat nanginnerinik, pingaartumilli nammineq inuunini Kalaallit Nunaannilu ineriartorneq pillugu kinguaariit tullinnguuttut ilisimasaqalissutigisinnaasaannik allatarnermigut.

Erik Lauritz Balslev Smidt Nakskovimi inunngorpoq, tamaani sukkuliorfimmi angutaa

Erik Smidt Amerlumi bundgarninik aalisarnernerup nalaani, juni 1951.

Erik Smidt på bundgarnsfiskeri i Amerdlok, juni 1951.

ingeniøriusimalluni. Smidt Nakskovimi 1933-mi studentinngorpoq kinguinngualu Københavnip Universitetiani zoologi ilinnialerpa. 1941-mi magisterinngorpoq 1951-milu doktorgrad anguvaa.

Ilinniartuunerminili imaani uumassusilerinermut soqutiginnilerpoq, 1936-mi Gunnar Thorsonip aqutaanik Øresundip uumasuunik misissuinissamut peqataalerami. Ilutigisaanik Smidtip nammineerluni Københavnip umiarsualiviani uumasut isaannarmik takuneqarsinnaanngitsut misissulerpai, aallaqqaammut Frederiksholms Kanalimi umiatsiaaraq attartugaq atorlugu, kingornalu umiarsualiviup ilaanni annerusumi misissuilluni. Soqutiginaatilinnik paasisaqarpoq oqalugiaataalu tamatumunnga tunngasoq 1944-mi saqqummerpoq.

”Dana”-p 1938-mi Savalimmiunut Islandimullu angalanerani Smidt peqataavoq. Angalaneq pissanganartorsiorfiuvoq, paasinarsimmat angallat imaannaanngitsunik amigateqartoq utermallu suliareqqinneqarta-

Arktisk Institut

på at behandle et i sommeren 1941 indsamlet materiale af bunddyr fra Vadehavet. I de følgende år foretog Smidt periodevis supplerende indsamlinger for at følge dyrenes årlige opvækst. Han påviste hvordan bunddyrlarver stimuleres til at bundfælde på de mest egnede bundtyper, og han fandt heri og i den betydelige næringsproduktion af bundens algeflora en forklaring på vadernes enorme rige, men relativt artsfattige fauna, og deres meget store betydning som opvækstområde for bl.a. rødspætter. Dette arbejde dannede i 1951 grundlag for Smidts doktordisputats ("Animal Production in the Danish Wadden Sea"). Endnu 30 år senere var Smidt stadig selvskreven som forfatter til et afsnit i Politikens "Danmarks Natur" om invertebratfaunaen i Vadehavet.

De løse bevillinger og legater som Smidt hidtil havde levet af, ophørte med udgangen af 1944. Derpå var han deltidsbeskæftiget ved Universitetsbiblioteket i København og arbejdede samtidig videre med sit materiale fra Vadehavet på en arbejdsplads ved Marinbiologisk Laboratorium i Charlottenlund. Her fik han ansættelse i 1946, stadig på særlige beskæftigelsesbevillinger.

Endelig 1. maj 1948 blev Smidt ansat i en varig stilling under Grønlands Styrelse som videnskabelig assistent hos Fiskeribiologen - ja, det var den officielle betegnelse da der indtil da kun fandtes én sådan i styrelsen - den navnkundige Paul Marinus Hansen. Han havde i 1946 efter en række år som assistent for Adolf Jensen, fået fast stilling ved den nye grønlandsfiskeriinstitution. I begyndelsen havde grønlandsfolkene kvarter i et tagkammer oven over Zoologisk Studiesamling i Nørregade, derpå kom de fra 1950 til Charlottenlund Slot, nu under betegnelsen Grønlands Fiskeriundersøgelser, og fra 1981 til lejede lokaler på Tagensvej. I 1961 udnævntes Smidt til statsbiolog.

Den faste ansættelse og de øjeblikkeligt afledte, langvarige togter til Grønland betød at færdiggørelse af Vadehavsmaterialet trak ud, så disputatsen som nævnt først forelå i 1951.

Grønlandsårene 1948-85 er et kalejdoskop af togter og oplevelser, og en kronologisk gennemgang kan kun blive en i denne forbindelse meningsløs opremsning. Smidt var på felt-

arbejde i hvert af disse mange år undtagen to og havde en overvintring ved institutionens nye laboratorium i Nuuk i 1955-56. Togterne foregik dels med egne fartøjer, især "Adolf Jensen", dels fra havundersøgelseskibet "Dana" som i perioden 1950-75 næsten årligt var på sommertogt over Nordatlanten til grønlandske farvande.

Nogle få højdepunkter fra Smidts togter og oplevelser må dog nævnes. Det første år, 1948, var det år hvor de rige rejefelter i Disko Bugt blev evidente. Samme år oplevede Smidt også at se ynglen af den måske største torskeårgang nogensinde ved Grønland (årgang 1947), udbredt i tætte stimer overalt langs kysten helt op til Upernavik. Det gav ham et godt, omend subjektivt grundlag for senere bedømmelser af torskeårgange ud fra visuelle iagttagelser af yngelforekomsterne langs kysten.

Et togt i 1957 til Østgrønland sammen med Paul Marinus på "Adolf Jensen" gav indblik i den gamle østgrønlandske fangerkultur og i nogle barske livsbetingelser med kummerlige, sociale vilkår, men undersøgelserne det år gav pga. store isforekomster ikke synderligt store, fiskerimæssige resultater.

I 1963 deltog Smidt med "Dana" i en del af den store, internationale, oceanografiske undersøgelse NORWESTLANT mellem Island og Newfoundland under medvirken af ti havundersøgelseskibe fra otte lande. NORWESTLANT kastede bl.a. lys over æg- og larvedrift af torsk fra islandske til grønlandske farvande, og Smidt fik overdraget at behandle det samlede materiale af hellefiske- og helleflynderlarver i planktonet (publ. 1968).

I 1969 var Smidt som den hidtil eneste fiskeribiolog en tur med hundeslæde inde for at studere et af verdens barskeste fiskerier: fangsten med line af hellefisk på dybt vand i Jakobs-havn Isfjord. Smidt var fysisk sejere end man umiddelbart skulle tro.

Under feltarbejdet som ofte varede flere måneder måtte hver enkelt biolog som oftest personligt klare alle de forhåndenværende målinger og indsamlinger. Ved den efterfølgende bearbejdelse af materialet blev opgaverne fordelt. Smidts primære opgave indledtes med undersøgelser af rejernes biologi, især deres vækst, aldersgruppering og alder ved

riaqarluni. Angalanermi siunertaavoq saarullit pinngortuisa Islandip imartaaniit Kalaallit Nunaata imartaanut ingerlaartarnerisa paasisaqarfiginissaat. Suliaq tamanna Smidtip arlaleriaqaluni ingerlateqqittarpaa.

1941-mi Smidt konferenceqareernermi Harald Thamdrupimit Århusimi Naturhistorisk Museumimi sulissarsiarineqarpoq, siunertaaluni 1941-p aasaanerani Vadehavemi immap naqqani uumasunik katersinissaq. Ukiut tuluttut ingerlaneranni piffissap ilaani katersineq Smidtip ingerlattarpaa. Smidtip uppernarsivaa immap naqqani uumasut pinngortut naqqinniffissartik naleqqunnerpaaq qanoq isillutik tuffigisaraat, paasisaasalu ilagaat immap naasuisa inuussutissaqarluarnerat ilaatigut oquuttat tamaani uumasuunissaannut pingaaruteqarluinnartoq.

Taama misissuineq tunngavigalugu Smidt nalunaarusiorpoq doktordisputatsimik ("Animal Production in the Danish Waden Sea"). Ukiut 30-it qaangiukkaluartut Smidt Politikenip saqqummersittagaanut "Danmarks Natur"-mut aalajangersimasumik ilanngutassiiurpoq sammisaralugit Vadehavemi uumasut.

Aalajangersimanngitsumik aningaasaliissutinik Smidtip inuussuteqarnera 1944-mut killeqarpoq, tamatuma kingorna piffissap ilaani Københavnip Universitetiani atorfinimmat. Peqatigitillugu suliaraa Vadehavemiit katersukkat misissornerat tamannalu pivoq Marinbiologisk Laboratoriummimi Charlottenlundimiittumi. Tassani 1946-mi atorfinippoq.

Aalisakkanik misissuisumut, Fiskeribiologemut, Paul Marinus Hansenimut ikiortitit Smidt 1. maj 1948 Grønlands Styrelsemit atorfinitsinneqarpoq. Paul Marinus Hansen ukiorpaalunni Adolf Jensenimut ikiortaasinnarluni Grønlandsfiskeriinstitutionemi nutaami aalajangersimasumik atorfinissimavoq. Kalaallit Nunaat pillugu suliaqartut taakku aallaqqaammut Nørregademi Zoologisk Studiesamlingip akiani qaliani suliffeqarput. 1950-mi Charlottenlund Slotimut nuupput, Grønlands Fiskeriundersøgelsestet taaguuteqalerlutik, 1981-milu Tagensvejimi ininut attartukkanut nuullutik. 1961-mi Smidt statsbiologinngortinneqarpoq.

Aalajangersimasumik atorfeqalerneq siviisuumillu Kalaallit Nunaannut angalasarneq pissutigalugu Vadehavemi misissuinerata doktorinngorniuteqarnera 1951-mi aatsaat pivoq.

Kalaallit Nunaannut atatillugu 1948-85-mut sulinera angalanerpassuarnik misigisarpasuarnillu malitseqarpoq. Sumiiffinni assigiingitsuni misissuinerit ukiuni pineqartuni tamani ingerlanneqarput suliffeqarfiullu laboratoriaani nutaami 1955-56-mi ukiivoq. Nammineq angallat, pinngaartumik "Adolf Jensen" atorlugu angalanerit ingerlanneqarput, angallatigineqartorlu alla tassaavoq "Dana" 1950-miit 1975-p tungaanut ukiut tamarluinnangaajaasa Atlantikoq ikaarlugu Kalaallit Nunaata imartaanut misissuiartortartoq.

Angalanerit ilaat pingaaruteqartut taasariaqarput. Siulleq 1948-mi Qeqertarsuup Tunuani raajaqarfiit peqarluartut paasineqarmat. Ukioq taanna Smidtip aamma naammattoorpai saarulleerarpasuit (1947-mi pinngortut) Kalaallit Nunaanni immaqa aatsaat taama amerlatigitillugit naammattoorneqartut, sumi tamaani sinerissami Upernaviup tungaanut takuneqarsinnaasut. Taamaasilluni ukiut tulliit ingerlaneranni saarullit ukioqatigiiaat pinngortut naliliiffigiinarneranni angalatiluni takusani atorluarsinnaalerpai.

Paul Martinus ilagalugu "Adolf Jensen"-imik 1957-mi Tunumut angalanermi tamaani piniartut inuunerat qanoq ittuunersoq paasisaqarfigineqarpoq, inuuniarneq imaannaangitsoq inuttut atugarissaarpallaannginnermik ilaqartoq. Ukioq taanna misissuineri sikorsuit ajornartorsiutaanerit pissutigalugu aalisarneq pillugu paasisat annertuallaanngillat.

"Dana" angallatigalugu Islandip Newfoundlandillu akornanni nunat arfineq pingasut peqataaffigisaannik imaanik misissuineri NORWESTLANT-mi Smidt peqataavoq. Angallatit misissuutit qulit peqatigalugit saarullit suaasa pinngortuisalu Islandip imartaaniit Kalaallit Nunaata imartaata tungaanut ingerlaartarnerat qulaajarneqarpoq. Qalerallit nataarnallu pinngortuisa uumasulinni isaannarmik takuneqarsinnaangitsuniittarnerat pillugu paasiniagassanngorlugit katersat suliarinissaat Smidtimut suliakkiisutiginerpoq (saqqummerpoq 1968).

kønsskiftet (*Pandalus borealis* er protandrisk hermafrodit). Det påvistes bl.a. at rejerne ved Grønland vokser betydeligt langsommere end de fleste andre steder inden for artens circumpolære udbredelsesområde; sammen publicerede Smidt og jeg i 1956 en afhandling herom. Siden er mere sofistikerede metoder kommet til, og undersøgelserne er i 1970'erne drejet i retning af direkte bestandsbedømmelser og prognoser som udgangspunkt for regulering af fiskeriet, især på de siden 1964 kortlagte, store forekomster udenskærs. Afhandlinger og artikler om rejer dominerer Smidts publikationsliste fra 1956-78.

Gradvis kastede Smidt sig i 1960'erne i højere grad over studier af hellefisk, både larveforekomsten i planktonet og ved direkte fiskeriforsøg og prøveindsamlinger specielt i Uummannaq Distrikt i 1960 og 62. Afhandlinger og artikler om hellefisk præger publikationslisten sidst i 60'erne.

Det tredje store arbejdsområde, plankton, varetog Smidt i alle årene. Fra "Dana" forelå der bl.a. et meget stort materiale som blev behandlet i samarbejde med Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser. Det var med stor glæde at Smidt i sit otium sammen med S.A. Pedersen fik færdiggjort en sammenfattende beskrivelse af zooplanktonet ved Vestgrønland 1950-84 (publ. 2000).

Ved siden af disse undersøgelser så en række artikler om andre emner dagens lys, fx om havkat, krabber, fiskeresurser og generelt om oceanografi, med større og større tendens til at se det hele ud fra samspillet mellem resurser, fiskeri og samfundsudvikling, som det fremgår af publikationslisten for 1980'erne.

Erik Smidt Ilulissat Kangerluannik taku-saaqqaarnermi siulliit ilaanni. 1949.

Erik Smidt på et af sine første besøg ved Jakobshavn Isfjord. 1949.

Smidt vedblev i hele sit faglige virke at arbejde på et iagttagende og beskrivende, økologisk grundlag. Udviklingen siden midten af 1950'erne af fiskeribiologien til populationsdynamik gik, lige som edb-udviklingen, Smidt forbi, selv om han ikke underkendte deres betydning. Han var faktisk mere grundforsker end sektorforsker. Dette prægede også hans arbejde internationalt, hvor han især holdt af møderne i Det internationale Havundersøgelseråds videnskabelige komiteer. Han var 1956-81 medlem af ICES' Shellfish Committee og 1971-85 af Plankton Committee/Biological Oceanography Committee. Han deltog også i nogle af møderne i den nordvestatlantiske fiskerikommission (ICNAF), bl.a. på Tenerife i 1976 i det møde hvor de udenskærs rejeforekomster var under diskussion, og den første kvotaregulering af rejefiskeriet blev vedtaget. Smidt havde mange personlige venner internationalt, og han og hans hustru Lisbeth var meget gæstfri, når møder fandt sted i København.

I ovennævnte kalejdoskop indgår også en række private rejser, alene eller senere med familien. Middelhavsregionen med dens rigdom af mindesmærker fra græsk og romersk storhedstid og fra renæssancen var særligt tiltrækkende.

Som tidligere omtalt blev Smidts otium fra 1985, trods gradvis fysisk svækkelse, på mange måder rigt. Han bevarede til det sidste sine åndelige evner og havde en forbløffende god hukommelse, delvis støttet på dagbogsnotater gennem hele sit liv. Han forsøgte ved samtaler og naturfilosofiske studier at få hold på sine tanker og skrev i 1997 et lille (upubliceret) essay om naturfilosofi.

Arktisk Institut

Nunarsuarmi aalisarfiit ulorianarnersaannut Ilulissat Kangerluanniittumut paasiassarsioriatorluni 1969-mi Smidt aalisakkanik misissuisuni kisiartaalluni qimussimut ilaalluni takusaavoq. Ilimagisamiit Smidt timimigut nukittuneruvoq.

Sumiiffinni ataasiakkaani qaammaterpassuusinnaasuni misissuineri biologit kisimiillutik suliassaarlarlaliusinnaapput, uuttortaanerit tamaasa paasissutissanillu katersinerit tamaasa isumagisassaasarlutik. Katersukkat suliassanngoraangata isumagisassat agguataarneqartarput. Smidtip suliassaasa pingaarnersaraat raajat uumasut qanoq ittuunerannik misissuineq, pingaartumik alliar-tortarnerannut, ukioqatigiit agguataartarnerannut suaassusaasalu allanngorfianni ukiuinut tunngatillugu. Paasineqarpoq issittumi allamat sanilliullugu Kalaallit Nunaata eqqaaniittut raajat arriinneralaarsuarmik alliar-tortartut; tamanna pillugu Smidt uangalu 1956-mi nalunaarusiorpugut. Periuutsit pitsaernerusut kingorna atorneqalerput, 1970-kkunilu misissuinerit tasaanerulersimapput aalisakkat qanoq amerlatiginerannik naliinerit missiliuussinerillu, tamakkulu aalisarnerup qanoq isikkoqarnissaanut aaliangii-suusarput. Raajat pillugit nalunaarutit allaaserisallu 1956-miit 1978-mut Smidtip saqqu-mmersitaani amerlanerupput.

Qalerallit 1960-kkunni soqutigiartorpai, isaannarmik takuneqarsinnaanngitsuni uumasuaqqaniittut aammalu misissugassat aalisarnermeersut 1960-mi 1962-milu Uummanap eqqaani katersorlugit. Nalunaarutit allaaserisallu qaleralinnut tunngasut 1960-kkut naalerneranni Smidtip saqqu-mmersitaani malunnarluarput.

Imaani uumasuaqqat isaannarmik takuneqarsinnaanngitsut misissuiffiginerat Smidtip suliassa pingaartut pingasut ilagaat. "Dana" angallatigalugu katersat Danmarks Fiskeri-og Havundersøgelse suleqatigalugu suliari-neqarput. Soraarninngoreerluni S.A. Pedersen suleqatigalugu Kalaallit Nunaata kitaaniit misissukkat pillugit nalunaarusiani 1950-1984-mut tunngasooq nuannaarutigeqisami-nik naammassivaa.

Misissuinerinik ingerlatat tamakku saniatigut allaaserisat arlallit naammassivai, soorlu qeeqqanut, saattuanut, aalisakkanut imavis-

suarnullu tunngasut, malunnarporlu pisuus-sutit, aalisarnerup inuiaqatigiinnilu ineriartornerup imminnut sunneeqatigiittarnerat aallaavigiartuinnaraa. Tamanna 1980-kkunni saqqu-mmersittagaanni maluginiarneqar-sinnaavoq.

Smidtip ilisarnaatigaa isigisami oqaluttua-rinissaannik pingaartitsineq. Aalisakkat qanoq ittuunerannik misissuisarnerup 1950-kkunniit sumiiffiinnut aalajangersimasunut tunngatitamik misissuisarnerup ineriartor-tinneqarnera – qarasaasiatigut ineriartorner-tuut – Smidtip pingaarnertutinnigilaa, naak

Arktisk Institut

Erik Smidt, naalagaq Mortensen aamma Paul Marinus Hansen, 1949.

Erik Smidt, skipper Mortensen og Paul Marinus Hansen i 1949.

pingaaruteqarnera assortunngikkaluarlugu. Smidt tassaneruvoq tunngaviusumik ilisimatusarnermik sammisaqarnerusoq immikkoortumik sammivilimmik ilisimatusarnermik sammisaqarnerunani. Tamanna aamma maluginiarneqarsinnaavoq nunat allat peqataaffigisaannik suleqatigiinnermi, soqutigisaasa ilagilluinnarmassuk Det Internationale Havundersøgelsesrådini ilisimatuut ataatsimiittarneri. 1956-81-imut ICES-ip Shellfish Committee-ani ilaasortaavoq, 1971-85-imut ilaasortaaffigalugu Plankton Committee/Biological Oceanography Committee. Atlantikup avannaata kitaani aalisarneq pillugu kommissionimi (ICNAF)-mi ataatsimiittarnerup aamma peqataasarpooq, soorlu 1976-mi Tenerife-mi ataatsimeeqataasooq, tassani eqqartor-

Mest koncentrerede han sig dog om at skrive sine erindringer. Oplevelserne fra grønlandstiden udkom som en velskreven og fantastisk interessant bog i 1989. Den rummer ikke bare en beskrivelse af rejser og undersøgelser som i sig selv er af interesse og har en række humoristiske indslag. Men af måske endnu større værdi er hans beskrivelse af samfundsudviklingen i Grønland i den turbulente periode 1950-85, set ud fra Smidts viden om naturgrundlaget og ud fra de sociale og humane synspunkter som lå dybt i ham. En række illustrationer er eksempler på hans store fotografiske kunnen. Hele hans opfattende samling af historiske fotos fra Grønland skænkede han til Arktisk Institut, pertentligt katalogiseret, således som det var hans stil.

Familie og venner blev begavet med endnu en række yderst interessante, personlige erindringer fra hele hans liv. Han tegner her et billede af sin samtid, men ikke mindst af sig selv. Han begrundet bl.a. sit tilhørsforhold til kommunismen og sit brud med partiet efter den sovjetiske invasion af Ungarn i 1956.

Der er næppe tvivl om at han følte dyb skuffelse ved udviklingen i det han havde forventet skulle være fremtidens samfund. Han måtte slutte med at se med skepsis på alle former for ideologi, "da de indebærer en fare for dogmatiske fanatisme" og "... for mig kan det humanistisk-solidariske velfærdssamfund, som jeg håber på, kaldes socialistisk".

Inden for Grønlands Fiskeriundersøgelser var det ham magtpåliggende at få nye som gamle medarbejdere til at forstå og acceptere linjerne tilbage til Adolf Jensen. Kort før sin død skulle han have holdt et lysbilledeforedrag for tidligere og nuværende medarbejdere. Sygdomssvækket måtte han imidlertid bede mig overtage det. Bagefter glædede det ham (og mig) overordentligt at jeg kunne berette om stort fremmøde og levende interesse og overbringe ham en række personlige hilsener. Ringen var ligesom sluttet.

En liste over Erik Smidts publikationer findes sidst i rapporten.

neqarlutik sinerissap avataani raajaqarfiit kiisalu pisassiisarneq aqqutigalugu raajarniartarnissaq aalajangerneqarluni. Smidtip ikinngutai nunanit allaneersut amerlaqaat ataatsimiinnerillu Københavnimi ingerlanneqartillugit Smidt nuliau Lisbeth inoroor-saartaqaat.

Inuuneranut ilaapputtaaq angalanerit, kisi-miilluni ilaqtaniluunniit ilagalugit. Ornigannaasa ilagaat Immap Akullersuup eqqaaniittut nunat grækerit romerillu kulturitoqaannik sulit takussassaqluartut.

1985-mi soraarninngornerminiit nukillaariatortaluarluni ukiut pissarsiffigilluakkani atorpai. Eqqarsarsinnaalluassutsi toqussi tikillugu attappaa eqqamallaqqissutsi tupinnaanartumik attalluarlugu, tamannalu inuunini tamaat ullorsiutiliorsimanermigut iluaqsertarpaa. Pinngortitaq pillugu eqqarsaatersuutini pillugit avammut saqqummiunneqanngikkaluartumik 1997-mi allaaserinnippoq.

Eqqaamasalikkersaarutini annerusumik sam-mivai. Kalaallit Nunaannut tunngasunik suliaqarsimanini allaaseraa 1989-mi saqqummersitamini. Eqqartorneqaannangillat angalasarnerit misissuisarnerillu, pingaaruteqarlunnartumilli aamma allaaseraa 1950-imiit 1985-imut Kalaallit Nunaanni ineriartorneq sukkaqisoq, aallaavigalugit pinngortitaq tunngaviliisoq pillugu Smidtip nammineq ilisimasani aammalu isummat inupplaartut Smidtimut ilisarnaataalluartut. Assiliartaliunneqartut Smidtip assiliillaqqinneranik takussutissiipput. Assit oqaluttuarisaa-nermut tunngasut annertoqisut Arktisk Institutimut tunniuppai, taakkulu Smidtip ilisarnaatigilluinnagaatut torerluinnaqqinaamik immikkoortitigaapput.

Ilaquttat ikinngutillu tunineqarput Smidtip inuunerani eqqaamasanik soqutiginarluinnartunik. Oqaluttuaraa piffissami inuuffigisamini qanoq ineriartortoqarsimaneq, minnerunngitsumik imminut oqaluttuaraluni. Kommunistimut attuumassuteqarsimanini 1956-milu Ungarnip Sovjetunionimit tigusa-rineqarnerata kingorna tassannga avissarini tunngavilersorpaa. Siunissami inuiaqatigiit qanoq isikkoqarnissaannik takorluukkani taamaassinnaanngimmat pakatsisima-soq qularnanngilaq.

Arktisk Institut

Uummannaq 1949. Isikkivigissuaq Smidt alijannaarsartoq.

Uummannaq i 1949. Smidt nyder den storslåede udsigt.

Kalaallit Nunaanni aalisakkanik misissuiffimmut, Grønlands Fiskeriundersøgelse-erimut, atatillugu pingaartittuarpa sulisut qanganisaagunik nutaajugunilluunniit paasissa-gaak akueralugulu Adolf Jensenip tunngavili-nermini siunertarisimasai. Assit seqersertak-akat atorlugit sulisuusimasunut sulisunul- lu oqalugiarnissaa toqunngitsiarnerani pi- susaagaluarpoo. Napparsimanini pissutigalugu tamanna isumagisinnaaneriga qinnuigim- manga taamaasiorpunga.

Aggiasut amerlasimanerat, soqutiginnissi- manerat inuulluqqusisimanerallu inutta- annut apuukkakku tamanna nammineq (uanga- lumi) nuannaarutigaa. Oqaluttuaq tamaanga killeqartoq oqartoqarsinnaavoq.

Erik Smidtip saaqummersitaasa allattorsi- maffiat nalunaarutip kingornani takuneqar- sinnaapput.

Fagligt arbejde

Afdelingen for fisk og rejer

Afdelingen har ansvaret for at udarbejde den biologiske rådgivning vedrørende udnyttelse og beskyttelse af de arter, der har størst fiskerimæssig betydning for samfundet. I 2002 har arbejdet været koncentreret om forskning, overvågning og rådgivning vedrørende rejer, krabber, hellefisk, torsk og rødfisk. Derudover har afdelingen i mindre grad beskæftiget sig om arter som laks, lodde og sild.

Forskerne anvender både oplysninger fra fiskeriet og fra instituttets egne biologisk videnskabelige undersøgelser som grundlag for rådgivningen. Resultaterne af undersøgelserne bliver fremlagt i internationale videnskabelige organer, hvor forskere fra medlemslandene sammenholder og vurderer de videnskabelige oplysninger om udviklingen i de forskellige bestande. Herefter udarbejder forskerne den biologiske rådgivning, som Naturinstituttet afleverer til det grønlandske Landstyre.

Afdelingen udfører en række rutineopgaver som led i det faglige arbejde. Det drejer sig bl.a. om analyse af oplysninger fra logbøger, bestemmelse af alder på fisk gennem aflæsning af øresten, indsamling og analyse af måleprøver fra fiskeriet, undersøgelse af modningsstadier på æg fra krabber, analyser af fiskeristatistik samt planlægning og gennemførelse af årligt tilbagevendende undersøgelser af rejer, krabber, hellefisk, torsk og laks. Derudover planlægger og udfører afdelingen løbende nye forskningsprojekter, udarbejder rapporter, mødedokumenter, videnskabelige artikler og rådgivning samt deltager i internationale møder i videnskabelige sammenhænge.

Endelig har Naturinstituttet indsamlet hydrografiske data som bl.a. er videregivet til internationale databaser til brug for den internationale forskning.

Afdelingen lægger vægt på at øge kontakten til hele fiskeriområdet for at forbedre samarbejdet og udvekslingen af viden mellem fiskere, biologer, fiskerikontrollører, jagt- og fiskeribetjente og interesseorganisationerne. Medarbejderne mødes derfor lokalt med interesserede når der er mulighed for det for at

C.S. Simonsen

Qeqertarsuup Tunuani aalisartut ilaat ullormullu pisai.

En af de lokale fiskere i Disko Bugt med dagens fangst.

Suliffeqarfimmi ingerlatat

Immikkoortorta q aalisakkat raajallu pillugit sulialik

Aalisakkat inuiaqatigiinnut pingaaruteqarnerpaat aalisarneqarnerannut mianerineqar-nissaannullu biologit siunnersuinissaq immikkoortortap akisussaaffigaa. 2002-mi suliner-mi qitiupput ilisimatusarneq, nakkutiginnineq siunnersuinerlu pineqarlutik raajat, saattuat, qalerallit, saarullit suluppakkallu. Annikikkaluamik sammineqartut tassaapput saarullit, ammassaat ammassassuillu.

Aalisarnermit nalunaarsuutit ilisimatuullu misissuinerinit pisut paasissutissat siunnersuiner-mi tunngaviliisuupput. Misissuiner-nit paasisat nunanit tamalaanit ilaasortaaffigineqartunut suleqatigiiffinnut saqqummiunneqartarput, aalisakkat assigiinngitsut qanoq ineriartornerat pillugu paasissutissat pigisat nunat ilaasortaasut ilisimatuunit sanilliunneqartarlutik nalilersorneqartarlutillu. Taamanna pereerpat aalisakkat pisarineqarsinnaasut pillugit biologit siunnersuusiortarput inernalu Naalackersuisunut tunniunneqartarpoq.

Suliat aalajangersimasut immikkoortortamit suliarineqartarput. Tassaapput pisanik allat-tuiffinneersut qarasaasianut immiussuunne-rat nalilersornerallu, aalisakkat siunnai iluaqutigalugit qanoq utoqqaatiginerannik misissuineq, aalisarnermit pisanit misissugassanik katersineq nalilersuinerlu, saattuat manniisa pinngoriartornerisa misissornerat, aalisarnermit pissarsianik kisitsisinik nalilersuinerit. Raajat, saattuat, qalerallit, saarullit ka-

Paamiut iluaqutigalugu avataani saattuaqarnera Pinngortitaleriffiup misissuiffigisarpaa. Uani pullatit qaqinneqarput.

Instituttet undersøger den udenskærs bestand af krabber med trawleren Paamiut. Her hives en af tejnerne om bord.

pisillillu pillugit ukiumoortumik misissuisarnerit piareersarnerat ingerlannerilu aamma suliarineqartarput. Tamakku saniatigut ilisimatusaatissat nutaat piareersarneqarlutillu ingerlanneqartarput, nalunaarusiat suliarineqarlutik, ataatsimiinnermi atugassat allakkiat suliarineqartarlutik, ilisimatusaatit allaaserineqartarlutik, siunnersuineq pisarluni kiisalu nunat allat peqataaffigisaanni ilisimatuut ataatsimiinnerini peqataaneq pisarluni.

Imaanut tunngasut paasissutissat Pinngortitaleriffimmit katersorneqartarput taakku-lu nunat allat paasissutissanik katersuiffi-inut ingerlateqqinneqartarput nunat tamalaat peqataaffigisaanni ilisimatusarner-ni ator-neqarsinnaasunngorlugit.

Aalisartut, biologit, aalisarnermik nakkutiliisut, piniarnermik/ aalisarnermik nakkutiliisut kiisalu soqutigisaqatigiiffiit akornanni suleqatigiinneq ilisimasanillu tunioraaqatigiittarneq pitsaanerulersikkumallugu aalisarnermik ingerlatsisut attaveqarfiginerat suli annerulissasoq immikkoortortap pingaartippaa. Taamaattumik periarfissaqartillugu pineqartut naapinniarneqartarput misillit-

R. Frandsen

få oplysninger om de lokale fiskeres erfaringer med ressourcerne og præsentere og diskutere undersøgelsesmetoder, resultater, rådgivning og biologiske spørgsmål. Derudover deltager medarbejderne i seminarer om fiskerispørgsmål og underviser i aktuelle sammenhænge.

Medarbejderne deltager i det internationale videnskabelige arbejde om forskning og rådgivning for de arter, afdelingen beskæftiger sig med. Afdelingen er repræsenteret i følgende internationale organer:

- Northwest Atlantic Fisheries Organization, NAFO
- International Council for the Exploration of the Sea, ICES
- North Atlantic Salmon Conservation Organization, NASCO
- North East Atlantic Fisheries Commission, NEAFC
- Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning, NAF

Afdelingschef Helle Siegstad er tilfornordnet i Fiskerirådet. Derudover er Helle Siegstad formand for Grønlands Statistiks bestyrelse og medlem af Brancheudvalget for ATI-skolen i Maniitsoq.

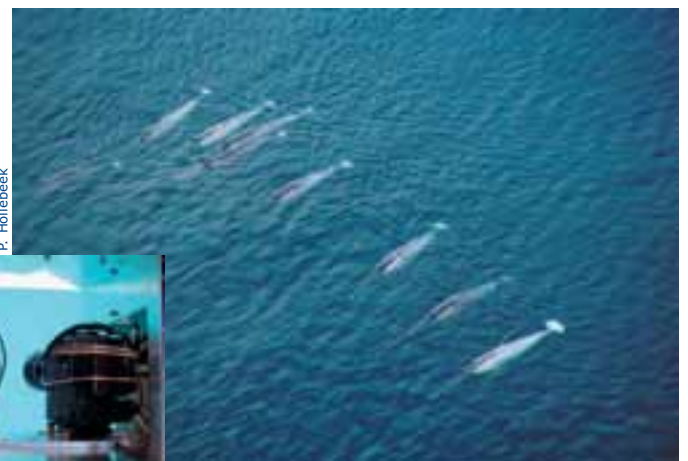
Afdelingen for pattedyr og fugle

Afdelingen udarbejder Naturinstituttets videnskabelige rådgivning vedrørende udnyttelsen og beskyttelsen af havpattedyr, landpattedyr, fugle og vegetation. Afdelingen beskæftiger sig udelukkende med de arter, der har samfundsmæssig betydning. I 2002 har arbejdet være koncentreret om forskning og overvågning vedrørende hvidhval, narhval, vågehval, finhval, hvalros, isbjørn, klapmyds, grønlandssæl, rensdyr, moskusokse, polarlomvie, almindelig ederfugl, kongeederfugl og vegetation.

Afdelingen udfører en række rutineopgaver som led i det faglige arbejde. Det drejer sig bl.a. om aflæsning af alder på tænder fra sæler, hvidhvaler, narhvaler og rensdyr, indtastning af data, bearbejdning af biologiske prøver, analyse af fangststatistik, håndtering af mærker og biologiske prøver samt planlægning og gennemførelse af faste overvågningsopgaver. Derudover planlægger og udfører afdelingen løbende nye forskningsprojekter, udarbejder rapporter, mødedokumenter, videnskabelige artikler og rådgivning samt deltager i internationale møder i videnskabelige sammenhænge.

Qilalukkat qernertat immap qaavaniittut kisseranni assiliviit digitaliusut atornerqarput. 2002-mi augustimi assit 18.758-it Kangerlussuarmi (Inglefield Bredning) assilineqarput, qilalukkallu qernertat 1.770-iunissaat naatsorsuinikkut paasineqarpoq.

Naturinstituttet registrerer antallet af narhvaler i overfladen ved hjælp af digitale kameraer. I august 2002 blev der taget i alt 18.758 billeder i Inglefield Bredning, og antallet af hvaler blev beregnet til 1.770.

gaannik tusarniaavigineqartarlutik kiisalu misissuinerimi periuuserineqartut, paasisat uumasunullu tunngasut apeqqutit oqalligineqartarlutik. Aalisarnermut tunngasut apeqqutit isumasioqatigiissutigineqartillugit sulisut peqataasarput sammineqartunilu assigiinngitsuni atuartitsineq aamma ingerlanneqartarpoq.

Immikkoortortap sammisaanut uumasunut tunngasunik nunat tamalaat peqataaffigisaanni ilisimatuut suleqatigiiffiini ilisimatusarneq siunnersuinerlu eqqarsaatigalugit Pinngortitaleriffimmi sulisut peqataasarput. Peqataaffigineqartut tassaapput:

- Northwest Atlantic Fisheries Organization, NAFO
- International Council for the Exploration of the Sea, ICES
- North Atlantic Salmon Conservation Organization, NASCO
- North East Atlantic Fisheries Commission, NEAFC
- Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning, NAF

Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiinni ataatsimeeqataasarpoq immikkoortortami pisortaq Helle Siegstad. Naatsorsueqqissartarfiup siulersuisuinut Helle Siegstad siulittaasuvoq Maniitsumiittumilu ilinniartarfiup ATI-p brancheudvalgeanut ilaasortaalluni.

Immikkoortortaq uumasut miluumasut timmissallu pillugit sulialik

Imaani nunamilu uumasut miluumasut, timmissat naasullu uumasut nerisaat pillugit atuinerimi illersuinermilu siunnersuinissaq immikkoortortap suliarisarpaa. Uumasut inuiaqatigiinnut pingaaruteqartut kisiisa immikkoortortap sammisarai. 2002-mi suliat tasaanerupput ilisimatusarnerit nakkutiliinerillu ukununga tunngasut; qilalukkat qernertat, qaqortat, tikaagullit, tikaagulliusaat, aarrit, nannut, aataat, tutut, umimmaat, appat, mitit siorartuut siorakitsullu kiisalu uumasut nunami nerisaat.

Suliat aalajangersimasut ingerlanneqartarput soorlu; puisit, qilalukkat qernertat, qaqortat tutullu kigutaat misissorlugit qanoq utoqqaatiginerannik nalilersuisarneq, paasisuttissanik qarasaasiamut immiussuineq, uumasunit misissugassat suliarinerat, pisanik nalunaarsuutit nalilersornerat, nalunaaqutseruinerit uumasunillu misissuinerit, kiisalu nakkutiginninnerit aalajangersimasut pilersarusiornerat ingerlannerallu. Tamakku saniatigut ilisimatusaatigalugu suliasat nuataat pilersarusiorneqarlutillu piviusunngortinneqartarput, nalunaarutit suliarineqartarput, ataatsimiinnermi atugassat allakkiat suliarineqartarlutik, ilisimatusaatit allaasereqartarlutik, siunnersuineq pisarluni kii-

salu nunat allat peqataaffigisaanni ilisimatuut ataatsimiinnerini peqataaneq pisarluni.

Misissuinerit ilaat piniartut kiisalu piniarnermik/aalisarnermik nakkutilliusut suleqatigalugit ingerlanneqartarput. Piniartut aamma suleqatigineqarput mitit manniliortut pillugit paasisuttissanik taakku maanna katersiususarlutik, sumiiffinnilu arlalinni tutut umimmaallu pillugit suleqatigineqarlutik. Pinngortitaleriffiup siunnersuinerani paasisuttissat tunngaviusinnaasunngorlugit piniartut paasisuttissanik katersipput. Suleqatigiinneq suli pitsaanagerusunngortinniarlugu aammalu piniartut biologillu ilisimasaannik tunnioraaqatigiittarneq annerulersinniarlugu Pinngortitaleriffik suliniuteqartuarpoq. Tamanna ilaatigut pisarpoq suliniutit ingerlareersut aqutigalugit piniartunik toqqaannarnerusumik attaveqarnikkut. Attaveqatigiinneq annerulersikkumallugu iliuuserineqartut ilagaat sumiiffinni ataasiakkaani suliaqartilluni piniartunik naapitsisarnissamik pingaartitsineq aammalu isumasioqatigiinnerni assigisaannilu peqataasarneq.

Immikkoortortap suliaanun tunngassutilinnik sammisaqartut nunat tamalaat ilisimatuuisa peqataaffigisaat ilisimatusarnermut siun-

CowI Consult

Timmisartok atorlugu kisisinerimi tikaagulliusaaq assilinqarsimasoq.

En finhval fotograferet under en flytælling.

C. Cuyler

En del af undersøgelserne bliver udført i samarbejde med lokale fangere samt jagt- og fiske-ribetjentene. Derudover har instituttet indgået aftaler med lokale fangere, så de nu står for indsamlingen af oplysninger om ynglende ederfugle og om rensdyr og moskusokser i en række områder. Fangerne indsamler oplysningerne således at de kan indgå som grundlag for instituttets rådgivning. Institut- tet arbejder til stadighed på at udbygge den- ne form for samarbejde samt at øge udveks- lingen af viden mellem fangere og biologer. Dette sker bl.a. gennem en større direkte kontakt til lokale fangere i forbindelse med igang- værende projekter. Derudover prioriterer medarbejderne at mødes med lokale i forbin- delse med feltarbejde, deltage i relevante seminarer og lignende.

Medarbejderne deltager i det internationale videnskabelige arbejde om forskning og råd-

givning for de arter, afdelingen beskæftiger sig med. Afdelingen er repræsenteret i følgen- de internationale organer:

- North Atlantic Marine Mammal Commis- sion, NAMMCO
- The International Whaling Commission, IWC
- Joint Commission on Conservation and Management of Narwhal and Beluga, JCNB
- IUCN Polar Bear Specialist Group
- IUCN Seal Specialist Group
- Walrus International Technical and Scien- tific Committee, WITS
- Circumpolar Seabird Working Group, CSWG
- ICES/NAFO (se afdelingen for fisk og rejer) arbejdsgruppe vedrørende grønlandssæl og klapmyds

Forsker Kristjana G. Motzfeldt er tilforordnet i Landbrugsrådet.

Seniorforsker Lars Witting er tilforordnet i Fangstrådet.

Informationssekretariatet

Sekretariatet varetager Naturinstituttets in- terne og eksterne formidlingsopgaver. Opga- verne bliver udført i tæt samarbejde med medarbejderne i de to faglige afdelinger. Se- kretariatet har bl.a. den løbende kontakt til pressen, vedligeholder instituttets hjemme- side, tilrettelægger og redigerer instituttets blad PITU, arrangerer offentlige møder, ud- arbejder og redigerer diverse trykte udgivel- ser og viser gæster rundt i huset. Informations- medarbejderen vejleder desuden instituttets medarbejdere i formidlingsspørgsmål.

Derudover udfører sekretariatet mindre di- rektionsopgaver, og sekretariatet har ansva- ret for instituttets bibliotek.

Naturinstituttet har opprioriteret arbejdet med at formidle resultater af instituttets ar- bejde til samfundet. Institutet har udsendt 10 pressemeddelelser og derudover er der sendt information ud om knap 20 andre forsknings- resultater til offentligheden.

Institutet har deltaget i arbejdet med den nye fuglebekendtgørelse hvilket bl.a. har ind- befattet planlægning og deltagelse af et of-

fentligt møde i slutningen af februar om fugle i kulturhuset Katuaq i Nuuk. Derudover har instituttets informationsmedarbejder delta- get i informationsmøder i Qaanaaq og Ilulis- sat vedrørende hhv. narhvaler og krabber.

Der udkom et nr. af instituttets blad PITU i 2002. Det var et temanr. om rensdyr og moskus- okser som blev omdelt til alle husstande i lø- bet af september måned.

Udover de 600 der besøgte Naturinstituttet ved Kulturnatten havde instituttet i 2002 ca. 600 gæster. Det drejer sig primært om elever fra folkeskole- og gymnasieklasser men der vises også andre gæster rundt, bl.a. en del of- ficielle gæster hos Grønlands Hjemmestyre. Endelig viser Nuuk Turistkontor, Tikilluarit, turister rundt i huset.

M.P. Heide-Jørgensen

nersuinernullu tunngasut sulisunit peqataaffigineqartarput. Uumasut miluumasut timmissallu pillugit sulianik immikkoortortaqq makkunani ilaasortaataitaqarpoq:

- North Atlantic Marine Mammal Commission, NAMMCO
- The International Whaling Commission, IWC
- Joint Commission on Conservation and Management of Narwhal and Beluga, JCNB
- IUCN Polar Bear Specialist Group
- IUCN Seal Specialist Group
- Walrus International Technical and Scientific Committee, WITS
- Circumpolar Seabird Working Group, CSWG
- ICES/NAFO arbejdsgruppe vedrørende grønlandssæl og klapmyds - aataat natser-suillu pillugit suleqatigiiffik

Ilisimatusaatigalugu misissuisoq Kristjana G. Motzfeldt Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiinni ataatsimeeqataasarpoq.

Ilisimatusaatigalugu misissuisoq ingerlaqqittoq Lars Witting Piniarneq pillugu siunnersuisoqatigiinni ataatsimeeqataasarpoq.

L. Heilmann

Imequtaallat paraata aarrit angineroqisut ajornartorsiu-tigerpasinngilai.

Havterneungen ser ikke ud til at have problemer med de betydeligt større hvalrosser.

Paasissutissiinermik suliaqarneq

Allattoqarfiup ilaata paasissutissiinermik suliaqartup Pinngortitaleriffimmi immini avammullu paasissutissiineq isumagaa. Immikkoortortat marluk suleqatigilluinnarlugit suliat ingerlanneqartarput. Tusagassiuutit atavagineqartarput, suliffeqarfiup nittartagaa nutarterneqartuarluni, suliffeqarfiup naqitertittagaa PITU aqqissuunneqartarluni, ataatsimiinnerit ammasut aqqissuunneqartarlutik, naqitassat assigiinngitsut piareersartarlugit aqqissuunneqartarlutik aammalu pulaartit isumagineqartarlutik. Paasissutissiisoqassatillugu paasissutissiinermik isumaginittumit sulisut siunnersorneqartarput.

Pisortat suliaakkiisutaat minnerit paasissutissiinermik sulialinnit isumagineqartarput soorlulu atugaateqarfiup nakkutiginnissaa akissusaaffigineqartoq.

Pinngortitaleriffimmi suliat ingerlat inernerit avammut saqqummiunneqartarnissaat pingaartinneqaleraluttuinnarpoq. Tusagassiuutitut nalunaarutit 10-t nassiuunneqarput tamakkulu saniatigut ilisimatusaatitut suliat inernerit pillugit ilisimatitsinerit 20-t missaat avammut ingerlateqqinneqarput.

Timmissat pillugit nalunaarutissap suliarinerani Pinngortitaleriffik peqataavoq, ataatsimiinnerup ammasup pineqartumut attuumassuteqartup februarimi Nuummi Katuami ingerlanneqartup pilersaarusionera peqataaffigineqarluni. Qilalukkat qernertat saatuallu pillugit Qaanaami Ilulissanilu paasititsiniaanermi paasissutissiisartoq aamma peqataavoq.

Suliffeqarfiup naqitertittagaa PITU 2002-mi ataasiarluni saqqummerpoq imaralugit tutunut umimannullu tunngasut. Naqitaq najugaqarfinnut tamanut septemberimi aguaanneqarpoq.

Kulturisiorluni unnukkut aqqissuussinermi Pinngortitaleriffimmut pulaartut 600-t saniatigut suliffeqarfimmut pulaartut 2002-mi 600-t missaanniippat. Tassaanerupput meeqqat atuarianni gymnasianilu atuartut, allallu tassaallutik Namminersornerullutik Oqartussat pisortatigoortumik tikeraavi. Nuummi takornariartitseqatigiiffik, Tikilluarit, Pinngortitaleriffimmut aamma pulaartitsisarpoq.

M. Storr-Paulsen

Unnuk Kulturisiornermi Pinngortitaleriffimmut pulaartut amerlaqaat.

Mange besøgte Naturinstituttet på kultur-natten.

Grønlands Naturinstituts rammer

Formål

Naturinstituttet er Grønlands Hjemmestyres center for naturforskning. Instituttet skal indsamle og opbygge viden om de levende ressourcer (planter og dyr) i og omkring Grønland. Denne viden skal primært anvendes som grundlag for den rådgivning, instituttet udarbejder til Hjemmestyret, der ønsker at sikre en bæredygtig udnyttelse af landets levende ressourcer, samt sikre miljøet og den biologiske mangfoldighed.

Naturinstituttet rådgiver Grønlands Hjemmestyre, kommuner og andre i forbindelse med forvaltning og udnyttelse af planter og dyr. Rådgivningen sker dels direkte til Landsstyret dels gennem en række internationale organer, hvor Grønland er repræsenteret. Instituttet repræsenterer desuden Grønland i forbindelse med en række internationale for-

C.S. Simonsen

C.S. Simonsen

pligtelser som Grønland har inden for instituttets forskningsområder.

Instituttet er forpligtet til at offentliggøre resultaterne af sin forskning. Derudover skal instituttet oplyse offentligheden om miljø, natur og forskning inden for instituttets arbejdsområde.

Arbejdsopgaver

Instituttets videnskabelige arbejde er organiseret i 2 faglige afdelinger: afdelingen for fisk og rejer samt afdelingen for pattedyr og fugle. Forskningen er hovedsageligt rettet mod

- ressourcevurderinger (bestandsopmålinger)
- bestandsopdelinger og -afgrænsninger
- enkelte arters reproduktions- og populationsbiologi
- fødebiologi og sammenspil mellem arter
- redskabsvurderinger og -udvikling

Forskningen foregår direkte ved biologiske undersøgelser (opmålinger af bestande, indsamling af prøver etc.) og indirekte gennem analyser af data fra fangst og indhandling.

Organisation

Naturinstituttets bestyrelse har det overordnede ansvar for instituttet og skal sikre, at instituttet udfører de opgaver der er anført i loven om Grønlands Naturinstitut bedst muligt inden for de økonomiske rammer. Bestyrelsen fastlægger strategien for det faglige arbejde og godkender de årlige arbejdsprogrammer og budgetter.

Pinngortitaleriffimmi atugassarititaasut

Siunertaa

Pinngortitaleriffik Namminersornerullutik Oqartussat pinngortitamik ilisimatusarnermut qitiusutut ingerlatsiviutigaa. Pinngortitaleriffik Kalaallit Nunaanni eqqaanilu pisuussutit uu-massusillit (naasut uumasullu) pillugit ilisimasani katersillunilu inerisaa-sussaavoq. Ilisimasat tamakku siunnersuisarnermut, pinngortitaleriffiup Namminersornerullutik Oqartussanut, nunap pisuussutaanik uumassusilinnik piuinnaarsilluni atuinissamik kiisalu avatangiisit innarlitsaalinissaasa uumassusillillu assigiinngisitaartuarnerisa qulakkeerneqarnissaannik kissaateqartunut, suliarisartagaanut annerusumik atorneqartartussaapput.

Pinngortitaleriffiup Namminersornerullutik Oqartussat, kommunit allallu naasut uumasullu nakkutiginerinut iluaqutigineqarnerinullu tunngatillugu siunnersortarpai. Siunnersuineq ilaatigut Naalackersuisut toqqaannartumik ilaatigullu nunat tamalaat ataatsimiititaliaat, Kalaallit Nunaata sinniisuutitaqarfigisai, aqutugalugit pisarpoq. Tamakku saniatigut Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni pinngortitaleriffiup ilisimatusarnikkut suliasaqarfiinut tunngasutigit pisussaaffiinut atatillugu nunat tamalaat akornanni Kalaallit Nunaannut sinniisuusarpoq.

Pinngortitaleriffik ilisimatusarnerminit angusani pillugit tamanut saqqummiussinissaminut pisussaavoq. Tamatuma saniatigut pinngortitaleriffik suliasaqarfiinut tunngasuni apeqqutit avatangiisinut, pinngortitamut ilisimatusarnermullu tunngassuteqartut pillugit tamanut ilisimatitsisussaavoq.

Suliassat

Pinngortitaleriffiup ilisimatuussutsikkut suliai suliasaqarfiinut ukununnga marlunnut immikkoortillugit aqqissuussaapput: Aalisakkanut raajanullu immikkoortortaqaarfik kiisalu uumasunut miluumasunut timmisannullu immikkoortortaqaarfik. Ilisimatusarnermi pingaartumik makku sammineqarput:

- pisuussutinik naliliisarneq (uumasoqatigiikkutaat amerlassusiinik nalilersuisarnerit kisitsisarnerillu)
- uumasoqatigiikkuutaat immikkoortitaarneri killingisalu nalunaarsorneri
- uumasoqatigiikkuutaat ataasiakkaat kinguaassiortarnerminnut amerliartarnerminnullu tunngatillugu sananeqaatimikkut pissusii
- uumasoqatigiikkuutaat nerisaqarnerinut uumasoqatigiikkuutaatullu ataqatigiinernerinut tunngasut
- piniutinik nalilersuinerit ineriartortitsinerillu

Ilisimatusarneq uumassusilinnik toqqaannartumik misissuinertigit (uumasoqatigiikkuutaat amerlassusiinik uuttortaantertigit kisitsinertigullu, misiligutinik katersinertigit il. il.) kiisalu pisanit tunisassiassatullu tunisanit paasissutissanik misissueqqissaarnerit ingerlanneqartarpoq.

Aaqqissugaanera

Pinngortitaleriffiup aqunneqarnera siulersuisut akisussaaffigaat qulakkiissavaallu Pinngortitaleriffik pillugu inatsisip imarisaa aningaasaliissutillu naapertorlugit suliat piviusunngortinnissaat. Suliat pillugit siunniussat qanoq angunissaat siulersuisut aalajangersartarpaat soorlulu ukiumoortumik suliasatut pilersaarutit missingersuutillu akuerinissaat siulersuisut suliasarigaat.

J. Boje

Qaleralik.
En hellefisk.

I 2002 havde bestyrelsen følgende sammensætning:

Navn	Udpeget til
Daniel Thorleifsen, formand	31.12.2003
Hans J. Høyer (DMN), næstformand	31.12.2003
Lise Lennert Olsen (KIIP)	30.06.2005
Amalie Jessen (INUUPI)	30.06.2005
Ottooraq Frederiksen (SPS)	30.06.2005
Leif Fontaine (KNAPK)	31.12.2003
Peder Munk Pedersen (APK)	31.12.2003
Carsten Hvingel (Naturinstituttet)	30.06.2005
Flemming Ravn Merkel (Naturinstituttet)	31.12.2003

Naturinstituttets direktør varetager den daglige ledelse af instituttet og repræsenterer instituttet udadtil. Direktøren skal sikre at instituttet udfører arbejdsopgaverne bedst muligt ud fra de rammer, bestyrelsen har udstukket.

Der er tilknyttet et rådgivende udvalg til bestyrelsen. Udvalget skal bl.a. rådgive bestyrelsen i forbindelse med udarbejdelse og godkendelse af instituttets arbejdsprogrammer og langsigtede strategier. Derudover skal udvalget bedømme instituttets forskning og faglige udvikling.

Grønlands Naturinstitut er organiseret med to faglige afdelinger, Afdelingen for fisk og rejer samt Afdelingen for pattedyr og fugle, en administrationsafdeling samt et formidlingssekretariat. Hver afdeling ledes af en afdelingschef/kontorchef, der refererer direkte til direktøren. Formidlingssekretariatet er en stabsfunktion med direkte reference til direktøren.

Finansiering

Naturinstituttets aktiviteter er hovedsageligt finansieret via basisbevilling fra Grønlands Hjemmestyre. I 2002 udgjorde bevillingen 38,5 mio. kr. iberegnet indtægter på 1,7 mio. kr. gennem en samarbejdsaftale med Danmarks Miljøundersøgelser.

I 2002 havde Naturinstituttet ekstraordinære indtægter på 0,9 mio. kr., hvorved det faktiske

K. Sünksen

Uummannami aalisartog.
Fisker fra Uummannaaq

budget i 2002 udgjorde 39,4 mio. kr. Heraf blev 13,4 mio. kr. brugt til lønninger og 26,0 mio. kr. til øvrige udgifter. Driften af instituttets to skibe udgjorde 14,0 mio. kr. af det samlede finanslovsbudget.

I tillæg til finanslovsbevillingen modtager Naturinstituttet årligt eksterne bevillinger til en række forskningsprojekter, hvoraf nogle strækker sig over flere år. I 2002 udgjorde det samlede forbrug af eksterne bevillinger 6,5 mio. kr.

I 2002 havde Grønlands Naturinstitut en samlet omsætning på 45,9 mio. kr.

Finanslovsbevilling (basis)	37,0
Finanslovsbevilling (tillæg)	1,5
Ekstraordinære indtægter	0,9
Eksterne bevillinger	6,5
I alt	45,9

Eksternt finansierede projekter

I tillæg til finansloven indhenter Naturinstituttet løbende eksterne bevillinger fra fonde, forskningsråd etc. I 2002 anvendte Naturinstituttet eksterne midler til følgende projekter:

Siulersuisut 2002-mi ima katitigaapput:

Atia	Uuma tungaanut
Daniel Thorleifsen, siulittaasoq	31.12.2003
Hans J. Høyer (APP), siul. tullia	31.12.2003
Lise Lennert Olsen (KIIIP)	30.06.2005
Amalie Jessen (INUUPI)	30.06.2005
Ottoaraq Frederiksen (SPS)	30.06.2005
Leif Fontaine (KNAPK)	31.12.2003
Peder Munk Pedersen (APK)	31.12.2003
Carsten Hvingel (Pinngortitaleriffik)	30.06.2005
Flemming Ravn Merkel (Pinngortitaleriffik)	31.12.2003

Pinngortitaleriffiup pisortaata suliasaraa suliffeqarfiup aqunnissaa suliffeqarfillu sinnerlugu sassartarnissaq. Pisortap qulakkiisavaa suiulersuisut aalajangigaat naapertorlugit suliakkiissutigineqartut pivisunngortinnissaat.

Siulersuisunut ilisimatuussutsikkut siunnersuinissamik suliaqartup ataatsimiititaliap suliasaa tassaavoq suliasat anguniagassallu pilersaarusiorneqarneranni akuerineqarnerannilu kiisalu suliffeqarfimmi ilisimatusarnikkut suliatigullu ineriartornikkut naliliinarnermi siulersuisunik siunnersuisarnissaq.

K. Sunksen

Pinngortitaleriffimmi immikkoortortat tassaapput; immikkoortortaq aalisakkat raajallu pillugit suliaqartoq, immikkoortortaq uumasut miluumasut timmisallu pillugit suliaqartoq, allaffeqarfik kiisalu paasisutissiinermik suliaqartoq allattoqarfik. Immikkoortortat tamarmik aqutsisoqarput afdelingschefimik kontorchefimilluunniit taakkulu pisortamut nalunaaruteqartartuupput. Paasisutissiinermik sulialik immikkoortortaq pisortamit akisussaaffigineqarpoq.

Aningaasaliissutit

Pinngortitaleriffiup ingerlataasa amerlanersaat Namminersornerullutik Oqartussanit akilersorneqarput. 2001-mut aningaasaliissutit 38,5 mio. kroniupput taakku ilagalugit Danmarkimi avatangiisinik misissuisoqarfiup, Danmarks Miljøundersøgelse, suleqatigineratigut isertitat 1,7 mio. kronit.

2002-mi immikkut isertitat 0,9 mio. kroniupput taamaasilluni aningaasat ukiumi tassani atugassat 39,4 mio. kroniullutik. Taakkunanga 13,4 mio. kronit akissarsianut atorput, aningaasartuutit sinnerinut 26,0 mio. kronit atorneqarlutik. Pinngortitaleriffiup umiarsuaataanik marlunnik ingerlatsinermut 14,0 mio. kronit atorneqarput.

Aningaasanut Inatsit aqutugalugu aningaasaliissutigineqartut saniatigut avataaniit aningaasaliissutit arlallit ilisimatusarnernut atugassat pissarsiarineqarput, aningaasaliiffigineqartullu ilaat ukiumi arlalinni ingerlataapput. Avataaniit aningaasaliissutit 2002-mi 6,5 mio. kroniupput.

Pinngortitaleriffiup 2002-mi aningaasat kaaviaartitai katillugit 45,9 mio. kroniupput.

Aningaasanut Inatsimmiit	37,0
Aningaasanut Inatsimmit immikkut akuersissutit	1,5
Immikkut isertitat	0,9
Avataaniit aningaaliissutit	6,5
Katillugit	45,9

Avataaniit aningaasaliiffigisat

Aningaasanut Inatsit aqutugalugu aningaasaliissutaasut saniatigut avataaniit aningaasaliissutissat aningaasaateqarfinnit, misissuinerne siunnersuisoqatigiinniit il.il. pissarsiarineqartarput. 2002-mi avataaniit aningaasaliissutit makkununga atorneqarput:

C.S. Simonsen

Qalerallinniar-neq pillugu siunnersuiniis-saq siunertaralugu NAFO-mi ataatsimiinneq.

Møde i NAFO om rådgivningen for fiskeriet efter hellefisk.

Finansiering og projekt	Forbrug i 2002 (t.kr.)
Miljøstyrelsen	
Fortsatte forvaltningsrelaterede undersøgelser af hvidhvaler	85.000
Bestandssammenhænge for nordatlantiske vågehvaler	114.000
Anskudning af ederfugle	129.000
Sporing af ederfugle	634.000
Narhvaltælling	190.000
Isen ved Vestgrønland	389.000
Biodiversitet	109.000
Narhvaler. assessment/-bestandsopgørelse	1.302.000
Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland, KVUG	
Ph.d.-projekt vedrørende fugle	637.000
Socioøkonomi og levende ressourcer	466.000
Settling af hellefisk	50.000
Hvalrosser ved Sandøen	50.000
Hvalrosgenetik, Vestgrønland	50.000
Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd	
Rekruttering af reje- og fiskelarver	378.000
Forskningsstyrelsen	
Ph.d.-projekt vedrørende sæler	352.000
Undervisningsministeriet	
Forskerspireskole	66.000
Nordisk Ministerråd	
Byttefisk	137.000
Workshop, rensdyr	126.000
Rejerekruttering	213.000
Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, KIIP	
Græsningstryk, birkeskov	12.000
Konferencerejse, torskelarver	19.000
Konferencerejse, hellefisk	14.000
Ph.d.-projekt, hellefisk	22.000
Range monitoring	18.000
Specialestuderende, moskusokser	20.000
Moskusokser og overgræsning	15.000
Habitaudnyttelse, ederfugl	30.000
Hvidhvalers populationsdynamik	20.000
Direktoratet for Miljø og Natur, DMN	
Små bestande af rensdyr og moskusokser	354.000

K. Sunksen

Ålborg Zoo	
Ørredelva	16.000
Råstofdirektoratet	
Sporing af pukkelhvaler	100.000
Den internationale hvalfangstkommission (IWC)	
Sporing af storhvaler	138.000
EU	
Europhlukes	190.000
Aage V. Jensens Fonde	
Levende ressourcer	7.000
Total	6.452.000

Samarbejde

Naturinstituttet deltager aktivt i det internationale forsknings samarbejde vedrørende levende ressourcer i det arktiske område, og samarbejder i den forbindelse i større og mindre grad med en lang række forskningsinstitutioner i ind- og udland. Samarbejdet foregår hovedsageligt gennem videnskabelige arbejdsgrupper og fælles forskningsprojekter. Desuden er forskere fra instituttet tilforordnede ved kommissionsmøder i internationale forvaltningsorganer, hvor Grønland er repræsenteret samt ved Grønlands Hjemmestyres forhandlinger med andre lande om udnyttelse og forvaltning af fælles ressourcer.

Instituttet søger til stadighed at udbygge samarbejdet med andre institutioner der arbejder med beslægtede fagområder, og i Grønland har instituttet bl.a. et velfunderet samarbejde med interesseorganisationerne, kommunerne, direktoraterne og andre forskningsinstitutioner som Grønlands Statistik.

Samarbejdsaftaler

Danmarks Miljøundersøgelser, DMU

Aftalen drejer sig bl.a. om brug af undersøgelsesskibet Adolf Jensen samt brug af institutionernes faciliteter i hhv. Roskilde og Nuuk. Naturinstituttet og DMU's Afdeling for Arktisk Miljø har desuden et tæt fagligt samarbejde bl.a. vedrørende havfugle, havpattedyr, rensdyr og vegetation, indsamling og analyse af prøver samt opbygning af rammer for udveksling og anvendelse af videnskabe-

Kilisaat Paamiut ingerlaartoq.
Trawleren Paamiut på farten.

Aningaasaliinerit ingerlatallu	Atukkat, 2002 (t.kr.)
Miljøstyrelsen	
Qilalukkat qaqortat pillugit misisuinerit nangitat	85.000
Atlantukup avannaani tikaagullit uumasogatigiit imminnut ataqatigiinnerat	114.000
Mitit pissatat pillugit	129.000
Miternik sumiissusersiorneq	634.000
Qilalukkanik qernertanik kisitsineq	190.000
Kitaani siku	389.000
Pinnortitap pisuussutaasa assigiingiaartuunissaat	109.000
Qilalukkanik qernertanik uumasogatigiinnik kisitsineq	1.302.000
Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland	
Timmissat pillugit ilisimatusarneq, Ph.d.	637.000
Inoqutigiit aningaasaqarnerat pisuussutillu uumassusillit	466.000
Qalerallit kivisimasut	50.000
Sandømi aarrit	50.000
Aarrit sananeqaataat, Kitaa	50.000
Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd	
Raajat aalisakkallu pinngortussaannik misissuineq	378.000
Forskningsstyrelsen	
Puisit pillugit ilisimatusarneq, Ph.d.	352.000
Undervisningsministeriet	
Ilisimatuussamaatinik atuartitsineq	66.000
Nordisk Ministerråd	
Aalisakkat nerisareqatigiittarnerat	137.000
Isumasioqatigiinneq, tutut	126.000
Raajat aalisarneqarsinnaalersussat	213.000
Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Pisortaqaarfik	
Orpeqarfimmi naatitsineq	12.000
Saarullit pinngortussaata, angalaneq	19.000
Qalerallit, angalaneq	14.000
Qalerallit, Ph.d.	22.000
Range monitoring	18.000
Umimmaat pillugit ilinniartut immikkut suliaqartut	20.000
Umimmaat nerisaannillu mangiaavallaarneq	15.000
Mitit najugaannik atuineq	30.000
Qilalukkat qaqortat sumiiffimmi aalajangersimasumiittut	20.000
Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqaarfik	
Tuttut umimmaallu uumasogatigiit amerlanngitsunik uumasullit	354.000
Ålborg Zoo	
Kuuit eqaloqarfiit	16.000
Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfik	
Qipoqqarnik sumiissusersiorneq	100.000
Den internationale hvalfangstkommission (IWC)	
Arfernik angisuunik sumiissusersiorneq	138.000

EU
Europhlukes 190.000

Aage V. Jensens Fonde
Pisuussutit uumassusillit 7.000

Katillugit 6.452.000

Suleqatit

Issittumi uumasut pillugit ilisimatusarnerit nunat arlallit suleqatigiissutigisaat Pinngortitaleriffimmit peqataaffigineqarput, tamatumani nunatsinni avataanilu suliffeqarfiit arlaqartut minnerusumik annerusumilluunniit suleqatigineqarlutik. Tamanna annerusumik ingerlanneqarpoq ilisimatuut peqataaffigisaat suleqatigiiffiit ilisimatusarnikkullu ataatsimoorussamik ingerlatat ilaaffiginerisigut. Nakkutiginninnermik suliaqartut nunanit arlalinnit ilaasortaaffigineqartut nunatsinni sinniissuffigineqartut ataatsimiinnerini ilisimatuut Pinngortitaleriffimmeersut akuupput, aamma piniagassat ataatsimoorussat piniarnerinut nakkutiginerannullu atatillugu Namminersornerullutik Oqartusar nunanik allanik isumaqatiginninniarni peqataasarpur.

Sulianut attuumassutilinnik suliallit suliffeqarfiit suleqatiginerisa annertusarnissaat suliniutigineqartuarpoq, nunatsinnilu pitsaasumik suleqatigineqarput soqutigisaqaqatigiiffiit kattuffii, kommunet, pisortaqaarfii misissuinermillu suliallit allat, soorlu Naatsorsueqqissaartarfik.

Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutit

Danmarks Miljøundersøgelser, DMU

Isumaqatigiissummi pineqarput misissuuttip Adolf Jensenip atorsinnaaneranut aammalu Roskildimi Nuummilu suliffeqarfinni atuinsamut periarfissanut tunngasut. Pinngortitaleriffiup aamma DMU-p issittumi avatangiisit pillugit immikkoortortaata qanimut suleqatigiissutigaaq timmissat imarmiut, imaani uumasut miluumasut, tutut, naasut nerisaasartut kiisalu misissugassanik katersineq nalilersuinerlu. Ilaavortaaq ilisimatusarnermi paasissutissanik paarlaateqatigiittarnermi atuinermilu sinaakktissat piorsarneranni suleqatigiinneq kiisalu paasissutissiinermi suliaassanik DMU ikiuuttarpoq.

Møreforskning, Ålesund, Norge

Isumaqatigiissutip siunertaraa nunatta imar-

A.D. Burmeister

Kilisaatip "Paamiut" laboratoriaani ulapaartoqarpoq.

Travlhed i laboratoriet på "Paamiut".

lige data. Endelig yder DMU faglig bistand vedrørende formidlingsopgaver.

Møreforskning, Ålesund, Norge

Hensigten med aftalen er at styrke den faglige kompetence ved institutionerne vedrørende fiskeriressourcer i de grønlandske havområder og øge det faglige grundlag for den biologiske rådgivning. Samarbejdet udmøntes i konkrete samarbejdsprojekter om forskning og redskabsudvikling.

Københavns Universitet, Det Naturvidenskabelige Fakultet

Hensigten med aftalen er primært at styrke den faglige kompetence ved institutionerne. Samarbejdet omhandler således gensidig udnyttelse af institutionernes faciliteter i Danmark og Grønland, udveksling af data og ekspertise, fælles projekter samt undervisning.

Danmarks Meteorologiske Institut, DMI

Naturinstituttet og DMI har forsat en konsulentaftale om indsamling og bearbejdning af hydrografiske data fra grønlandske farvande. DMI fremsender data til ICES og NAFO i henhold til den internationale aftale om registrering af hydrografiske forhold.

Danmarks Fiskeriundersøgelser, DFU

Naturinstituttet har indgået en samarbejdsaftale med DFU for at sikre faglig backup på seniorniveau i forbindelse med vurdering af fiskebestande. Aftalen omfatter bl.a. udstationering af DFU-medarbejdere ved Naturinstituttet i Nuuk og mulighed for kortere eller længere uddannelsesophold. Aftalen er desuden indgået med henblik på at styrke samarbejdet om EU-finansierede forskningsprojekter i Grønland.

R. Frandsen

Pinngortitaleriffik
augustsimi
taarsiassartaler-
nerata
nalaani.

Naturinstituttet i det sarte aftenlys i august.

Fysiske rammer

Bygninger

Naturinstituttet har adresse i den nyere bydel Nuussuaq øst for Nuuk. Her er for få år siden opført to nye bygninger indrettet til Naturinstituttets brug. Bygningerne er skænket til Grønlands Hjemmestyre af Aage V. Jensens Fonde fra Danmark til brug for Grønlands Naturinstitut. Hovedbygningen rummer kontorer, laboratorier, lagerrum, værksted, bibliotek, kantine og mødelokaler. Annekset rummer gæsteværelser, gæstelejligheder, garage samt et multirum til undervisning, workshops o.lign. Det er muligt for ansatte ved beslægtede institutioner at leje værelser og evt. kontor for en kortere eller længere periode.

Skibe

Naturinstituttet driver to undersøgelses-skibe og afholder udgifterne til drift og vedligehold over basisbevillingen fra Grønlands Hjemmestyre. Hvert tredje år modtager instituttet en ekstrabevilling over finansloven til dækning af udgifter til værftsophold.

Adolf Jensen (bygget i 1967, 167 BRT) bliver hovedsageligt benyttet til indenskærs undersøgelser af hellefisk, krabber og torsk samt til indsamling af prøver i forbindelse med miljøundersøgelser. Skibet blev bygget som undersøgelses-skib og er indrettet med våd- og tørlaboratorium samt computer og teknisk udstyr til indsamling af diverse prøver. Skibet anvendes med stationære fiskeredskaber som langline, tejner og garn.

Paamiut (bygget i 1971, 721 BRT) bliver hovedsageligt benyttet til udenskærs undersøgelser af rejer, hellefisk, krabber og dybvandsfisk som skolæst, rødfisk og havkat. Skibet er en hæktrawler indrettet med våd- og tørlaboratorium samt computere, hydrografisk udstyr og andet teknisk udstyr relevant for prøvetagning og behandling. Skibet drives gennem en samarbejdsaftale med Royal Greenland.

Instituttet søger at chartre skibene ud i de perioder, hvor de ikke bliver anvendt til videnskabelige formål.

taaniittut aalisakkat eqqarsaatigalugit sulusut piginnaasaasa annertusarnissaat siunnersuinermilu tunngaviusartut suli pitsaernerulersinnissaat. Ilisimatusarnermut atorullu ineriartortinnerinut tunngasut ingerlatat suleqatigiissutiginerisigut isumaqatigiissut piviusunnngortinneqartarpoq.

Københavns Universitet, Det Naturvidenskabelige Fakultet

Isumaqatigiissutip siunertarivaa suliffeqarfinni sulusut piginnaasaasa annertusarnissaat. Suleqatigiinnerup imarivaa Danmarkimi nunatsinnilu suliffeqarfinni atorunuk atuisinnaaneq, paasissutissanik sulusunillu paarlaasseqatigiissinnaaneq, ataatsimoorusunik ingerlataqarneq atuartitsinerlu.

Danmarks Meteorologiske Institut, DMI

Nunatta imartaaniit misissugassanik katersinermi nalilersuinermilu suleqatigiinnissamik Pinngortitaleriffik Danmarkimilu silasiornermik suliffeqarfik, DMI, suli isumaqatigiissuteqarput. Imaanik misissuisarnermi nalunaarsuinerit pillugit nunat tamalaat isumaqatigiissutaat naapertorlugu paasissutisat DMI-miit ICES-mut NAFO-mullu nas-siunneqartarput.

Danmarks Fiskeriundersøgelser, DFU

Aalisagaqatigiiaat nalilersorneranni ilisimatuunik misissuisunik ingerlaqqittunik ikior-teqarsinnaanermut qulakkeerinnittussamik Pinngortitaleriffik Danmarkimilu aalisakkanik misissuisut, DFU, isumaqatigiissuteqarput. Isumaqatigiissut atorlugu sulisoq DFU-meersoq Pinngortitaleriffimmi sulivoq piffissamilu sivisunerusumi sivikinnerusumiluunniit ilinniaqqinnissamullu periarfissiisoqarluni. Ilisimatusaatigalugu misissuinerit nunatsinni ingerlatat EU-mik aningaasalersorneqartut suleqatigiissutiginerisa nukit-torsarnissaat isumaqatigiissummi siunertaavortaaq.

Illuutit/angallatit

Illuutit

Pinngortitaleriffik Nuup kangiatungaani Nuussuup ilaaniippoq. Pinngortitaleriffimmut atatillugit illut marluk ukiualuit matuma siorna sananeqarput taakkulu Aage V. Jensens Fondemut aningaasaliiffiqineqartut Namminersornerullutik Oqartussanut tunniunneqarput. Illorsuarmi angineri allaffiit,

laboratoriat, toqqorsiviit, sannavik, atugassivik, kantina ataatsimiittarfillu inissisimapput. Illorsuup sanianiittumi tikeraat inaat, garage kiisalu init atuartitsineri isumasioqatigiinnermilu atorneqartartut inissisimapput. Suliffeqarfimmu qanittumik suleqateqartut ininik attartorsinnaapput piffissamilu aalajangersimasumi allaffinnik attartortoqarsinnaalluni.

C.S. Simonsen

Angallatit

Umiarsuit misissuutit marluk Pinngortitaleriffimmit ingerlanneqarput Namminersornerullutik Oqartussat aningaasaliissutaat atorlugit ingerlannerat aserfallatsaalinerallu akilersorneqarlutik. Amutsivimmiittitsinermi atugassat aningaasat ukiut pingasukaarlugit Namminersornerullutik Oqartussanit aningaasaliissutaasarput.

Adolf Jensen (1967-mi sanaaq, 167 BRT) sine-rissamut qanittumi qalerallinnik, saattuanik saarullinnillu misissuineri atorneqarajuneruvoq. Misissuutit angallat sanaajuvoq, laboratorianik arlariinnik peqarluni, qara-saasiaqarluni misissugassanillu katersiner-mi atugassanik atortorissarutinik peqarluni. Umiarsuarmiipput ningittakkat, pullatit qas-sutillu.

Paamiut (1971-mi sanaaq, 721 BRT) avataasiorluni aalisakkanik misissuineri atorneqarneruvoq, misissorneqartarlutik raajat, qalerallit, saattuat aalisakkallu itisoormiut. Kilisaat aquatigut ningittakkanik qalorsuaqarpoq, laboratoriaqarluni, imaanik misissuiner-mut atugassanik atortoqarluni. Royal Greenland suleqatigalugu umiarsuaq ingerlanneqarpoq.

Ilisimatusarnermik suiunertalinnik suliassa-qartinnagu kilisaat attartortinneqartarpoq.

Umiarssup naalagaa Børge S. Madsen maskinchefu Erik Krüger Hansen kilisaatip "Paamiut" aquttarfia-niittut.

Skipper Børge S. Madsen og maskinchef Erik Krüger Hansen i styrehuset på "Paamiut".

Sulisut/Personale

Atorfillit

Fastansatte medarbejdere

Ateq/Navn	Atorfik/Stilling	Atorfiniffik/ Ansæt	Suliunnaarfik/ Fratrádt
Born, Erik W.	Qaffasinnerusumik atorfeqarluni ilisimatusartoq/Seniorforsker	1.12.1983	
Burmeister, AnnDorte	Ilisimatusartoq/Forsker	1.5.1996	
Carlsson, Dan M.	Siunnersortaaneq/Seniorrådgiver	1.7.1974	31.3.2002
Christoffersen, Casper	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	1.10.2000	
Cuyler, Laura Christine	Ilisimatusartoq/Forsker	1.10.1996	
Frandsen, Rikke	Ilisimatusartoq/Forsker	1.8.2002	
Hansen, Malene	Allaffimmioq/Kontorassistent	9.10.2000	
Hatting, Lotte	Allaffimmi fuldmægtigi/Kontorfuldmægtig	1.5.2002	
Heide-Jørgensen, Mads Peter	Qaffasinnerusumik atorfeqarluni ilisimatusartoq/Seniorforsker	1.7.1988	
Heilmann, Lars	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	1.8.1995	
Heiselberg, Nauja	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	1.8.1999	31.1.2002
Hvingel, Carsten	Ilisimatusartoq/Forsker	1.3.1995	
Isaksen, Christian	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	15.8.2001	
Jakobsen, Erik Palo	Projektleder	1.5.2001	31.3.2002
Kanneworff, Per	Siunnersortaaneq/Seniorrådgiver	1.7.1967	
Kingsley, Michael C.S.	Immikkoort. pisortaq/Afdelingschef	1.9.1998	
Kloster, Kunuk	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	1.7.1991	31.1.2002
Kreutzmann, Lars	Pedeli/Pedel	1.9.1997	
Kristensen, Emma	Paasissutissiisoq/Informationsmedarbejder	1.12.2001	
Kristensen, Ole Stenderup	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	1.8.2002	
Lage, Stig	Allaffimmi pisortaq/Kontorchef	1.11.1999	
Landa, Arild	Qaffasinnerusumik atorfeqarluni ilisimatusartoq/Seniorforsker	1.9.1998	
Lillelund, Mads	AC-fuldmægtig	14.10.2002	
Mathæussen, Rene	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	1.12.2002	
Merkel, Flemming Ravn	Ilisimatusartoq/Forsker	1.1.1998	
Merkel, Janne	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	1.2.1998	
Motzfeldt, Kirsten	Allaffimmi fuldmægtigi/Kontorfuldmægtig	1.1.2002	5.4.2002
Motzfeldt, Kristjana G.	Ilisimatusartoq/Forsker	1.9.1995	
Nygaard, Klaus H.	Pisortaaneq/Direktør	1.5.1984	
Nørlund, Ella	Allaffimmioq/Overassistent	1.3.2000	
Pages, Jean Francois	Pilittaq/Hushovmester	1.12.2000	
Peitersen, Thomas	AC-fuldmægtig	1.2.2001	31.8.2002
Rasmussen, Lotte	Biologit ikiortaaf/Biologassistent	1.11.2000	
Reimer, Lykke Geisler	Allaffimmi ilinniartoq/Kontorelev	1.8.2001	
Rosing, Michael	Databaseadministrator	1.1.2000	
Rosing-Asvid, Aqqu	Ilisimatusartoq/Forsker	1.5.1993	
Siegstad, Helle	Immikkoort. pisortaq/Afdelingschef	1.1.1992	
Simonsen, Claus S.	Ilisimatusartoq/Forsker	1.10.1996	
Storr-Paulsen, Marie	Ilisimatusartoq/Forsker	1.8.2002	
Wieland, Kai	Qaffasinnerusumik atorfeqarluni ilisimatusartoq/Seniorforsker	1.7.2000	
Witting, Lars	Qaffasinnerusumik atorfeqarluni ilisimatusartoq/Seniorforsker	1.2.1998	

Ingerlatassatut aalajangiiffigisanik suliallit Projektansatte

Boje, Jesper	Ilisimatuutut qaffasinnerusumik atorfeqartoq/Seniorforsker	1.4.1986
Egevang, Carsten	Misissuisoq/Projektforsker	1.5.2002
Jarre, Astrid	Misissuisoq/Projektseniorforsker	1.7.2002
Jørgensen, Ole A.	Ilisimatuutut qaffasinnerusumik atorfeqartoq/Seniorforsker	21.9.1987
Nielsen, Søren S.	Misissuisoq/Projektforsker	1.6.2000
Petersen, Søren Anker	Misissuisoq/Projektseniorforsker	1.8.1998
Rydahl, Kirsten	Paasissutissiisartoq/Informationsmedarbejder	1.8.1995

C.S. Simonsen

Suluppaakkat
qalerallillu
qassutini.

Rødfisk og
hellefisk i
garn.

Umiarsuarmi sulisut atorfeqavissut Fastansat skibspersonel

Madsen, Børge S.	Naalagaq/Skipper, Paamiut
Hansen, Erik Krüger	Maskinchefi/Maskinchef, Paamiut
Heinrich, Flemming	Naalagaq/Skipper, Adolf Jensen

Piffissap ilaannaa atorfillit ilinniartullu ikiortitut sulisut Deltidsansatte og studentermedhjælpere

Simigaq Kaaka Broberg	Betina Høj Madsen	Adolf Jensen
Inaluk Brandt	Rune Nielsen	Inuk Berthelsen
Parnuna Petrina Egede	Kristoffer Nielsen	Poul Barlaj
Leif Frederiksen	Niels Guntofte Nielsen	Aofie Dorph
Louise Hansen	Rasmus Nygaard	Alex Hansen
Mette Holm	Sara Olsvig	Diana Holm
Steffen Hjorth	Ulrik Plate	Inunnguaq Heinrich
Sannie Jacobsen	Kaj Sünksen	Debora Pedersen
Karin Bohn Jensen	Jørgen Sethsen	Jan Sukuvara
Sanna Lemming Kjær	Trine-Lee Wincentz Jensen	Malik Johansen
Troels Kullberg		Marius Kleist
Marie Kjærgaard		Lars Peter Løvstrøm
Bjarne Lyberth		Niels Mølgård
Aili Lage Labansen		Kristian Skifte
Henrik Lund		Josef Thomassen

Pisat tunineqarneranni paasissutissat
Pinngortitaleriffimmit aamma katersorne-
qartarput.

Instituttet indsamler også oplysninger
om de hellefisk, der bliver indhandlet fra
fiskeriet.

C.S. Simonsen

2002-mi suliat

Aktiviteter i 2002

Ataatsimiinnerit nunarsuarmioqatigiinnit peqataaffigineqartut Internationale møder

CAFF-imut atasup timmissat imarmiut pillugit suleqatigiiffup, CBIRD, ukiumoortumik ataatsimiinnera. Sammineqarput nunani issittumiittuni timmissat imarmiut pillugit suliat killiffiat ataqatigiissarnerallu aammalu timmissat imarmiut pitsaanerumik nakkutigi-neqarnissaat piniarmissaallu siunertaralugu suliniutisat ataqatigiissarriisaat.

Årligt møde i havfuglegruppen (CBIRD) under CAFF samarbejdet vedrørende status og koordination af havfugle aktiviteter de arktiske nationer og koordinering af nye tiltag med henblik på at opnå en bedre forvaltning og udnyttelse af havfugleressourcerne.
14. - 18. januar, Anchorage, Alaska.

Aalisarnej pillugu ilisimatusarnermut, NAF, atasumi nunat avannarliit suleqatigiiffianni ataatsimiinneq. Møde i Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning, NAF.
21. - 22. januar, København, Danmark.

Nordisk Miljø og Fiskeristrategi-p, MIFI, aqutsuisua ataatsimiinnerat. Møde i Styringsgruppe for Nordisk Miljø og Fiskeristrategi, MIFI.
23. - 24. januar, København, Danmark.

IWC Workshop on the Development of an Aboriginal Whaling Management Procedure.
23. - 26. januar, Seattle, USA.

Canadami aarrit nakkutigineqarnerat pillugu ataatsimiinneq. Møde om hvalrosforvaltning i Canada.
28. - 30. januar, Iqaluit, Canada.

NAFO Special meeting of General Council and Fisheries Commission.
29. januar - 1. februar, Helsingør, Danmark.

Ilisimatusaatigalugu nunatsinni misissuisarnernut kommissionip, KVUG, ataatsimiinnera. Møde i Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland, KVUG.
30. - 31. januar, København, Danmark.

ICES Workshop Course on Fish Stock Assessment Techniques.
4. - 9. februar, København.

NAMMCO, 11th Meeting of the Council.
5. - 7. februar, Ilulissat.

Naasoqassutimut tunngatillugu nunanit allanit peqataaffigineqartoq isumasioqatigiinneq, qulequtaralugu "Monitoring large herbivore effects on vegetation in Greenland". International workshop med titlen "Estimating Cetacean Abundance: Approaches for the 21st Century" afholdt af det canadiske Department of Fisheries and Oceans.
14. - 16. februar, Québec, Canada.

Møde i Marine Mammal Peer Review Committee, Canada.
18. - 21. februar, Quebec, Canada.

International workshop med titlen "Monitoring large herbivore effects on vegetation in Greenland" afholdt

ved Grønlands Naturinstitut i Nuuk.
21. - 24. februar, Nuuk.

ICES Working Group on North Atlantic Salmon. Atlantikup avannaaniittut kapisillit pillugit ataatsimiinneq. ICES Working Group on North Atlantic Salmon. Det årlige assessmentmøde for nordatlantiske laks.
3. - 13. april, København, Danmark.

Tunup avannaa pillugu ataatsimiittaliap Bjørnskovudvalget ataatsimiinnera. Møde i Bjørnskovudvalget vedr. Nordøstgrønland.
8. april, København, Danmark.

Møde i styringsudvalg og consortium, Europhlukes.
11. - 12. april, Liège, Belgien.

Saarulleqqat ingerlaartarnerat pillugu ICES-p isumasioqatigiissitsinera. ICES Workshop vedrørende transport af torskelarver.
14. - 17. april, Hillerød, Danmark.

Saarullit silaannaallu allannortamera pillugit ICES-ip suleqatigiiffia. ICES Working Group vedrørende torsk og klimatiske ændringer.
17. - 19. april, Hillerød, Danmark.

Mitit pillugit ataatsimiinneq - Wetlands International Seaduck Specialist Group Meeting. Workshop on Baltic/North Sea common eider populations.
17. - 21. april, Estland.

Arfanniameq pillugu ataatsimiittaliarsuup ilisimatussitsikkut ataatsimiittartoqatigiivi - IWC, Scientific Committee Meeting.
27. april - 9. maj, Shimonoseki, Japan.

Atlantikup avannaani saarullit pillugit ilisimatuut innersuussinerat pillugu ICES-ip suleqatigiiffiata, Northwestern Working Group-ip, ataatsimiinnera. ICES Northwestern Working Group vedrørende den biologiske rådgivning for de nordatlantiske fiskebestande.
29. april - 8. maj, København, Danmark.

Ilisimatusaatigalugu nunatsinni misissuisarnernut kommissionip, KVUG, ataatsimiinnera. Møde i Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland, KVUG.
14. - 17. maj, Kangerlussuaq/Sdr. Strømfjord.

Arfanniameq pillugu ataatsimiittaliarsuup ataatsimiinnera - IWC Meeting.
20. - 24. maj, Shimonoseki, Japan.

ICES-p susassarfianiittut aalisakkat pillugit siunner-suutissat oqaasertalernissaat pillugu ICES ACFM-mi ataatsimiinneq. ICES ACFM vedrørende formuleringen af rådgivningen for fiskebestandene i ICES-området.
22. - 30. maj, København, Danmark.

Nordic Arctic Research Programme, NARP, symposium.
23. - 26. maj, Akureyri, Island.

NASCO-p ukiumoortumik ataatsimiinnera. NASCO årsmøde.
3. - 7. juni, Tórshavn, Færøerne.

Atlantikup avannaata kitaani aalisakkat nalilersorneqarnissaat siunertaralugu NAFO-mi Scientific Council-ip ataatsimiinnera. NAFO Scientific Council June meeting vedrørende bestandsvurdering af fiskebestande i Nordvestatlanten.
6. - 20. juni, Halifax, Canada.

6th ICES Symposium on Acoustics in Fisheries and Aquatic Ecology.
10. - 14. juni, Montpellier, Frankrig.

Pinngortitap immikkoortu aallaavilugit siunner-suisarnej pillugu ataatsimeeqatigiinneq, aalisarnermi ilisimatusarnej pillugu nunat avannarliit suleqatigiiffiata, NAF-ip, ataatsimiitsinera. Dialogmøde vedrørende økosystembaseret rådgivning afholdt af Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning, NAF.
5. - 6. august, Trondheim, Norge.

Aalisarnermi ilisimatusarnej pillugu nunat avannarliit suleqatigiiffiata, NAF-ip, ataatsimiinnera. Møde i Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning, NAF.
27. - 29. august, Ranga, Island.

Atlantikup avannaani imaani miluumasut aalisarnerullu imminnut ataqatigiinnerat pillugu ataatsimiinneq - NAMMCO's Working Group on Economic Aspects of Marine Mammal meeting - "Modelling marine mammal-fisheries interactions in the North Atlantic". NAMMCO's Working Group on Economic Aspects of Marine Mammal meeting - "Modelling marine mammal-fisheries interactions in the North Atlantic".
13. - 15. september, Reykjavík, Island.

NAMMCO Scientific Committee.
17. - 19. september, Hvalfjörður, Island.

Avannaarsuani orpikkat nerisaaneritunni sunniutit pillugit ataatsimiinneq - „Effects of herbivory on northern birch forest ecosystems“ pillugu nunat allat peqataaffigisaannik isumasioqatigiinneq. Internationalt symposium vedrørende „Effects of herbivory on northern birch forest ecosystems“.
14. - 18. september, Narsarsuaq.

ICES Annual Science Conference. Imaani pinngortitaq pillugu ilisimatusaatigalugu sulianik kiisalu ICES-p anguniagaanik il.il. saqqummiussineq. ICES Annual Science Conference. Præsentation af videnskabeligt arbejde inden for marin biologi, ICES strategi m.m.
1. - 5. oktober, København, Danmark.

Tunup avannaa pillugu ataatsimiittaliap, Bjørnskovudvalget, ataatsimiinnera. Møde i Bjørnskovudvalget vedrørende Nordøstgrønland.
3. oktober, København, Danmark.

Møde i havpattedyrsudvalget (COSEWIC) vedrørende status for truede arter i Canada.
5. - 6. oktober, Halifax, N.S. Canada.

Atlantikup avannaani aalisarnikkut suleqatigiiffimmut NAF-mut atatillugu isumasioqatigiinneq pineqarluni: Coupling biological models to ocean circulation

models of the seas of Greenland, Iceland, and Norway with special emphasis on northern shrimp (*Pandalus borealis*) recruitment.

Workshop under det Nordatlantiske Fiskerisamarbejde, NAF, vedrørende „Coupling biological models to ocean circulation models of the seas of Greenland, Iceland, and Norway with special emphasis on northern shrimp (*Pandalus borealis*) recruitment“.

7. - 9. oktober, København, Danmark.

Nunatsinni ilisimatusaatigalugu ingerlatat pillugit kommissionip, KVUG-p, ataatsimiinera.

Møde i Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland, KVUG.

22. oktober, København, Danmark.

Aalisakkat saalimasut pillugit nunarsuarneersut tallimassaaniq naapinnerat - 5th International Flatfish Symposium.

3. - 7. november, Isle of Man, England.

North American Sea Duck Conference and Workshop. 6. - 10. november, Victoria, USA.

NAFO Scientific Council Assessment Meeting. Flemish Capimi kiisalu Tunumi Kitaanilu rejerniarneq pillugu biologit innersuussutissaannik aalajangersaaneq. NAFO Scientific Council Assessment Meeting. Fastsettelse af den biologiske rådgivning for fiskeriet efter rejer ved Flemish Cap samt ved Øst- og Vestgrønland. 6. - 13. november, Nuuk.

NEAFC-p ukiumoortumik ataatsimiinera. NEAFC årsmøde.

11. - 15. november, London, England.

Imaani miluumasut aalisarnerullu sunniutaasa ataqatigiinnerat pillugu naatsorsueriaatsit pillugit suleqatigiit naapinnerat - NAMMCO Working Group on

Modelling Marine Mammal – Fisheries Interactions in the North Atlantic.

13. - 15. september, Reykjavik, Island.

NAMMCO-mi ilisimatusaatigalugu ataatsimiittartatigitiit - NAMMCO, Scientific Committee Meeting. 17. - 19. september, Hvalfjörður, Island.

Videnskabeligt seminar samt møde i styringsudvalg og konsortium, Europhlukes.

22. - 24. november, Funchal, Madeira.

Deltaget i møde i styregruppen for Nordisk Ocean-klimaforskningsprogrammet: Temamøde samt styregruppemøde.

3. - 5. december, København, Danmark.

Chair for NAMMCO „Advice Request Correspondence Group“

Nunatsinni ataatsiminnerit Nationale møder

Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit, Piniarneq pillugu siunnersuisoqatigiit kiisalu Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit ukiup ingerlanerani ataatsimiittarneranni Pinngortitaleriffik aallartitaqartarpoq. Naturinstituttet har været tilforordnet ved årets møder i Fiskerirådet, Fangstrådet og Landbrugsrådet.

Siggummi umimmannik kisitsinissamat uumasullu ataatsimoorut qanoq katitigaanerit pillugu misissuinissamat atatilugit Kommuneqarfik Upernavimmeersunit, piniarnermik nakkutilliusumik aammalu KNAFK-p imnikkoortortoqarfianeersunik ataatsimeeqateqarneq. Møder med Upernavik kommune, jagtbetjent og repræsentanter fra KNAFK's lokalafdeling om den kommende minimumstælling og flokstrukturtælling af moskusokser ved Svartenhuk.

4. april, Upernavik.

Hans Enoksen pilersitaani saattuat pillugit ataatsimiittaliami ataatsimiinnermi peqataaneq.

Møde i Krabbeudvalget nedsat af Hans Enoksen.

15. april, Nuuk.

Siggummi umimmannik misissuinerup inerneru pillugu Upernaviup borgmesterianik, inuussutissarsiornermut pisortamik kommunaldirektørillu ataatsimeeqateqarneq.

Møde med Upernaviks borgmester, erhvervschef og kommunaldirektør vedrørende resultaterne fra undersøgelserne af moskusokser ved Svartenhuk.

15. april, Upernavik.

Siggummi umimmannik misissuinerup inerneranik Nuussuarmilu tuttu kisinneqarmissaannik uumasullu ataatsimoorut qanoq katitigaanerannik misissuinissamat atatilugit Uummannaq Kommuneanik, KNAPP-p siulittaasuani, kommunellu inuussutissarsiornermut siunnersortaaniq ilisimatitsilluni ataatsimeeqateqarneq.

Møde med Uummannaq kommune, formanden for den lokale KNAPP-afdeling samt kommunens erhvervschef vedrørende den forestående minimumstælling og flokstrukturtælling af rensdyr på Nuussuaq Halvø og informering om resultaterne fra undersøgelserne af moskusokser ved Svartenhuk.

17. april, Uummannaq.

Nuussuarmi tuttu kisinneqarmissaannik uumasullu ataatsimoorut qanoq katitigaanerannik misissuinissamat atatilugit Uummannaq inuussutissarsiornermut siunnersortaaniq ilisimatitsilluni ataatsimeeqateqarneq.

Møde med Uummannaq kommune, formanden for den lokale KNAPP-afdeling samt kommunens erhvervschef vedrørende den forestående minimumstælling og flokstruktur-tællinger af rensdyr på Nuussuaq Halvøen. Derudover indsamling af lokal viden om rensdyrbestandene.

18. april, Uummannaq.

Nuussuarmi tuttu kisissuinermit paasisanik Uummannaq borgmesterianut kommunaldirektørillu ilisimatitsineq.

Orienteringsmøde med Uummannaqs borgmester og kommunaldirektør vedrørende resultaterne fra undersøgelserne af rensdyr på Nuussuaq Halvøen.

30. april, Uummannaq.

Qilalukkanik qernertanik nalunaaqutsersuineq pillugu Qaanaami kommunalbestyrelsemik piniartunillu ataatsimeeqateqarneq.

Møde med kommunalbestyrelse og fangere i Qaanaaq om mærkning af narhvaler.

22. - 23. maj, Qaanaaq.

Qaanaami Pinngortitaleriffik pillugu, qilalukkanik kisitsinissat nalunaaqutsersuinissalu pillugit aammalu timmissat pillugit innuttaasunik ataatsimiittitsineq.

Borgermøde i Qaanaaq om Naturinstituttet, tællinger og mærkninger af narhvaler samt om fugle.

22. - 23. maj, Qaanaaq.

Saattuat pillugit KNAPP-mik ataatsimeeqateqarneq. Møde med KNAPP lokalafdeling vedrørende krabber.

23. maj, Ilulissat.

Qaanaap Kommuneani tuttu umimmaallu uumasoqatigiit pillugit naliliineq ilisimatusarnermillu pisariartitsineq pillugu Siorapalumi innuttaasunik ataatsimiittitsineq.

Borgermøde i Siorapaluk. Status og forskningsbehov for rensdyr og moskusokse bestande i Qaanaaq kommune.

29. maj, Qaanaaq.

Qaanaap Kommuneani tuttu umimmaallu uumasoqatigiit pillugit naliliineq ilisimatusarnermillu pisariartitsineq pillugu Qaanaami kommunalbestyrelsemik KNAPP-millu ataatsimeeqateqarneq.

Møde med kommunalbestyrelse og KNAPP i Qaanaaq. Status og forskningsbehov for rensdyr og moskusokse bestande i Qaanaaq kommune.

3. juni, Qaanaaq.

Qaanaap Kommuneani tuttu umimmaallu uumasoqatigiit pillugit naliliineq ilisimatusarnermillu pisariartitsineq pillugu Qaanaami innuttaasunik ataatsimiittitsineq.

Borgermøde i Qaanaaq. Status og forskningsbehov for rensdyr og moskusoksebestande i Qaanaaq kommune.

3. juni, Qaanaaq.

Miternut satellitsikkut nassitsissutinik ikkussuinissaq pillugu Upernavimmi innuttaasunik DMU aamma Pinngortitaleriffik ataatsimiittitsivoq. Ingerlatat naammassereersut malitsigisaat ilanngullugit ilisaritinneqarput, tassaallutik mitit siorakitsut satelitsikkut nassitsissutinik ikkussuineq aammalu miternik kisitsineq. DMU og GN afholdt borgermøde i Upernavik med

henblik på orientering om forestående satellitsporingsprojekt af almindelig ederfugl. Desuden blev opfølgning på tidligere gennemførte projekter i kommunen præsenteret, herunder satellitsporing af kongederfugl (1999) samt ederfugleoptællinger (1998-2001).

12. juni, Upernavik.

Suliat ingerlassat naammassereersullu pillugit DMU aamma Pinngortitaleriffik Upernavimmi kommunalbestyrelsemik ataatsimeeqateqarpoq. Timmissat pillugit nalunaaarut tamatumunngalu tunuliaqutaasut aamma saqqummiunneqarput oqallisigineqarlutillu DMU og GN afholdt møde med Kommunalbestyrelsen i Upernavik for at orientere om forestående samt tidligere gennemførte projekter i kommunen. Desuden blev fuglebekendtgørelsen, og baggrunden for denne, præsenteret og diskuteret.

12. juni, Upernavik.

Kangertittivap ilorpasinnerusortaani umimmaat kisinneqarmissaannut uumasoqatigiillu qanoq katitigaanerannik misissuinissamat atatilugit ataatsimiinnerit arlallit Illoqqortoormiuni ingerlanneqarput. Umimmaat pillugit tamaani najugallit ilisimasaat pillugit ataatsimeeqatigineqarput umimmaallu pillugit ilisimatitseqatigiittoqarluni.

Lokale møder i Illoqqortoormiut kommune vedrørende de kommende minimums- og flokstrukturtællinger af moskusokser i den indre del af Kangertittivaaq, Nordøstgrønland. Desuden møder med lokale fangere om deres erfaringer med moskusokser samt gensidigt informering om moskusokser.

13. - 25. juli, Illoqqortoormiut.

Kitsissunnguani imeqqutaallat manniliortarnerannut tunngatillugu ingerlatassaq pillugu Aasianni innuttaasunik DMU aamma Pinngortitaleriffik ataatsimiittitsippat. Imeqqutaallat kinguarnerannik innuttaasut naliliinerat tamatumunngalu suut patsisaasinnaernerat eqqartorneqarpoq.

DMU og GN afholdt borgermøde i Aasiaat med henblik på orientering om forestående projekt på Grønne Ejlend om havternens ynglebiologi. Desuden blev lokalbefolkningens vurdering af tilbagegangen i havternebestanden samt mulige årsager drøftet.

17. juni, Aasiaat.

Saattuat pillugit SAPP ataatsimeeqatigineqarpoq. Møde med SAPP lokalafdeling vedrørende krabber.

18. juni, Sisimiut.

Ilulissat eqqaanni qalerallit qanoq inissisimanerat pillugu ataatsimiinneq.

Møde omkring status for hellefisk bestanden i Ilulissat området.

24. juli, Ilulissat.

Appanik nalunaaqutsersuineq Upernaviup avannaatungaani 2002-mi ingerlanneqartoq pillugu Upernavimmi kommunemik ilisimatitsilluni ataatsimeeqateqarneq.
Orienteringsmøde med Upernavik kommune vedrørende lomviemonitering i det nordlige Upernavik 2002. 5. august, Upernavik.

Kommuneqarfinni appaqarfinnik piniartut ilisimasaat pillugu Nutaarmiuni ataatsimeeqateqarneq.
Møde med lokale fangere fra Nutaarmiut vedrørende fangernes viden om lomviekolonierne i kommunen. 23. og 29. august, Nutaarmiut.

Studentermøde arrangeret af Naturinstituttet - deltage i ICES årsmøde samt todages møde for studen-

terne.
1. - 4. oktober, København, Danmark.

Nuup eqqaani timmissat imarmiut piniarneqarneranik misissuineq aallartisarnerani KNAPK-p immikkooortaqarfianik ataatsimeeqateqarneq.
Møde med KNAPK's lokalafdeling vedrørende projektopstart i Nuuk angående undersøgelser af jagttryk på havfugle i Nuuk.
16. oktober, Nuuk.

Hans Enoksen pilersitaata saattuat pillugit ataatsimiititaliap ataatsimiisinnerani peqataaneq.
Deltagelse i møde i Krabbeudvalget nedsat af Hans Enoksen.
1. november, Nuuk.

Mitit siorakitsut pillugit misissuineq aallartisarnerani tassani najugalinit ilisimatitsineq kiisalu paasisutissanik katersisussanik ilinniartitsineq.
Orientering til lokale brugere om opstart af kongeederfugleprojekt, samt oplæring af lokal dataindsamler.
11. - 12. december, Sisimiut.

Mitit siorakitsut pillugit misissuineq aallartisarnerani tassani najugalinit ilisimatitsineq kiisalu paasisutissanik katersisussanik ilinniartitsineq.
Orientering til lokale brugere om opstart af kongeederfugleprojekt, samt oplæring af lokal dataindsamler.
13. - 14. december, Maniitsoq.

Sumiiffinni assigiinngitsuni ingerlatat Feltarbejde

Kangerlussuup Sisimiullu akornanni umimmaat kisinernat uumasullu ataatsimoorut qanoq katitigaanerannik misissuineq.
Minimums- og flokstrukturtællinger af moskusokser i Kangerlussuaq-Sisimiut.
15. januar - 10. april, Kitaavestgrønland.

Uumasut najugaannaaviniq atuisarnermik aammalu Nuup eqqaani mitit ukiiusit akornusersorneqarnerannik misissuineq.
Undersøgelser vedrørende habitatudnyttelse og konsekvenser af forstyrrelser blandt overvintrende ederfugle ved Nuuk.
23. februar - 17. marts, Nuuk.

Tuttunut ikkunneqarsimasunik satellitsikkut nassitsitutunik katersineq kiisalu tuttu umimmaallu ukiiuserani neriniarfiinik misissuineq.
Indsamling af satellithalsbånd fra rensdyr samt undersøgelser af rensdyr og moskusokseres vintergræsning.
4. - 15. marts, Kangerlussuaq.

Ilulissat, Uummannaq Upernaviullu kommuniini qaleralinniarnemik misissugassanik katersineq.
Indsamling af biologiske prøver fra hellefiskfiskeriet i Ilulissat, Uummannaq og Upernavik kommuner.
4. - 16. marts, Kitaata Avannaq/Nordvestgrønland.

Uumasut najugaannaaviniq atuisarnermik aammalu Nuup eqqaani mitit ukiiusit akornusersorneqarnerannik misissuineq.
Undersøgelser vedrørende habitatudnyttelse og konsekvenser af forstyrrelser blandt overvintrende ederfugle ved Nuuk.
30. marts - 9. april, Nuuk.

Siggummi umimmannik kisersineq uumasullu ataatsimoorut qanoq katitigaanerannik misissuineq.
Minimums- og flokstrukturtællinger af moskusokser på Svartenhuk Halvøen i Nordvestgrønland.
3. - 16. april, Upernaviup Uummannaq kommuneqarfii/Upernavik & Uummannaq kommuner.

Nuussuarmi tuttuunik kisersineq uumasullu ataatsimoorut qanoq katitigaanerannik misissuineq.
Minimums- og flokstrukturtællinger af rensdyr på Nuussuaq Halvøen i Nordvestgrønland.
17. april - 1. maj, Uummannaq Ilulissallu kommuneqarfii/Uummannaq & Ilulissat kommuner.

Qeqertarsuup Tunuani arfvinnik misissuineq.
Undersøgelser af grønlandshvaler i Disko Bugten.
3. - 17. maj, Qeqertarsuup Tunua/Disko Bugt.

Nuup eqqaani qipoqarnut satellitsikkut nassitsitutunik ikkussuineq.
Montering af satellitsendere på pukkellvaler i Nuukområdet.
18. maj - 10. juni, Nuuk.

Vatnahverfi-mi naatitseqqinnermik misiliineq nunalu nerioneqarnaveersaarnera.
Revegeteringsforsøg og erosionbekæmpelse i Vatna-

hverfi.
29. maj - 8. juni; 16. - 19. juli samt 20. - 24. september, Vatnahverfi, Qaqortoq.

'Adolf Jensen' atorlugu Qeqertarsuup Tunuani Sisimiullu eqqaani saattuaqassutis misissuineq.
Undersøgelse af bestanden af krabber i Disko Bugt og området omkring Sisimiut med undersøgelseskibet 'Adolf Jensen'.
23. maj - 20. juni, Qeqertarsuup Tunua - Sisimiut/Disko Bugt - Sisimiut.

Puisinniarnemik misissugassat katersornerat, tassunga ilaavoq tamaani najugalinnik pikkorissaaneq.
Indsamling af prøver fra sælfangsten, herunder optræning af lokale indsamlere.
29. maj - 17. juni, Qaanaaq.

Upernaviup Kommuneani mitit manniortarfiinittut satellitsikkut nassitsitutunik katersineqarpoq Danmarks Miljøundersøgelser, Afdelingen for Arktisk Miljø.
Satellitmærkning af almindelig ederfugl fra ynglekolonier i Upernavik kommune. Udført i samarbejde med Danmarks Miljøundersøgelser, Afdelingen for Arktisk Miljø.
12. juni - 30. juni, Upernavik.

Kilisaat 'Paamiut' atorlugu qalerallit, suluppakkat, imminnguillu Tunup imartaaniittut misissuineq.
Undersøgelser af bestanden af hellefisk, rødfisk og skolæst ved Østgrønland med trawleren Paamiut.
15. - 30. juni, Tunua/Østgrønland.

Kitsissunnguani imequtaallat manniortarfiinik sukumiisunik misissuineq, taakkunngula ilaalluni manniortarnerannut, taakku aalliertarnerannut, qassinik manniortarnerannut il.il. tunngasut. Imequtaallat qassiunerat ilanngullugu kisinneqarpoq.
Detaljerede undersøgelser af ynglebiologien hos havterner på Grønne Ejlend, herunder måling af en række ynglebiologiske parametre som ungeproduktion, ungevækst, kuld størrelse m.m. Desuden blev den samlede havternebestand opgjort.
17. juni - 8. august, Kitsissunnguut/Grønne Ejlend.

Nuup Sisimiullu eqqaani sinnerissamut qanittumi saarullinnik misissuineq.
Undersøgelser af den indenskers bestand af ungtorsk ved Nuuk og Sisimiut.
24. juni - 7. juli, Nuuk og Sisimiut.

Foxe Basinimi arfvinnik satellitsikkut nassitsitutunik nalunaaqutsersuineq.
Montering af satellitsendere på grønlandshvaler i Foxe Basin.
1. - 10. juli, Canada.

Kilisaat 'Paamiut' atorlugu Kitaani rejat aalisakkallu misissuineq.
Undersøgelse af bestanden af rejer og fisk ved Vestgrønland med trawleren Paamiut.
2. - 22. juli, Nuuk - Aasiaat.

'Adolf Jensen' atorlugu Qeqertarsuup Tunuani qaleralinnik misissuineq.
Undersøgelse af bestandene af ung-hellefisk i Disko Bugt med 'Adolf Jensens'.
9. - 22. juli, Disko Bugt.

Arfernik angisuunik Islandip eqqani timmisartukkat kisersineq.
Prøveflyvninger ved Island for fotografisk optælling af storhvaler.
10. - 11. juli, Island.

Ilulissat, Uummannaq Upernaviullu kommuni qaleralinniarnemik misissugassanik katersineq.
Indsamling af biologiske prøver fra hellefiskfiskeriet i Ilulissat, Uummannaq og Upernavik kommuner.
12. juli - 6. august, Kitaata Avannaq/Nordvestgrønland.

Arferit angisuut Kitaaniittut timmisartukkat assilarslugit kisersineq.
Fotografisk flytælling af storhvaler i Vestgrønland.
14. juli - 4. august, Kitaavestgrønland.

Qanoq utoqqaatiginerannik naliliinissamut atugassanik saarullinnik katersineq kiisalu uuttortarnermut atugassanik misissugassanik saarullinniarnemik katersineq.
Indsamling af øresten fra torsk til brug for aldersbestemmelse, samt indsamling af måleprøver fra fiskeriet efter torsk.
17. - 24. juli, Qaqortoq.

Appaqarfissuarni Kippakumi Apparsuarnilu (Kap Schakleton) Upernaviup avannaatungaaniittuni appaqarfinnik alaatsinaalluni misissuineq.
Piffissap siviisuup ingerlanerani Pinngortitaleriffiup alaatsinaanerannut atatillugu kisersinerit ingerlanneqarput.
Monitering af lomviekolonierne Kippaku og Apparsuit (Kap Schakleton) i det nordlige Upernavik. Optællingerne indgår som led i Naturinstituttets langtidsmonitering af polarlomviekolonier.
20. juli - 8. august, Upernavik.

Canadami Admiralty Inletimi Qaanaallu eqqaani qilalukkanik qernertanik misissuineq.
Undersøgelser af narhvaler i Canada (Admiralty Inlet) og ved Qaanaaq.
25. juli - 28. august, Canada & Qaanaaq.

Tunup avannaani qeqertami Sandø-miittut aarrit sananeqaataannik misissugassanik katersineq assillu atorlugit immikkooortiterineq.
Fotoidentifikation og indsamling af DNA-prøver fra bestanden af hvalrosser på Sandøen, Nordøstgrønland.
28. juli - 31. august, Tunup Avannaq/Nordøstgrønland.

Upernaviup eqqaani Polar Nuka peqatigalugu saattussanik misileraalluni aalisarneq.
Forsøgsfiskeri efter krabber ved Upernavik med Polar Nuka.
1. - 10. august, Upernavik.

Qilalukkanik qernertanik timmisartukkat kisersineq

Pinnortitaleriffik sinnerlugu Cowi Consult-imit ingerlanneqartoq.
Flytællinger af narhvaler gennemført af Cowi Consult for Naturinstituttet.
5. - 29. august, Qaanaaq.

Kilisaat 'Paamiut' atorlugu rejat aalisakkallu Kitaata kujataaniit misissornerat.
Undersøgelse af bestanden af rejer og fisk ved Sydvestgrønland med trawleren Paamiut.
10. - 25. august, Nuuk - Kap Farvel.

Qaleralinnik umiatsiaaqqamiit nalunaaqutsersuineq. Mærkning af hellefisk med elektroniske mærker, DST, fra jolle.
16. - 19. august, Ilulissat.

Nuup eqqaani qipoqqarnik satellitsikkut nassitsissutininik ikkussuineq.
Montering af satellitsendere på pukkelhvaler i Nuuk-området.
19. august - 10. september, Nuuk.

Tunumi Kangerittivap Kangerluani umimmaat kisinernerat uumasullu ataatsimoortut qanoq katitigaanerannik misissuineq.
Minimum- og flokstrukturtegnelser af moskusokser i den indre del af Kangerittivap Fjord, Østgrønland.
25. august - 12. september, Illoqqortoormiut.

Qilalukkanik qemertanik timmisartukkat kisisineq. Pinnortitaleriffik sinnerlugu Cowi Consult-imit ingerlanneqartoq.
Flytællinger af narhvaler gennemført af Cowi Consult for Naturinstituttet.
31. august, Qimussersuaq/Melvillebugten.

Nuummiit Paamiunut saattuat avataaniittut kilisaat 'Paamiut' atorlugu misissornerat.
Undersøgelse af den udenskers bestand af krabber i området fra Nuuk til Paamiut med trawleren 'Paamiut'.
31. august - 10. september, Nuuk - Paamiut.

Umarsuaq misissuut 'Dana' atorlugu misissuineq. International Bottom Trawl Survey udført med undersøgelseskibet 'Dana'.
4. - 12. september, Nordsøen.

Arferit angisuut Kitaaniittut timmisartumiit assiliisar-luni kisinnerat.
Fotografisk flytælling af storhvaler i Vestgrønland.
4. september - 14. oktober, Kitaa/Vestgrønland.

Kilisaat 'Paamiut' atorlugu qaleralinnik misissuineq. Undersøgelse af bestanden af hellefisk med trawleren 'Paamiut'.
16. - 24. september, Nuuk.

Kilisaat 'Paamiut' atorlugu qaleralit misissornerat. Undersøgelse af nysetlede hellefisk, klassifikation af bundtype m.m. ved hjælp af akustik og indsamling af bundprøver udført med trawleren 'Paamiut'.
25. september - 1. oktober, Store Hellefiske Banke.

Timmissat imarmiuut Nuup eqqaani ukiisartut qanoq piniarneqartiginerannik paasisutissanik katersineq: piffissamut agguataarineq, suuneranun, utoqqaassusaa-nut suaassusannullu immikkoortiternerat kiisalu piniartut sunik pingaernerutisarnarnerat.
Indsamling af oplysninger om jagttrykket på overvintrende havfugle ved Nuuk; fordelingen over tid, fordelingen på art, alder og køn samt præferencearter hos fangerne.
15. oktober 2002 - 15. februar 2003, Nuuk.

Brasilap eqqaani qipoqqarnik satellitsikkut nassitsis-unik ikkussuineq.
Montering af satellitsendere på pukkelhvaler ved Brasilien.
24. oktober - 10. november, Brasilien

Qilalukkanik qemertanik timmisartukkat kisisineq. Pinnortitaleriffik sinnerlugu Cowi Consult-imit ingerlanneqartoq.
Flytællinger af narhvaler gennemført af Cowi Consult for Naturinstituttet.
24. oktober - 10. november, Uummannaq.

Inoqutigiiit aningaasaqarnerannut tunngatillugu naliliinerup misilinnera kiisalu Qeqertarsuarmi, Aasian-ni Kangaatsiamili piniartuuneramik/aalisartuuneramik inuusutissarsiornermut tunngatillugu paasisutissat katersornerat.
Pilottest af socioøkonomisk analyse, samt indsamling af socioøkonomiske data om fanger/fiskerhvervet i Qeqertarsuaq, Aasiat og Kangaatsiaq.
4. - 12. november, Qeqertarsuup Tunua/Disko Bugt.

Inoqutigiiit aningaasaqarnerannut tunngatillugu naliliinerup misilinnera, piniartuuneramik/aalisartuuneramik inuusutissarsiornermut tunngatillugu paasisutissat katersornerat kiisalu timmissat imarmiuut taakkulu pisinartarnerannut atatillugu Sisimiut Maniitsullu eqqaanni najugallit ilisimasaannik katersineq suleqatigineqarlutik DMU/AM.
Pilottest af socioøkonomisk analyse, indsamling af socioøkonomiske data om fanger/fiskerhvervet samt indsamling af lokal viden vedrørende havfugle og fangsten af disse i Sisimiut og Maniitsaq i samarbejde med DMU/AM.
10. - 16. december, Sisimiut & Maniitsaq.

Saqqummersitat Udgivelser

Nalunaarusiat Rapporter

Albert, O.T., J. Boje, W.R. Bowering, B. Brodie, A. Gundersen, E. Hjørleifsson, Å. Høines, S. Junquera, O.A. Jørgensen, J. Reinert, C.S. Simonsen & M. Treble, 2002.

Greenland halibut – Biology and population dynamics. State of the art and identification of research needs. Based on a Nordic Workshop. Ed. J.Boje. TemaNord 2002: 543.

Cuyler L.C. & H.S. Mølgaard, 2002.

Overgrown hooves from muskoxen (*Ovibos moschatus*) of Kangaarsuk (Kap Atholl) Northwest Greenland. Greenland Institute of Natural Resources. Technical report No. 41. 30 pp.

Cuyler, L.C., M. Rosing, J.D.C. Linnell, A. Loison, T. Ingerslev & A. Landa, 2002.

Status of the Kangerlussuaq-Sisimiut caribou population (*Rangifer tarandus groenlandicus*) in 2000, West Greenland. Greenland Institute of Natural Resources. Technical report No. 42. 52 pp.

Gundersen, A.C., J. Boje, O.A. Jørgensen, E. Hjørleifsson, C.S. Simonsen, I. Fossen, L.H. Ofstad & H.J. Rätz, 2002.

Variability in fecundity and total egg production for West-Nordic Greenland halibut. In: Gundersen, A.C. (ed.). Reproduction of West-Nordic Greenland halibut. Studies reflecting on maturity, fecundity, spawning and TEP. TemaNord 2002, nr. 519.

Gundersen, A.C., W. Emblem, A.H. Hellevik, J.E. Rønneberg & J. Boje, 2002.

Fecundity of Greenland halibut (*Reinhardtius hippoglossoides*) in East-Greenland waters 1997-2000. In: Gundersen, A.C. (ed.). Reproduction of West-Nordic Greenland halibut. Studies reflecting on maturity,

fecundity, spawning and TEP. TemaNord 2002, nr. 519.

Gundersen, A.C., C.S. Simonsen & E. Hjørleifsson, 2002.

Synopsis. In: Gundersen, A.C. (ed.). Reproduction of West-Nordic Greenland halibut. Studies reflecting on maturity, fecundity, spawning and TEP. TemaNord 2002, nr. 519: 19-36.

Heide-Jørgensen, M.P., N. Hammeken & P. Hollebeek, 2002.

Optælling af narhvaler i Qaanaaq Kommune august 2001. Grønlands Naturinstitut, teknisk rapport nr. 50. 26 s.

Jarre, A. (ed.), 2002.

Workshop „Ecosystem West-Greenland“: A stepping stone towards an integrate marine research programme. Inussuk, Arctic Research Journal No. 2002-1. 99 pp.

Landa, A. (ed.), 2002.

Monitoring large herbivore effects on vegetation in Greenland – workshop report. Greenland Institute of Natural Resources, Technical report No. 47. 33 pp.

Lunn, N.J., S. Schliebe & E.W. Born (eds.), 2002.

Polar Bears: Proceedings of the Thirteenth Working Meeting of the IUCN/SSC Polar Bear Specialist Group. SSC Occasional Paper No. 26. IUCN, Gland, Switzerland & Cambridge, UK, VII + 153 pp.

Merkel, F.R., 2002.

Ederfugleoptællinger i Ilulissat, Uummannaq og Upernavik kommune, 1998 - 2001. Grønlands Naturinstitut, teknisk rapport nr. 43. 80 s.

Merkel, F.R. & S.S. Nielsen, 2002.

Kommuneqarfinni Ilulissani, Uummannami Upernavimmiu mitit kisinneqartarnissaannut atatillugu siunissamut ungasinnerusumut atuuttussat pilersaarut - ilitersuineq tunuliaqutaasorlu.

Langsiget overvågningsprogram for ederfuglen i Ilu-

lissat, Uummannaq og Upernavik Kommuner - vejledning og baggrund. Grønlands Naturinstitut, teknisk rapport nr. 44. 33 s.

Merkel, F.R., A. Mosbech, C. Sonne-Hansen & A. Flagstad, 2002.

Satellite tracking of Common Eiders wintering around Nuuk, Southwest Greenland, 2000-2001. Greenland Institute of Natural Resources. Progress report. 20 pp.

Rosing-Asvid, A., 2002.

The polar bear hunt in Greenland. Greenland Institute of Natural Resources, Technical report No. 42.

Simonsen, C.S. & A.C. Gundersen, 2002.

Maturity of Greenland halibut (*R. hippoglossoides*) in the fjords of Northwest Greenland. In: Gundersen, A.C. (ed.). Reproduction of West-Nordic Greenland halibut. Studies reflecting on maturity, fecundity, spawning and TEP. TemaNord 2002, nr. 519: 97-117.

Tuene, S., A.C. Gundersen, W. Emblem, I. Fossen, J. Boje, P. Steingrund & L.H. Ofstad, 2002.

Maturation and occurrence of atresia in oocytes of Greenland halibut (*Reinhardtius hippoglossoides* W.) in the waters of East Greenland, Faroe Islands and Hatton Bank. In: Reproduction of West-Nordic Greenland halibut. Studies reflecting on maturity, fecundity, spawning and TEP. TemaNord 2002: 519.

Ilisimatusstit allaaserinerat Videnskabelige artikler

Arnason, U., J.A. Adegoke, K. Bodin, E.W. Born, Y.B. Esa, A. Gullberg, M. Nilsson, R.V. Short, X. Xu & A. Janke, 2002.

Mammalian mitogenomic relationships and the root of the eutherian tree. Proceedings of the National Academy of Sciences (U.S.A) Vol. 99(12): 8151-8156.

- Boje, J.**, 2002. Intermingling and seasonal migrations of Greenland halibut (*Reinhardtius hippoglossoides*) populations determined from tagging studies. *Fish. Bull.* 100: 414-422.
- Born, E.W.**, J. Teilmann & F. Riget, 2002. Haul-out activity of ringed seals (*Phoca hispida*) determined from satellite telemetry. *Marine Mammal Science* 18(1): 167-181.
- Born, E.W.**, H. Dahlgaard, F.F. Riget, R. Dietz, T. Haug & N. Øien, 2002. Caesium-137 in minke whales *Balaenoptera acutorostrata* from West Greenland, the North Atlantic and the North Sea. *Polar Biology* 25: 907-913.
- Cuylar, L.C.** & N.A. Ørntland, 2002. Effect of wind on Svalbard reindeer fur insulation. 10th Arctic Ungulate Conference, Tromsø, Norway, 9-13 August 1999. *Rangifer*. 22(1): 93-99.
- Cuylar, L.C.** & N.A. Ørntland, 2002. Do seasonal changes in Svalbard reindeer fur have relevance for heat transfer? *Rangifer*. 22(2): 133-142.
- Fox, A.D., J.O. Hilmarrsson, O. Einarsson, A.J. Wlsh, H. Boyd & J.N. Kristiansen, 2002. Staging site fidelity of Greenland White-fronted Geese *Anser albifrons flavirostris* in Iceland. *Bird Study* 49.
- Friis-Rødel, E. & P. Kannevorff, 2002. A review of capelin (*Mallotus villosus*) in Greenland waters. *ICES Journal of Marine Science*, 59:890-896.
- Heide-Jørgensen, M.P.**, D. Bloch, E. Stefansson, B. Mikkelsen, L.H. Ofstad & R. Dietz, 2002. Diving behaviour of pilot whales around the Faroe Islands. *Wildlife Biology* 8 (4): 307-313.
- Heide-Jørgensen, M.P.** & M. Acquarone, 2002. Size and trends of the bowhead, beluga and narwhal stocks wintering off West Greenland. *Scientific Publications of the North Atlantic Marine Mammal Commission Vol. 4*: 191-210.
- Heide-Jørgensen, M.P.** & A. Rosing-Asvid, 2002. Catch statistics for belugas in West Greenland 1862 to 1999. *Scientific Publications of the North Atlantic Marine Mammal Commission Vol. 4*: 127-142.
- Heide-Jørgensen, M.P.**, P. Richard, M. Ramsay & S. Akeagok, 2002. Three recent ice entrapments of Arctic cetaceans in West Greenland and the eastern Canadian High Arctic. *Scientific Publications of the North Atlantic Marine Mammal Commission Vol. 4*: 143-148.
- Heide-Jørgensen, M.P., R. Dietz, K. Laidre & P. Richard, 2002. Autumn movements, home range and winter density of narwhals (*Monodon monoceros*) from Tremblay Sound, Baffin Island. *Polar biology* 25: 331-341.
- Heide-Jørgensen, M.P.** & Ø. Wiig (eds.), 2002. Belugas (*Delphinapterus leucas*) in the North Atlantic and the Russian Arctic. *Scientific Publications of the North Atlantic Marine Mammal Commission. Vol. 4*. 270 pp (ISBN 82-91578-11-7).
- Härkönen, T., K. Hårding & M.P. Heide-Jørgensen, 2002. Rates of increase in age-structured populations: a lesson from the European harbour seals. *Canadian Journal of Zoology* 80: 1-13.
- Innes, S., M.P. Heide-Jørgensen, J. Laake, K.L. Laidre, H. Cleator, P. Richard & R.E.A. Stewart, 2002. Surveys of belugas and narwhals in the Canadian high Arctic in 1996. *Scientific Publications of the North Atlantic Marine Mammal Commission Vol. 4*: 169-190.
- Innes, S., D.C.G. Muir, R.E.A. Stewart, M.P. Heide-Jørgensen & R. Dietz, 2002. Stock identity of belugas (*Delphinapterus leucas*) in Eastern Canada and West Greenland based on organochlorine contaminants in their blubber. *Scientific Publications of the North Atlantic Marine Mammal Commission Vol. 4*: 51-68.
- Kingsley, M.C.S.**, 2002. Status of the belugas of the St Lawrence estuary, Canada, pp. 239-258. In: M.P. Heide-Jørgensen & Ø. Wiig, eds., *Belugas in the North Atlantic and the Russian Arctic*. NAMMCO Scientific Publications Vol. 4.
- Kingsley, M.C.S.** & I. Gauthier, 2002. Visibility of St Lawrence belugas to aerial photography, estimated by direct observation, pp. 259-270. In: M.P. Heide-Jørgensen & Ø. Wiig, eds., *Belugas in the North Atlantic and the Russian Arctic*. NAMMCO Scientific Publications Vol. 4.
- Kingsley, M.C.S.**, D.M. Carlsson, P. Kannevorff & M. Pennington, 2002. Spatial structure of the resource of *Pandalus borealis* and its implications for trawl survey design. *Fisheries Research* 58(2): 171-183.
- Laidre, K.L., M.P. Heide-Jørgensen & R. Dietz, 2002. Diving behaviour of narwhals (*Monodon monoceros*) at two coastal localities in the Canadian Arctic. *Canadian Journal of Zoology* 80: 624-635.
- Merkel, F.R., A. Mosbech, D.M. Boertmann & L. Grøndahl, 2002. Winter seabird distribution and abundance off southwest Greenland, 1999. *Polar Research*: 21(1): 16-36.
- Palsbøll, P.J., M.P. Heide-Jørgensen & M. Bérubé, 2002. Analysis of mitochondrial control region nucleotide sequences from Baffin Bay belugas, *Delphinapterus leucas*: detecting pods or sub-populations? *Scientific Publications of the North Atlantic Marine Mammal Commission Vol. 4*: 39-50.
- Pedersen, S.A.** & J. Rice, 2002. Dynamics of fish larvae, zooplankton, and hydrographical characteristics in the West Greenland Large Marine Ecosystem 1950-1984. In: *Large Marine Ecosystems of the North Atlantic. Changing States and Sustainability*. K.S. Shermann, H.-R. & Skjoldal (eds). Chapter 5. Elsevier Science p. 151-193. (www.elsevier.com/locate/ISBN/0444510117).
- Pedersen, S.A.**, L. Storm & C.S. Simonsen, 2002. Northern shrimp (*Pandalus borealis*) recruitment in West Greenland waters. Part I. Distribution of *Pandalus* shrimp larvae in relation to hydrography and plankton. *Journal of Northwest Atlantic Fishery Science*, Vol. 30:19-46.
- Pedersen, S.A.** & L. Storm, 2002. Northern shrimp (*Pandalus borealis*) recruitment in West Greenland waters. Part II. Lipid classes and fatty acids in *Pandalus* shrimp larvae: implications for survival expectations and trophic relationships. *Journal of Northwest Atlantic Fishery Science*, Vol. 30: 47-60.
- Punt, A.E. & L. Witting, 2002. Examination of a simplified version of the inertia model. Annex F. Report of the Third Workshop on the Development of an Aboriginal Subsistence Whaling Management procedure (AWMP). *J. Cetacean Res. Manage.* 4 (Suppl.): 450-453.
- Rosing-Asvid, A.**, E.W. Born & M.C.S. Kingsley, 2002. Age at sexual maturity of males and timing of the mating season of polar bears (*Ursus maritimus*) in Greenland. *Polar biology* (2002) 25: 878-883.
- Stenson, G.B., M.O. Hammill, M.C.S. Kingsley, B. Sjare, W.G. Warren & R.A. Myers, 2002. Is there evidence of increased pup production in north-west Atlantic harp seals *Phoca groenlandica*? *ICES J. Marine Sci.* 59: 81-92.
- Wieland, K.** & H. Hovgård, 2002. Distribution and drift of Atlantic cod (*Gadus morhua*) eggs and larvae in Greenland offshore waters. *J. Northw. Atl. Fish.Sci.* 30: 61-76.
- Witting, L.**, 2002. Evolutionary dynamics of exploited populations selected by density dependent competitive interactions. *Ecol. Model.* 157: 51-68
- Witting, L.**, 2002. From asexual to eusocial reproduction by multilevel selection by density dependent competitive interactions. *Theor. Pop. Biol.* 61: 171-195
- Witting, L.**, 2002. Inertial model. Annex E. Report of the Third Workshop on the Development of an Aboriginal Subsistence Whaling Management procedure (AWMP). *J. Cetacean Res. Manage.* 4 (Suppl.): 447-449.
- Witting, L.**, 2002. Two contrasting interpretations of Fisher's fundamental theorem of natural selection. *Comm. Theor. Biol.* 7: 1-10.

Videnskabelige kommentar

Kingsley, M.C.S., 2002. Food for thought: ITQs and the economics of high-grading. *ICES J. Marine Science* 59: 649.

Kingsley, M.C.S., 2002. Comment on Martineau et al. 1999, Cancer in beluga whales from the St Lawrence estuary, Quebec, Canada: a potential biomarker of environmental contamination; *J. Cet. Res. and Manage, Spec. Iss.* 1: 249-265. *Marine Mammal Science* 18(2): 572-574.

Ataatsimiinnernut allakkiat Mødedokumenter

Boje, J., 2002. The fishery for Greenland halibut in ICES Div. XIVb in 2001. Working paper, Northwestern Working Group April 28 - May 8 2002.

Boje, J., E. Hjørleifsson, A.C. Gundersen & A.S. Höines, 2002. Greenland halibut in V and XIV. Working paper, Northwestern Working Group April 28 - May 8 2002.

Boje, J., 2002. Vertical movement of Greenland halibut as measured by DST. Paper for 5th International Flatfish Symposium, Isle of Man, UK, 3. - 7. November 2002. 11 pp.

Buch, E., M.H. Ribergaard & S.A. Pedersen, 2002. Ecosystem variability and regime shift in West Greenland waters. NAFO Scientific Council Research Document 02/16. 19 pp.

Darby, C. & O.A. Jørgensen, 2002. An Extended Survivors Analysis (XSA) of the Greenland Halibut in NAFO SA 0+1. NAFO SCR Doc. 02/68. 12 pp.

Engelstoft, J.J. & O.A. Jørgensen, 2002. Biomass and Abundance of Demersal Fish Stocks off West Greenland Estimated from the Greenland Shrimp Survey, 1988-2001, NAFO SCR Doc. 02/48. 23 pp.

Hvingel, C., 2001. The Fishery for Northern Shrimp (*Pandalus borealis*) off West Greenland, 1970-2002. NAFO SCR Doc. 02/151 Serial No. N4780. 20 pp.

Hvingel, C., 2001. Data for the assessment of the shrimp (*Pandalus borealis*) stock in Denmark Strait/off West Greenland 2002. NAFO SCR Doc. 02/147 Serial No. N4776. 26 pp.

Hvingel, C., 2002. Assessment, prediction and risk analysis of stock development: shrimp off West Greenland, 2002. NAFO SCR Doc. 02/57 Serial No. N4786. 10 pp.

Hvingel, C. & M.C.S. Kingsley, 2002. A framework for the development of management advice on a shrimp stock using a Bayesian approach. NAFO SCR Doc. 02/158. Serial No. N4787. 28 pp.

Jørgensen, O.A., 2002. Assessment of the Greenland Halibut Stock Component in NAFO Subarea 0 + Div 1A Offshore + Div.1B-1F. NAFO SCR Doc. 02/67. 16 pp.

Jørgensen, O.A., 2002. Survey for Greenland Halibut in NAFO Divisions 1A-1D, 2001. NAFO SCR Doc. 02/30. 31pp.

Kannevorff, P., 2002. The salmon fishery in Greenland 2001. *ICES North*

Atlantic Salmon Working Group, Working Paper 02/8.

Kanneworff, P. & K. Wieland, 2002. Stratified-random trawl survey for northern shrimp (*Pandalus borealis*) in NAFO Subarea 0+1 in 2002. NAFO SCR Doc. 02/148. Serial No. N4777.

Kingsley, M.C.S., 2002. Developments in the West Greenland trawl survey. Presentation at the NMFS Alaska Fisheries Science Centre, Seattle, Wash. 17 Oct.

Kingsley, M.C.S., 2002. Extended uses of a Europlukes database. Europlukes Scientific Conference and Workshop, Funchal, Madeira. 22-25 Nov.

Kingsley, M.C.S., 2002. Spreadsheet modelling of beluga populations. Presentation at the NMFS Alaska Fisheries Science Centre, Seattle, Wash. 15 Oct.

Merkel, F.R. & T. Hjarsen, 2002. Greenlandic Implementation of the CAFF International Murre Conservation Strategy and Action Plan: Implementation progress: 2000 - 2001. A status document presented at the VIII meeting of the CAFF Circumpolar Seabird Working Group in January 2002, in Alaska.

Simonsen, C.S., 2002. An Assessment of the Greenland Halibut Stock Component in NAFO Division 1A Inshore. NAFO SCR Doc, 02/55.

Simonsen, C.S. & A.C. Gundersen, 2002. Maturity of Greenland Halibut (*Reinhardtius hippoglossoides*) in the Fjords of Northwest Greenland. NAFO SCR Doc, 02/38.

Treble, M.A. & O.A. Jørgensen, 2002. Summary of Results for Greenland Halibut from Trawl Surveys Conducted in NAFO Subareas 0 and 1 from 61°N to 74°N in 2001. NAFO SCR Doc. 02/60. 8 pp.

Wieland, K., 2002. Abundance indices for juvenile (age 1 and 2) northern shrimp (*Pandalus borealis*) off West Greenland (NAFO Subareas 1+0), 1993-2002. NAFO SCR Doc. 02/146.

Wieland, K., 2002. A new length-weight relationship for survey for northern shrimp (*Pandalus borealis*) off West Greenland (NAFO Subareas 0+1). NAFO SCR Doc. 02/144.

Wieland, K., 2002. The use of fine-meshed bags for sampling juvenile northern shrimp (*Pandalus borealis*) in the West Green-

land Bottom Trawl Survey. NAFO SCR Doc. 02/145.

Wieland, K. & H. Hovgård, 2002. Distribution and drift of Atlantic cod (*Gadus morhua*) eggs and larvae in Greenland offshore waters. ICES Workshop on the transport of cod larvae, Hillerød, 14-17.4.2002. Working document 8.

Wieland, K. & P. Kanneworff, 2002. Bottom temperature on West Greenland shrimp fishing grounds in 1991 to 2002. NAFO SCR Doc. 02/162.

Witting, L., 2002. On model uncertainty and the selection of management procedures. IWC working paper SC/54/AWMP2.

Witting, L., P. Hollebeck, M.P. Heide-Jørgensen & M. Kingsley, 2002. West Greenland photo survey 2002. IWC working Paper SC/54/AWMP1.

Witting, L. & M. Kingsley, 2002. Arfanniarneq pillugu ataatsimiitiliarsuup ilisimatuunut ataatsimiitiliaata 54-saannik ataatsimiinnerani kalaallit aallartitaannut nalunaarut. Intern rapport til den Grønlandske delegation. Det 54. møde for den International Hvalfangstkommission's Videnskabelige Komité.

Allatigut paasissutissiineq Anden formidling

Allakkatiguunngitsoq Mundtlig formidling

Merkel, F.R., 2002.

Timmissat pillugit nalunaarummut nutaamut atatillugu biologit sunnersuinerinut tunuliaqutaasoq pillugu KNR-ikkut aallakaatitaaq. Baggrund om den biologiske rådgivning omkring den nye fuglebekendtgørelse. KNR radioudsendelse. 3. januar, Grønland.

Pedersen, S.A., 2002.

Oqalugiarneq rejte uumasuunerannut aalisarqarsinnaasunngortartunullu tunngasooq Århusip Universiteti ataatsimiinnermi pisoq. Qallunaat Nunaanni imaanii ilisimatusartut aaqjissuisuupput. Rejers livscyklus og rekruttering ved Vestgrønland. Foredrag ved 12. Danske Havforsker møde på Århus Universitet. 9. - 11. januar, Århus, Danmark.

Kingsley, M.C.S., 2002.

Cetacean Surveys in Canada. DFO Symposium „Estimating Cetacean Abundance: Approaches for the 21st Century“. 14. - 16. februar, Quebec, Canada.

Cuyler, C., 2002.

Oqalugiarneq qulequtaralugu "Status of muskoxen (*Ovibos moschatus*) & Caribou (*Rangifer tarandus groenlandicus*) and feral reindeer (*Rangifer tarandus tarandus*) in Greenland." 2001, tuttuq umimmaallu naasunik nerisaqarnerisa sunniutaasa uttoortarnissaanut tunngatillugu isumasioqatigiinnermi. Isumasioqatigiinneq Pinngortitaleriffimmi ingerlanneqarpoq. Foredrag med titlen "Status of muskoxen (*Ovibos moschatus*) & Caribou (*Rangifer tarandus groenlandicus*) and feral reindeer (*Rangifer tarandus tarandus*) in Greenland." 2001 afholdt ved workshop om monitoring af effekter af græsning af rensdyr og moskusokser på vegetationen i Grønland. Workshoppen afholdt ved Grønlands Naturinstitut. 22. februar, Nuuk.

Cuyler, C., 2002.

Oqalugiarneq qulequtaralugu "Future needs and plans", tuttuq umimmaallu naasunik nerisaqarnerisa sunniutaasa uttoortarnissaanut tunngatillugu isumasioqatigiinnermi.

Foredrag med titlen "Future needs and plans" afholdt ved workshop om monitoring af effekter af græsning af rensdyr og moskusokser på vegetationen i Grønland. 24. februar, Nuuk.

Motzfeldt, K.G., 2002.

Oqalugiarneq qulequtaralugu „Previous and ongoing vegetation monitoring in West Greenland“, tuttuq umimmaallu naasunik nerisaqarnerisa sunniutaasa uttoortarnissaanut tunngatillugu isumasioqatigiinnermi. Foredrag med titlen „Previous and ongoing vegetation monitoring in West Greenland“ afholdt ved workshop om monitoring af effekter af græsning af rensdyr og moskusokser på vegetationen i Grønland. 24. februar, Nuuk.

Boje, J., 2002.

Oqalugiarneq qulequtaralugu "Fiskeretskaber, Selektion og fangst, Påvirkning af miljø" avatangiisit pillugit tusagassisartut nunatsinneersut pikkorissartinneqarnerannut atatillugu. Foredrag om "Fiskeretskaber, Selektion og fangst, Påvirkning af miljø" afholdt i forbindelse med kursus om miljøjournalistik for grønlandske journalister. 24. februar, Nuuk.

Timmissat nunatta eqqaaniittut soq illersortariaqarnerat pillugu ammasumik Katuami ataatsimiitsiineq, Pinngortitaleriffimmi kiisalu Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaarfimmit aaqjissuunneqartoq. "Hvorfor er der behov for bedre beskyttelse af Grønlands fugle". Offentlig møde i Katuaq om ny fuglebekendtgørelse. Arrangeret af Naturinstituttet og Direktoratet for Miljø og Natur. 27. februar, Nuuk.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag vedrørende Grønlands Naturinstitut funktion og arbejdsopgaver afholdt under kursus for miljøjournalister. 5. marts, Nuuk.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag vedrørende begrebet „bæredygtighed“ afholdt under kursus for miljøjournalister. 5. marts, Nuuk.

Boje, J., 2002.

Qaleralinnik nalunaaqtersuineq pillugu oqalugiarneq, qulequtaralugu "Mærkning af hellefisk" oqalu-

giarfigneqarlutik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunaqarfinnullu Pisortaarfimmeeersut. Foredrag med titlen "Mærkning af hellefisk" afholdt for Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Bygder. 6. marts, Nuuk.

Burmeister, A.D., 2002.

Oqalugiarneq saattuat nalilerneqarnerat 2002-mut tunngasooq, oqalugiarfigneqarlutik avatangiisit pillugit tusagassisartut nunatsinneersut pikkorissartinneqartut. Foredrag vedrørende bestandsstatus for krabber gældende for 2002 afholdt i forbindelse med kursus om miljøjournalistik for grønlandske journalister. 6. marts, Nuuk.

Merkel, F.R., 2002.

Oqalugiarneq "Havfugle i Grønland – med fokus på ederfugle og lomvier og undersøgelser i Grønland", timmissat imarmiu pingaartumik mitit appallu pillugit imaqartoq avatangiisit pillugit tusagassisartut nunatsinneersut pikkorissartinneqarnerannut atatillugu. Foredrag med titlen "Havfugle i Grønland – med fokus på ederfugle og lomvier og undersøgelser i Grønland" afholdt i forbindelse med kursus om miljøjournalistik for grønlandske journalister. 6. marts, Nuuk.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag vedrørende status for de levende ressourcer afholdt under kursus for miljøjournalister. 6. marts, Nuuk.

Born, E.W., 2002.

Uumasut imarmiu miluumasut misissomeqarneranni satellitsip atornerarnera, "Anvendelse af satellit-telemetri til studier af arktiske havpattedyr", pillugu Københavnip Universitetiani oqalugiarneq. "Anvendelse af satellit-telemetri til studier af arktiske havpattedyr". Forelæsning ved "Polarbiologi" ved Københavns Universitet. 20. marts, København, Danmark.

Timmissanik illersuineq tamatumalu kinguneri "Fuglebeskyttelse og afledte konsekvenser" pillugit politikernik peqataaffigneqartoq isumasioqatigiinneq APP-mit aaqjissuunneqartoq Inatsisartunit, Naalakkersuisunit, KANUKOKA-mit Pinngortitaleriffimmiullu peqataaffigneqartoq. "Fuglebeskyttelse og afledte konsekvenser". Politisk

fuglebeskyttelseseminar arrangeret af Direktoratet for Miljø og Natur med repræsentanter fra landstinget, landsstyret, KANUKOKA og Naturinstituttet. 25. marts, Nuuk.

Burmeister, A.D., 2002.

Sattuaniq nalilineq 2002-mut tunngasoq pillugu Saat-tuat pillugit Ataatsimiititaliamut oqalugiarnaq. Foredrag vedrørende bestandsstatus for krabber gældende for 2002 under møde i krabbeudvalget. 15. april, Nuuk.

Merkel, F.R., A. Mosbech & D. Boertmann, 2002.

The Common Eider (*Somateria mollissima*) population in western Greenland during summer and winter. Lecture presented at the Wetlands International Seaduck Specialist Group Meeting. Workshop on Baltic/North Sea common eider populations. 17. - 21. april, Estland.

Cuyler, C., 2002.

Interview til Tusaat Uummanaq Radio vedrørende "Minimums- og flokstrukturtællinger på Svartenhuk og Nuussuaq Halvøen". 18. april, Uummanaq.

Cuyler, C., 2002.

Isumasioqatigiinnermi qulequtalimmi "Monitoring effects of large herbivores on vegetation in Greenland" Pinngortitaleriffimmi ingerlanneqartumi peqataaneq.

Deltagelse i workshop med titlen "Monitoring effects of large herbivores on vegetation in Greenland" afholdt ved Grønlands Naturinstitut. 21. - 24. februar, Nuuk.

Cuyler C., 2002.

Siggummi umimannik kisitsinissamat uumasullu ataatsimoortut qanoq katitigaanerannik misissuinissamat atatilugtu periuiusit teknikkilu atorngartussaq pillugit taavani najugalinnik pikkorissaaneq. Kursus for lokale personer i metoder og teknik til minimumstællinger og flokstrukturtællinger af moskusokser på Svartenhuk Halvø, Nordvestgrønland. 3. - 16. april, Upernavik.

Mosbech, A., F.R. Merkel & D. Boertmann, 2002.

The King Eider (*Somateria spectabilis*) population in Western Greenland during autumn and winter determined by aerial surveys and satellite telemetry. Lecture presented at Wetlands International Seaduck Specialist Group Meeting. Workshop on Baltic/North Sea common eider populations, 17-21 April 2002, Roosta Holiday Village, Estonia. 4. april, Estland.

Cuyler C., 2002.

Nuussuarmi tuttnunik kisitsinissamat uumasullu ataatsimoortut qanoq katitigaanerannik misissuinissamat atatilugtu periuiusit teknikkilu atorngartussaq pillugit taavani najugalinnik pikkorissaaneq. Kursus for lokale personer i metoder og teknik til minimumstællinger og flokstrukturtællinger af rensdyr på Nuussuaq Halvø, Nordvestgrønland. 17. april - 1. maj, Uummanaq.

Imaani timmissat pingaartumillu mitit appallu pillugit nunatsinni ingerlanneqartut misissuinerit pillugit Avatangiisinut Eqqissisimatitsinermullu Ataatsimiititaliamut Pinngortitaleriffiup ilisimatitsinera. "Havfugle i Grønland - med fokus på ederfugle og lomvier og undersøgelser i Grønland". Orienteringsmøde afholdt af Naturinstituttet for Miljø- og Fredningsudvalget. 7. maj, Nuuk.

Hvingel, C., 2002.

Oqalugiarnaq qulequtaralugu "Forvaltning af et nyt fiskeri, udfordring, udvikling og strategi", ingerlanneqartuni Piniarnermut, Aalisarnermut Inussutissarsionermullu Pisortaqarfimmi. Foredrag vedrørende "Forvaltning af et nyt fiskeri, udfordring, udvikling og strategi" afholdt for Direktoratet for Fangst, Fiskeri og Erhverv. Maj, Nuuk.

Cuyler, C., 2002.

Oqalugiarnaq qulequtaralugu "Rensdyr og moskus-

okser, status/rådgivning/nyheder", avatangiisinik sammisaqartut tusagassioortut Qallunaat Nunaanneersut pikkorissartinneqarneranni ingerlanneqartuq. Foredrag vedrørende "Rensdyr og moskusokser, status/rådgivning/nyheder" afholdt i forbindelse med kursus om miljøjournalistik for danske journalister. 22. maj, 2002

Burmeister, A.D., 2002.

Saattuut pillugit nalilersuineq 2002-mut tunngasoq pillugu KNAPK-p Ilulissani immikkoortortaani ataatsimiinneq. Foredrag vedrørende bestandsstatus for krabber gældende for 2002 afholdt ved møde med KNAPP lokalafdeling i Ilulissat. 23. maj, Ilulissat.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag vedrørende den biologiske rådgivning for rejer afholdt under kursus for miljøjournalister. 4. juni, Nuuk.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag vedrørende den biologiske rådgivning for fiskeresourcer afholdt under kursus for miljøjournalister. 4. juni, Nuuk.

Merkel, F.R. 2002.

Oqalugiarnaq qulequtaralugu "Havfugle i Grønland - med fokus på ederfugle og lomvier og undersøgelser i Grønland", avatangiisinik sammisaqartut tusagassioortut Qallunaat Nunaanneersut pikkorissartinneqarneranni ingerlanneqartuq. Foredrag med titlen "Havfugle i Grønland - med fokus på ederfugle og lomvier og undersøgelser i Grønland" afholdt i forbindelse med kursus om miljøjournalistik for danske journalister. 5. juni, Nuuk.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag vedrørende klima og de marine ressourcer afholdt under kursus for miljøjournalister. 5. juni, Nuuk.

Burmeister, A.D., 2002.

Saattuut pillugit nalilersuineq 2002-mut tunngasoq pillugu SAPP-p Sisimiuni immikkoortortaarfiani ataatsimiinneq. Foredrag vedrørende bestandsstatus for krabber gældende for 2002 afholdt ved møde med SAPP lokalafdeling i Sisimiut. 18. juni, Sisimiut.

Cuyler C., 2002.

Kangertittivap ilorpasinnerusuani umimmaat kisinneqarneranni uumasullu ataatsimoortut qanoq katitigaanerannut misissuinissami periuiusitnik teknikkimillu taavanimiunuk pikkorissaaneq. Kursus for lokale personer i metoder og teknik til minimumstællinger og flokstrukturtællinger af moskusokser i de indre dele af Kangertittivag, Nordøstgrønland. 13. - 25. juli, Illoqqortoormiut.

Cuyler C., 2002.

Kangertittivap ilorpasinnerusuani umimmaat kisinneqarnerannut uumasullu ataatsimoortut qanoq katitigaanerannut misissuinissamat atsumik Illoqqortoormiut kommuaneersunik (viceborgmester, inuussutissarsiuutigalugu piniartut peqatigiiffiat, Nonni Travel, inuussutissarsionermut siunnersortit, piniarnermut siunnersortit) ataatsimeeqateqarneq. Møde med Illoqqortoormiut kommune (viceborgmester, formanden for erhvervsfangerforeningen, formanden for fritidsfangerforeningen, Nonni Travel, erhvervskonsulenten og jagtbetjenten) vedrørende minimumstælling og flokstrukturtællinger af moskusokser i de indre dele af Kangertittivag, Nordøstgrønland. 15. juli, Illoqqortoormiut.

Cuyler C., 2002.

Kangertittivap iluatungaaniittut umimmaat kisinneqarnerannut uumasullu ataatsimoortut qanoq katitigaanerannut misissuinissamat atsumik inuussutissarsiuutigalugu piniartut peqatigiiffianik ataatsimeeqateqarneq. Møde med bestyrelsen for erhvervsfangerforeningen

vedrørende minimumstællinger og flokstrukturtællinger af moskusokser i de indre dele af Kangertittivag, Nordøstgrønland. 16. juli, Illoqqortoormiut.

Cuyler C., 2002.

Kangertittivap iluatungaaniittut umimmaat kisinneqarnerannut uumasullu ataatsimoortut qanoq katitigaanerannut misissuinissamat atsumik borgmesterimik ataatsimeeqateqarneq. Møde med borgmesteren for Illoqqortoormiut kommune vedrørende minimumstællinger og flokstrukturtællinger af moskusokser i de indre dele af Kangertittivag, Nordøstgrønland. 18. juli, Illoqqortoormiut, Grønland.

Cuyler C., 2002.

Kangertittivap iluatungaaniittut umimmaat kisinneqarnerannut uumasullu ataatsimoortut qanoq katitigaanerannut misissuinissamat atsumik innuttaasunik ataatsimiisitsineq. Borgermøde i Illoqqortoormiut vedrørende minimumstællinger og flokstrukturtællinger af moskusokser i de indre dele af Kangertittivag, Nordøstgrønland. 18. juli, Illoqqortoormiut, Grønland.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag for det rådgivende udvalg for grønlandsk økonomi vedrørende den biologiske rådgivning for fiskeresourcer. 14. august, Nuuk, Grønland

Born, E.W., 2002.

"The use of satellite telemetry in studies of marine mammals: Arctic examples". Forelæsning ved "Havpattedyrs biologi" ved Odense Universitet. 19. september, Odense, Danmark.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag under "topmøde" for grønlandske studenter vedrørende Naturinstituttets opgaver som rådgiver. 4. oktober, Nuuk, Grønland

Siegstad, H., 2002.

Foredrag vedrørende Northern shrimp assessment in Greenland afholdt under workshop i Nuuk. 7. oktober, Nuuk.

Simonsen, C.S., 2002.

Oqalugiarnaq qulequtaralugu "Distribution of larval Greenland halibut, sandeel and shrimp off West Greenland: implications for studies of larval transport patterns, species interactions, and recruitment", NAF-ip isumasioqatigiisitsinera. Foredrag med titlen "Distribution of larval Greenland halibut, sandeel and shrimp off West Greenland: implications for studies of larval transport patterns, species interactions, and recruitment" afholdt ved NAF workshop. 8. oktober, København, Danmark.

Wieland, K., 2002.

Oqalugiarnaq qulequtaralugu "Effect of temperature on biomass, size at sex change and recruitment of northern shrimp (*Pandalus borealis*) at West Greenland", NAF-p uunga atatilugtu aqqissuutaa: Coupling biological models to ocean circulation models of the seas of Greenland, Iceland, and Norway with special emphasis on northern shrimp (*Pandalus borealis*) recruitment. Foredrag med titlen "Effect of temperature on biomass, size at sex change and recruitment of northern shrimp (*Pandalus borealis*) at West Greenland" afholdt ved NAF Workshop vedrørende Coupling biological models to ocean circulation models of the seas of Greenland, Iceland, and Norway with special emphasis on northern shrimp (*Pandalus borealis*) recruitment. 8. oktober, København, Danmark.

Kingsley, M.C.S., 2002.

Spreadsheet modelling of beluga populations. Presentation at the NMFS Alaska Fisheries Science Centre. 15. oktober, Seattle, USA.

Kingsley, M.C.S., 2002.

Developments in the West Greenland trawl survey. Presentation at the NMFS Alaska Fisheries Science Centre. 17. oktober, Seattle, USA.

Cuyler, C., 2002. Oqalugiameq qulequtaralugu "Status of caribou and muskoxen in Greenland", ingerlanneqarluni uani; Danmarks Miljøundersøgelers afdeling for arktisk miljø.

Foredrag med titlen "Status of caribou and muskoxen in Greenland" afholdt ved Danmarks Miljøundersøgelers afdeling for arktisk miljø. 29. oktober, Roskilde, Danmark.

Gilliland, S.G., H.G. Gilchrist, R.F. Rockwell, G.J. Robertsen, J.L. Savardand, **F.R. Merkel** & A. Mosbech, 2002.

Harvest and population dynamics of the Northern Common Eider in Greenland and Canada. Lecture presented at the North American Sea Duck Conference and Workshop, 6-10 November 2002, Victoria, BC. 7. november, Victoria, Canada.

Merkel F.R., A. Mosbech, C. Sonne-Hansen, K. Falk & S. Jamieson, 2002.

Interactions between habitat, physical condition, and hunting mortality of Common Eiders wintering in Greenland. Lecture presented at the North American Sea Duck Conference and Workshop, 6-10 November 2002, Victoria, BC. 9. november, Victoria, Canada.

Storr-Paulsen, M., 2002.

Walter Herwigsp Nuummiinneranut atatillugu oqalugiameq qulequtaralugu "Cod at West Greenland, Signs for a recovery?"

Foredrag om "Cod at West Greenland, Signs for a recovery?" I forbindelse med Walter Herwigs besøg i Nuuk. 9. november, Nuuk, Grønland.

Mosbech A., **F.R. Merkel**, C. Sonne-Hansen & A. Flagstad, 2002.

Use of satellite telemetry to identify migration routes and breeding areas of Common Eiders from a heavily hunted wintering area in southwest Greenland. Lecture presented at the North American Sea Duck Conference and Workshop, 6-10 November 2002, Victoria, BC. 10. november, Victoria, Canada.

Mehl, K.R., R.T. Alisauskas, K.A. Hobson & **F.R. Merkel**, 2002.

Use of stable isotopes to delineate populations of King Eiders. Lecture presented at the North American Sea Duck Conference and Workshop, 6-10 November 2002, Victoria, BC. 13. november, Victoria, Canada.

Rosing-Asvid, A., 2002.

Københavns Universitetimi Arktisk Biologimi oqalugiameq qulequtaralugu "Arctic ecosystems in the North Atlantic and life history adaptations in Arctic seals.

Forelæsning i Arktisk Biologi - Københavns Universitet "Arctic ecosystems in the North Atlantic and life history adaptations in Arctic seals. 13. november, København, Danmark.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag på HTX-skolen i Sisimiut for studenter vedrørende biologer, biologuuddannelse og Naturinstituttet.

22. november, Sisimiut.

Kingsley, M.C.S., 2002.

Extended uses of a Europhlukes database. Europhlukes Scientific Conference and Workshop. 22. - 25. november, Madeira, Spanien.

Boje, J., 2002.

Oqalugiameq qulequtaralugu "Present Perception of Redfish Components in the Irminger Sea and management Problems", ingerlanneqarluni uani; Danmarks Fiskeriundersøgelser.

Foredrag med titlen "Present Perception of Redfish Components in the Irminger Sea and management Problems" afholdt ved Arktisk Temadag ved Danmarks Fiskeriundersøgelser. 28. november, Charlottenlund, Danmark.

Boje, J., 2002.

Oqalugiameq qulequtaralugu "Methods used for Stock

Discrimination of Greenland Halibut Components and Implications for Resource Management", ingerlanneqarluni uani; Danmarks Fiskeriundersøgelser.

Foredrag med titlen "Methods used for Stock Discrimination of Greenland Halibut Components and Implications for Resource Management" afholdt ved Arktisk Temadag ved Danmarks Fiskeriundersøgelser. 28. november, Charlottenlund, Danmark.

Siegstad, H., 2002.

Foredrag ved DFU's grønlandsdag omhandlende Naturinstituttets profil og samarbejdsrelationer til DFU, den biologiske rådgivning for rejer samt det nye forskningsprogram vedrørende det vestgrønlandske økosystem - Ecogreen.

28. november, Charlottenlund, Danmark.

Burmeister, A.D., 2002.

Saattuaniq nalilersuineq biologillu 2003-mut inner-suussinerat pillugu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunaqarfinnullu Pisortaqaarfimmi sulisunut oqalugiameq. Foredrag vedrørende bestandsstatus for krabber og den biologiske rådgivning for 2003 afholdt for medarbejderne i Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Bygder. 11. december, Nuuk.

Allalluni saqqummiinerit Skriftlig formidling

Acquarone, M., N. Levermann, **E.W. Born**, S. Rysgaard, M. Sejr & G. Ehlme, 2002.

Observations of foraging free-living walrus (*Odobenus rosmarus*) with estimates of their food consumption. Poster presented Arktisk Biologisk Forskermøde IX⁹ Arctic biological forum. 15 March 2002, Aarhus, Denmark.

Burmeister, A., 2002.

Preliminary Notes on the Reproductive Condition of Mature Female Snow Crabs (*Chionoecetes opilio*) from disko Bay and Sisimiut, West Greenland. In: Crabs in Cold water Regions: Biology, Management, and Economics, Alaskan Sea Grant College Program, AK-SG-02-01, 2002.

Cuyler, C., 2002.

Atuagagdliutit (AG) "Genkomst af jerv på Svartenhuk".

Cuyler, C., 2002.

Atuagagdliutit (AG) "Tilbagemeldingsskemaer et vigtigt redskab".

Cuyler, C., 2002.

Atuagagdliutit (AG) "Rensdyr angribes hårdest af både hud- og svælgbremser".

Cuyler, C., 2002.

Tuttut piaqqat inersimasullu ukiulernerqartarnerat pillugu paasisutissaniq imallit plakati marluk kiisalu tuttut allerui pillugit paasisutissat. To informationsplakater vedrørende aldersbestemmelse af unde og voksne rensdyr samt informationer fra rensdyrkæber.

Dietz, R., F.F. Riget, C. Sonne-Hansen, P.S. Leifsson, L. Hyldstrup, **E.W. Born**, D.C.G. Muir, R. Letcher, G. Asmund & M. Kirkegaard, 2002.

Pollution of East Greenland polar bear around the millennium change. Presentation at the AMAP Symposium, 1-4 October, Rovaniemi, Finland.

Jamieson, S.E., H.G. Gilchrist, **F.R. Merkel**, K. Falk & A.W. Diamond, 2002.

Energetic reserve dynamics of Northern Common Eiders during the non-breeding season. Poster presented at the North American Sea Duck Conference and Workshop, 6-10 November 2002, Victoria, BC.

Jarre, A., 2002.

Quantitative ecosystem indicators for fisheries management. Abstract, p. 47-48. In Jarre, A. (Ed.) 2002. Workshop „Ecosystem West-Greenland“: A stepping stone towards an integrate marine research programme. Inussuk, Arctic Research Journal No. 2002-1. 99 pp.

Kingsley, M.C.S. (ed.), 2002.

Ecogreen: an integrated programme of research into the structure and function of the West Greenland ma-

rine ecosystem. Greenland Institute of Natural Resources, Nuuk. 34 pp.

Landa, A., 2002.

Det koster å være kar! Reindriftnytt: 24-25.

Landa, A., 2002.

Hvordan redusere tap til rovdyr? Reindriftnytt: 56-57.

Landa, A., 2002.

Valg av beite og risiko for å bli drept av rovdyr. Reindriftnytt: 10-11.

Landa, A., R. Andersen & I. Halgunset, 2002.

Jerven - naturarv med mange problemer. Bærekraftig høsting, NINAs strategiske institutt program 1996-2000. H.C. Pedersen & B. Jonsson. Trondheim, NINA*NIKU Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning. 18: 72-77.

Levermann, N., **E.W. Born**, M. Acquarone, G. Ehlme, M. Sejr & S. Rysgaard, 2002.

Walrus (*Odobenus rosmarus*) foraging ecology and area use in an East Greenland fjord. European Cetacean Society (ECS) 16th Annual Conference, 7-11 April, Liege, Belgium.

Lunn, N.J., S. Schliebe & **Born, E.W.** (eds.), 2002.

Polar Bears: Proceedings of the Thirteenth Working Meeting of the IUCN/SSC Polar Bear Specialist Group. SSC Occasional Paper No. 26. IUCN, Gland, Switzerland & Cambridge, UK, vii + 153 pp.

Munk, P. & **C.S. Simonsen**, 2002.

Fiskelarver på menu'en - juvenile havkat som prædatorer på tobislarver i et opvækstområde ud for Vestgrønland. Poster præsenteret ved 12. Danske Havforsker møde, Århus Universitet, januar 2002.

Nyeland, J., 2002.

Bestemmelsesnøgle til almindelig ederfugl og kongederfugl (upublikeret!)

Pedersen, S.A., L. Storm, N. Reuss, L. Poulsen & **C.S. Simonsen**, 2002.

"Fedt-kondition og fedtsyresammensætning i rejelarver ved Vestgrønland". Poster præsenteret ved 12. Danske Havforsker møde, Århus Universitet, januar 2002.

Sejr, M.K., S. Rysgaard, G. Ehlme, **E.W. Born**, M. Acquarone & N. Levermann, 2002.

Coupling between walrus and bivalves in a fjord in high-arctic NE Greenland. Poster presented at The American Society of Limnology and Oceanography (ASLO). Ocean Sciences Meeting 11-15 February 2002, Honolulu, Hawaii, USA.

Sejr, M.K., S. Rysgaard, G. Ehlme, **E.W. Born**, A. Acquarone & N. Levermann, 2002.

Coupling between walrus and bivalves in a fjord in high-arctic NE Greenland. Poster presented at Arktisk Biologisk Forskermøde IX 9th Arctic biological forum. 15 March 2002, Aarhus, Denmark.

Sonne-Hansen, C., R. Dietz, F. Riget, **E.W. Born**, D.C.G. Muir, G. Asmund & M. Kirkegaard, 2002.

Preliminary results of temporal trends of morphometric changes in skulls of East Greenland polar bears and its possible causes. Poster presented at the AMAP Symposium in Tromsø, January 2002.

Storm, L. & **S.A. Pedersen**, 2002.

"Temperaturafhængig udvikling og drift af rejelarver ved Vestgrønland". Poster præsenteret ved 12. Danske Havforsker møde, Århus Universitet, januar 2002.

Wieland, K., 2002.

Possible effect of temperature on the biomass of northern shrimp off West Greenland. In: Jarre, A. (ed.) Workshop „Ecosystem West Greenland“, Greenland Institute of Natural Resources, Nuuk 29 November - 3 December 2001. Inussuk - Arctic Research Journal 1, 2002: 32-33.

Woll, A. & **A.D. Burmeister**, 2002.

Occurrence of Northern Stone Crab (*Lithodes maja*) at Southeast Greenland. In: Crabs in Cold water Regions: Biology, Management, and Economics, Alaskan Sea Grant College Program, AK-SG-02-01, 2002.

Saqqummersitat

Erik Smidts publikationer

- 1938 Notes on the reproduction and rate of growth in *Rissoa membranacea* (Adams) (*Gastropoda Prosobranchiata*) in the Sound. Vidensk. Meddr dansk naturh. Foren. 102: 169-181.
- 1944 Biological studies of the invertebrate fauna of the harbour of Copenhagen. Ibid.: 235-316.
- 1944 The effect of the ice winters on marine littoral faunas. Folio Geogr. Dania, 2, 3: 1-36.
- 1951 Animal production in the Danish Wadden Sea. Meddr Komm. Danm. Fisk.- og Havunders., Ser. Fisk, 11 (6): 1-151.
- 1952 Næringskredsløbet i havet ved Grønland. Grønland. Selsk. Årsskr. 1952: 31-38.
- 1955 De senere års undersøgelser over dybvandsreje. Beretn. vedr. Grønland, 1955, 1: 45-49.
- 1956 Sv. Aa. Horsted & E.S. The Deep Sea Prawn (*Pandalus borealis* Kr.) in Greenland Waters. Meddr Danm. Fisk.- og Havunders., N.S. 1, 11: 1-118.
- 1957 De grønlandske rejefelters naturhistorie. Grønland, 6: 221-228.
- 1957 Rejebestande og rejefiskeri ved Grønland. Ibid., 8: 281-289.
- 1963 Fiskeriforsøg i Umanak distrikt i sommeren 1962. Skr. Danm. Fisk.- og Havunders. 23: 96-101.
- 1963 Fiskeriforsøg i Umanak distrikt. Grønland, 6: 231-240.
- 1965 Krabber i grønlandske farvande. Ibid., 8: 233-240.
- 1965 Naturgrundlaget for grønlandernes bundgarnsfiskeri. Ibid., 9: 305-313.
- 1965 Det grønlandske bundgarnsfiskeri. Skr. Danm. Fisk.- og Havunders. 25: 63-73.
- 1965 Deep-sea prawns and prawn fishery in Greenland waters. Cons. int. Explor. Mer. Rapp. P-v 156 (16): 100-104.
- 1965 Sv. Aa. Horsted & E.S. Influence of cold water on fish and prawn stocks in West Greenland. Int. Comm. Northw. Atl. Fish. Spec. Publ., 6: 199-209.
- 1965 Sv. Aa. Horsted & E.S. Remarks on effect of food animals on cod behavior. Ibid.: 435-437.
- 1966 Rejer og rejefiskeri ved Grønland. Skr. Danm. Fisk.- og Havunders. 26: 90-104.
- 1967 Deep-sea prawn (*Pandalus borealis* Kr.) in Greenland waters: biology and fishery. Symposium on Crustacea, IV. Mar. Biol. Ass. India: 1448-1453.
- 1968 Dybhavsrejen (*Pandalus borealis*). 1. Forekomst, biologi, fiskeri (Med engelsk resumé). Meddr Fiskerimin. Forsøgslab.; 3-10.
- 1968 Report on Greenland Halibut and Halibut eggs and larvae. Int. Comm. Northw. Atl. Fish. Spec. Publ., 7. NORWESTLANT Part I: 175-179. Part II: 262-265.
- 1969 Danish research report, 1968. Ibid., Redbook II: 23-30.
- 1969 *Pandalus borealis* in Greenland waters: its fishery and biology. FAO Fish. Rep., (57) 3: 893-901.
- 1969 The Greenland Halibut, *Reinhardtius hippoglossoides* (walb.), biology and exploitation in Greenland waters. Meddr Danm. Fisk.- og Havunders., N.S. 6, 4: 79-148.
- 1969 Den grønlandske hellefisk. Fiskeri og biologi. Skr. Danm. Fisk.- og Havunders. 29: 92-103.
- 1969 Hellefiskeri: I Biologi, II Fiskeri. Grønland, 9: 257-270 og 12: 353-366.
- 1969 Fiskeri og Fiskeriproblemer. Pp. 21-34 i Grønland i Fokus. Nationalmuseet.
- 1970 NORWESTLANT - en international undersøgelse i det nordvestlige Atlanterhav. Skr. Danm. Fisk.- og Havunders. 30: 87-95.
- 1971 Fisheries for *Pandalus borealis*. ICES Coop. Res. Rep. 27: 1-26.
- 1971 Danish research report 1970. Int. Comm. Northw. Atl. Fish., Redbook II: 27-33.
- 1971 Summary report of the ICNAF NORWESTLANT surveys 1963. Ibid. III: 275-295.
- 1972 NORWESTLANT - en international oceanografisk undersøgelse i det nordvestlige Atlanterhav. Grønland, 1: 7-22.
- 1972 Sv. Aa. Horsted & E.S. Danish research report 1971. Int. Comm. Northw. Atl. Fish., Redbook II: 19-28.
- 1973 Mean length of cod age-groups in northern and southern divisions of Subarea I (West Greenland). Ibid. III: 51-52.
- 1973 De grønlandske fiskeriressourcer. Pp. 58-71 i Fisk, fiskeri, fiskerigrænser - En debatbog om fiskeriet i Nordatlanten. Forlaget Demos.
- 1975 Fisk og fiskeriressourcer. Pp. 120-128 i Grønland. Gyldendals Forlag.
- 1975 Det grønlandske rejefiskeri og dets problemer. Bygd, 6. årg., 4: 6-7.
- 1978 D.M. Carlsson & E.S. Shrimp (*Pandalus borealis* Krøyer), stocks off Greenland: Biology, exploitation and possible protective measures. Int. Comm. Northw. Atl. Fish., Select. Pap.: 7-14.
- 1978 Diurnal variations in shrimp catches on the offshore grounds in the ICNAF Divisions 1B and 1C. Ibid.: 45-46.
- 1979 Annul cycles of primary production and of zooplankton at Southwest Greenland. Meddr Grønland, Bioscience 1: 1-53.
- 1980 Vadehavets dyreliv. Pp. 400-414 i Danmarks Natur 4, Kyst, Klit og Marsk. Politikens Forlag.
- 1981 The Danish *Pandalus* fishery. Proc. Int. Pandalid Shrimp Symp., Kodiak, Alaska 1979, Sea Grant Rep. 81, 3: 41-44.
- 1981 Environmental conditions and shrimp stocks at Greenland. Ibid.: 391-392.
- 1981 V. Hansen & E.S. Planktonet. Pp. 235-241 i Danmarks Natur 11, Grønland. Politikens Forlag.
- 1981 G. Høpner Petersen & E.S. Havbundens invertebratfauna. Ibid.: 241-252.
- 1981 P.M. Hansen, Sv. Aa. Horsted & E.S. Fiskefaunaen. Ibid.: 261-285.
- 1981 The wolffish fishery at West Greenland. Northw. Atl. Fish. Org. Sci. Counc. Studies 1: 35-39.
- 1983 Om overgangen fra fangst til fiskeri ved Vestgrønland. Grønland, 3: 125-144.
- 1984 Grønlands fiskeri som eksempel på samspillet mellem ressourcer og samfundsudvikling. Pp. 55-66 i Rapport fra Nordisk videnskabelig konference om arktisk forskning. Ny-Ålesund, Svalbard, 1.-8. august 1984.
- 1985 Fiskeriressourcer og samfundsudvikling. Atua-gadliutit/Grønlandsposten, 125. årg., 50: 21-24. (Også grønlandsk tekst).
- 1987 Grønlands fiskeri som eksempel på samspillet mellem ressourcer og samfundsudvikling. Naturens Verden, 8: 262-269.
- 1989 Min tid i Grønland - Grønland i min tid. Fiskeri, biologi, samfund 1948-1985. Nyt Nordisk Forlag. 214 pp.
- 1992 Professor Max Dunbar - æresdoktor ved Københavns Universitet. Grønland, 9-10: 261-266.
- 1993 Maxwell John Dunbar. Arctic 46, 2: 175-177.
- 1994 O.G.N. Andersen, J.R. Nielsen & E.S. Description and comparison of eggs and yolk sac larvae of Greenland cod (*Gadus ogac*), Atlantic cod (*Gadus morhua*) and Arctic cod (*Boreogadus saida*) from West Greenland Waters. J. Northw. Atl. Fish. Sci. 16: 19-32.
- 1999 Min første grønlandsfærd - et halvtredsårs minde. Grønland, 3: 121-127.
- 2000 S.A. Pedersen & E.S. Zooplakton distribution and abundance in West Greenland waters, 1950-1984. J. Northw. Atl. Fish. Sci. 26: 45-102.

